

WIADOMOŚCI

ZWIĄZKU
POLSKICH ZRZESZEŃ TECHNICZNYCH
I ZWIĄZKU POLSKICH CZASOPISM
TECHNICZNYCH I ZAWODOWYCH

ROK IX

WARSZAWA, 15 czerwca 1933 r.

Nr 2

STOWARZYSZENIA TECHNICZNE ZRZESZONE:

Stowarzyszenie Techników Polskich
w Warszawie.

Polskie Towarzystwo Politechniczne
we Lwowie.

Związek Polskich Inżyn. Kolejowych
Krakowskie Tow. Techniczne.

Stow. Elektryków Polskich,

Polskie Stow. Inżyn. i Techn. woję-
wództwa Śląskiego

Stowarzyszenie Polskich Inżynierów
Górnich i Hutniczych.

Stow. Techników w Sosnowcu.

Stow. Techników Polskich w Wilnie.

Stowarzyszenie Inżynierów w Po-
znaniu.

Stowarz. Techników w Poznaniu.

Stowarzyszenie Techników woję-
wództwa Lubelskiego.

Stowarzyszenie Inżynierów i Tech-
ników ziemi Radomskiej.

Wołyńskie Stowarzyszenie Techników
w Łucku

Związek Inżynierów Drogowych.

Stowarzyszenie Polsk. Inż. Przem.
Naftowego w Borystawiu.

Sekcja Techniczna Towarzystwa
Wiedzy Wojskowej.

Stowarzyszenie Techników Pol-
skich w Bydgoszczy.

Związek Techników Polskich w Czę-
stochowie.

Stow. Techników Polskich
w Toruniu.

Kujawskie Stowarzyszenie Techni-
ków we Włodawku.

Koło Techników w Ostrowcu.

Koło Techn. w Starachowicach.

Stow. Techników w Grudziądzu.

Stowarzyszenie Techników woję-
wództwa Kieleckiego.

Stowarzyszenie Inżynierów Pola-
ków w Ameryce.

Stowarzyszenie Techn. Okręgu
Skarżysko-Kamienna

Koło Architektów w Warszawie.

Związek Inżynierów Chemików Rze-
czypospolitej Polskiej.

Poleskie Stowarzyszenie Inżynierów
i Techników.

T R E Ś Ć :

Sprawozdanie Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych za rok 1932. A—33

Protokół XV Zjazdu Delegatów Z. P. Z. T. A—36

Dr. J. Jagmin: Preferencja dla krajowych surowców przemysłowych
pochodzenia rolniczego, a przemysł. A—42

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: WARSZAWA, ULICA CZACKIEGO 5

Konto czekowe P. K. O. 5874.

OGŁOSZENIA: $\frac{1}{2}$ str. 140 zł., $\frac{1}{4}$ str. 85 zł., $\frac{1}{8}$ str. 55 zł., $\frac{1}{16}$ str. 30 zł., $\frac{1}{32}$ str. 16 zł.

Prenumerata za kwartał zł. 1. Cena Nr. 2 — 50 gr.

Członkowie Zrzeszonych stowarzyszeń wpłacają ulgową prenumeratę
przez swe Stowarzyszenia.

Za prenumeratę dodatku Kroniki Technicznej 4 zł. kwartalnie

Cena pojedynczego numeru 1. — zł.

(Dalszy ciąg spisu treści numeru).

Krótkie Sprawozdanie z VII Kongresu Federacji Inżynierów Słowiańskich.	A—46
Słowiańska literatura techniczna.	A—47
Sprawozdanie Stow. Inż. czechosłowackich.	A—53
Narodowy referat Jugosłowiański.	A—51
O stanie normalizacji w Jugosławji.	A—57
Referat Jugosłowiański o działalności i współpracy międzynarodowej światowej Federacji inżynierów i Europejskiej Federacji Inż.	A—53
Referat delegacji polskiej na VII Kongresie FIS'a.	A—50
Inż. St. Rodowicz: O bibliografji technicznej.	A—62
Prof. Dr. St. Bryła: Ujednostajnienie przepisów technicznych w krajach słowiańskich.	A—64
Komunikaty Zw. P. Z. T. na VII Kongres FIS'a.	A—68
Referat Rosyjski o stosunku mechanizacji do kryzysu.	A—69
O Europejskiej Federacji Inżynierów.	A—71
Związek Polskich czasopism technicznych i zawodowych.	A—75
Sprawozdanie z działalności Komitetu Chłodnictwa za rok 1932.	A—73
Sprawozdanie Krakowskiego T-wa Technicznego za r. 1931/32.	A—73
Inż. J. Konopka. Zapobieganie zatruciom gazem świetlnym i środki zaradcze przeciw wybuchom gazu.	A—88
R. Warchałowski: Gospodarcze uzasadnienie emigracji z Polski i ocena terenów emigracyjnych.	A—93
Dział pytań.	
Jak poprawić akustykę sali kina dźwiękowego.	A—95
Jak dokonać szybko wymianę mostów kolejowych.	A—95

XVI Nadzwyczajny Zjazd Delegatów Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych.

W dniach 3, 4 i 5 lipca b. r. odbędzie się w Worochcie XVI Nadzwyczajny Zjazd Delegatów Z. P. Z. T. z następującym porządkiem obrad:

1. Zreferowanie sprawy Izb Inżynierskich według projektu głównego referenta Związku P. Z. T. — Polskiego Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie.
2. Zreferowanie sprawy uprawnień i obowiązków inżynierów według projektu głównego referenta Związku Polskiego Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie.
3. Sprawa Szkolnictwa Zawodowego.
4. Sprawozdanie Delegacji Polskiej z VII Kongresu Federacji Inżynierów Słowiańskich w Belgradzie.
5. Sprawa przyjęcia do Związku P. Z. T. Stowarzyszenia Techników Polskich ziemi Łowickiej.
6. Komunikaty Zarządu.
7. Wolne wnioski.

Zarząd Związku P. Z. T. prosi Szan. Kolegów, aby wobec tego, że w tym samym czasie przyjeżdża do Worochty wycieczka 300 inżynierów Czechosłowackich udział w Zjeździe wzięła jaknajwiększa liczba członków Stowarzyszeń Zrzeszonych, zamierzając w ten sposób zmanifestować nasze uczucia przyjaźni i współpracy z kolegami czechosłowackimi.

SPRAWOZDANIE ZWIĄZKU POLSKICH ZRZESZEŃ TECHNICZNYCH ZA ROK 1932. Rok istnienia VIII.

A. Skład Związku.

Na 1. I. 1933 r. Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych obejmuje 29 Stowarzyszeń skupiających 7 440 członków.

B. Skład Zarządu Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych na rok 1932/33.

Prezes: inż. Stanisław Rybicki.

Wiceprezes: inż. Antoni Kamieński.

Wiceprezes: inż. Stanisław Rodowicz.

Sekretarz Generalny: inż. Józef Różański.

Skarbnik: inż. Ignacy Myszczyński.

Członkowie Zarządu: Dr. inż. Bohdan Deryng, inż. Wiesław Gąsowski, inż. Roman Podoski, Stanisław Trawczyński.

Zastępcy: inż. Józef Milewski, inż. Wiktor Maćkowiak, inż. Ignacy Olszewski.

Komisję Rewizyjną stanowili: pp. inż. Eugenjusz Górkiwicz, inż. Karol Iwanicki, inż. Kazimierz Straszewski oraz jako zastępca: inż. Władysław Tryliński.

C. Zjazd Delegatów.

W dniach 10 i 11 kwietnia 1932 r. odbył się w Warszawie XIV Zjazd Delegatów Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych.

Ögółem poza Zarządem Związku P. Z. T. reprezentowane były na Zjeździe 22 Stowarzyszenia przez 36 Delegatów.

Na Zjeździe w dn. 10 kwietnia rozpatrywane były m. innymi:

- 1) Sprawa bezrobotnia w Polsce i położenie inżynierów i techników na tle kryzysu, 2) wniosek w sprawie zebrania statystyki i pomocy bezrobotnym kolegom, 3) wniosek Kujawskiego Stowarzyszenia Techników w sprawie ochrony tytułu inżyniera i technika, 4) wniosek w sprawie Wielkiego Zagłębia Polskiego i Równiny Polskiej oraz polskiej doktryny geograficzno-przyrodniczej (wnioski ś. p. inż. Sippko), 5) sprawy organizacji władz technicznych w Polsce.
- b) Sprawy VI Kongresu Fis'a w Paryżu.

Drugi dzień Zjazdu Delegatów Z. P. Z. T. (11 kwietnia) poświęcony był całkowicie referatom na temat: „Walka z kryzysem gospodarczym w Polsce”. (Referaty te w całości względnie w skrótach drukowane były w Wiad. Nr. 14, 15, 16, 17, 18, 19 i 21 w 1932 r.)

Szczegóły i przyjęte wnioski Zjazdu Delegatów w „Wiad. Z. P. Z. T.” Nr. 11 z dn. 7. VI. 1932 r.

D. Sprawy Fis'a.

VII Kongres Fis'a wyznaczony w r. 1932 z nieznanym nam bliżej powodów, początkowo wyznaczony w bardzo późnym terminie we wrześniu, później odłożony na rok 1933, nie odbył się w roku sprawozdawczym. Zarząd P. Z. T. poczynił jednak odpowiednie prace przygotowawcze na Kongres i odniósł się specjalnym okólnikiem do wszystkich Związków Narodowych Federacji, pragnąc poinformować ich w ten sposób z całokształtem prac poczynionych przez P. Z. T.

Z materiałów przygotowanych na Kongres wymienić należy:

1. W sprawie słownictwa technicznego.
 - a) Zarząd Związku na tyle posunął swe prace, że zdołał wydać jako wzór i podstawę wydawania słownika część jego, ustęp 2.
 - b) Opracował Instrukcję ogólną dla Związków Narodowych Fis'a, która ma być podstawą do zbierania materiałów do słowników technicznych przez wszystkie Związki Narodowe reprezentowane w Federacji.
 - c) Opracował szereg wniosków w sprawie podjęcia uzgodnionych prac przez inne Związki Narodowe Fis'a.
2. Referat p. prof. St. Bryła p. t. „Ujednostajnienie przepisów technicznych w krajach słowiańskich”.
3. Referat Związku o rozwoju polskiego lotnictwa.
4. Wnioski w sprawie wydawania przez Związki Narodowe Fis'a periodycznego biuletynu w języku francuskim, który zawierałby:
 - a) wykaz publikacji naukowych wydanych w ubiegłym czasokresie,
 - b) wykaz ważniejszych wykonanych robót technicznych,
 - c) statystykę inżynierów i techników zatrudnionych w urzędach państwowych, samorządowych i w przemyśle,
 - d) statystykę bezrobotnych inżynierów i i.

E. Działalność Zarządu Związku.

1. Sekretarjat Generalny przyjął w 1930 r. 330 pism, wysłał zaś 570 w tem 3 okólniki po 46 egzemplarzy do Stowarzyszeń Zrzeszonych, oraz jeden okólnik do Związków Narodowych Fis'a w ilości 4.

2. W roku ubiegłym odbyło się 9 posiedzeń Zarządu i Prezydium Związku w dn. 11. I; 25. II; 10. IV; 19. V; 30. V; 11. VII; 27. IX; 28. X; 12. XII.

Tematem posiedzeń, obok spraw bieżących były sprawy związane z pracami Związku oraz prace przygotowawcze na VII Kongres Fis'a.

3. Ze znaczniejszych spraw, którymi zajmował się Zarząd Związku P. Z. T. wymienić należy:

a) sprawa bezrobotnych inżynierów i techników. Zgodnie z wnioskami przyjętymi na XIV Zjeździe Delegatów P. Z. T. w sprawie bezrobocia i położenia inżynierów i techników Zarząd P. Z. T. odniósł się dwukrotnie do Stowarzyszeń Zrzeszonych o nadesłanie danych odnośnie tej kwestji oraz z apelem o zorganizowanie doraźnej pomocy dla bezrobotnych kolegów na terenie poszczególnych Stowarzyszeń. Wobec tego, że bezrobotni technicy przechodzą do innych zajęć, niestety, nie daje się przeprowadzić należyta statystyka odpowiadająca rzeczywistemu stanowi rzeczy. Zarząd P. Z. T. przesłał odpowiednim czynnikom rządowym memoriał, który ukaże się na łamach „Wiadomości”.

W sprawie bezrobocia techników pozatem przesłał w ubiegłym roku Zarząd Z. P. Z. T. pismo do Sekcji Zatrudnienia pracowników Umysłowych przy Sekcji Pracy Naczelnego Komitetu do Spraw Bezrobocia przy Prezesie Rady Ministrów o zatrudnienie bezrobotnych techników i objęcie ich pomocą finansową.

b) W związku z pismem Związku Miast odnośnie współpracy członków zrzeszonych techników, Zarząd Z. P. Z. T. zebrane w drodze okólnika spisy fachowców przesłał Związkowi Miast.

c) W sprawie akcji budowy małych domków podjętej przez Bank Gospodarstwa Krajowego, odpowiednim pismem zwrócił się Zarząd Z. P. Z. T. o powołanie do Komisji Budowlanych reprezentantów Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych, jak również o powołanie do współpracy techników zrzeszonych.

d) W związku z aktualną w ubiegłym roku sprawą nowej Ustawy o Stowarzyszeniach Zarząd Z. P. Z. T. zastanawiał się nad tą sprawą na posiedzeniach Zarządu i zwrócił się o odpowiednią poradę prawną do Stow. Techników, którą przesłał Zarządowi Stowarzyszeń przy Okólniku Związku Nr. 55.

4. Sprawy słownika technicznego. W tej sprawie Zarząd Związku ustalił ostatecznie w porozumieniu z A. N. T. format wzoru przyszłego słownika, dla innych Związków Narodowych Federacji.

5. Izby Inżynierskie. Wobec zniesienia Ministerstwa Robót Publicznych i podziału jego agend sprawa Izb Inżynierskich została przekazana Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, gdzie, jak zdołano stwierdzić, sprawa tu utknęła na martwym punkcie. W roku ub. odbyto szereg konferencji z przedstawicielami Ministerstwa Przemysłu i Handlu, które w tej dziedzinie wykazało żywe zainteresowanie. Na posiedzeniach Zarządu, w związku z tem zdecydowano w wypadku ponownego poruszenia tej sprawy poczynić odpowiednie starania o przydzielenie spraw Izb Inżynierskich do Ministerstwa Przemysłu i Handlu jako bardziej odpowiednie do zajmowania się temi sprawami.

W sprawie ochrony tytułu inżyniera Zarząd Z. P. Z. T. zwrócił się pismem do Ministerstwa W. R. i O. P. i przyspieszenie sprawy wydania przepisów wykonawczych do Ustawy z dn. 21 września 1922 r. w przedmocie tytułu inżyniera.

6. Sprawa Europejskiej Federacji Inżynierów. W związku ze zorganizowanym w ubiegłym roku organizacyjnym Kongresem Europejskiej Federacji Inżynierów w Paryżu i zaproszeniem Związku P. Z. T., udział w tym Kongresie brał jeden z członków zrzeszonych w charakterze obserwatora. Bawiącemu uprzednio w Polsce jednemu z członków organizatorów wyjaśniono, że udział i współpraca Z. P. Z. T. w tej organizacji jest jedynie możliwy po wspólnym porozumieniu się Związków Narodowych Federacji Fis'a. Na posiedzeniu Zarządu zdecydowano wobec tego, że celem odnośnej Federacji jest ściągnięcie i podział funduszków przeznaczonych przez Międzynarodowe Biuro Pracy na wszczęcie robót publicznych w Europie, i że, jest to powtórzenie istniejącej swego czasu inicjatywy Związku Narodowego Czeskiego utworzenia Wszechświatowego Związku Inżynierów, co do którego Związek postanowił zająć stanowisko obserwatora, śledząc wszystkie zamierzenia w tej sprawie.

7. Działalność Redakcji „Wiadomości Z. P. Z. T.” W roku sprawozdawczym „Wiadomości“ wychodziły jako dwutygodnik podając do wiadomości ogółu techników zrzeszonych komunikaty i zawiadomienia o zebraniach i zjazdach oraz sprawozdania nadsyłane przez poszczególne Stowarzyszenia, jak również, referaty z XIV Zjazdu Delegatów oraz skróty referatów i odczytów wygłaszanych w ramach poszczególnych Stowarzyszeń. Ogółem w roku 1932 wydano 24 numery „Wiadomości“ z których kilka numerów było poświęconych, sprawom gospodarki wodnej w Polsce, sprawom kryzysu i bezrobocia — w związku ze Zjazdem Delegatów, sprawom chłodnictwa w Polsce i zagadnieniom morskim Polski.

„Wiadomości“ były przesyłane także bezpłatnie bezrobotnym kolegom nie będącym w stanie abonować jakiegokolwiek pisma. Spełniały więc rolę organu informacyjnego ogólnie technicznego łączącego wszystkich techników zrzeszonych i odzwierciadlającego życie całego Związku.

Pozatem czytelnicy otrzymywali Polską Biblijografię Techniczną jako dodatek do „Wiadomości“. Dodatek „Kronika Techniczna“ rozsyłany był dla opłacających prenumeratę i prowadzony na osobny rachunek.

W roku ubiegłym Komitet Redakcyjny odbył szereg posiedzeń zastanawiając się nad sposobami ożywienia przez „Wiadomości“ działalności Stowarzyszeń. Z okazji dziesięciolecia istnienia „Wiadomości“ Komitet Redakcyjny zdecydował wydać numer jubileuszowy odzwierciadlający całokształt prac, poruszonych w tym okresie na łamach naszego organu. Pozatem przyjęto wnioski reorganizacji „Wiadomości“, które będą przedstawione Zarządowi Związku P. Z. T.

6200.7(062)(063)(438.31)„1933”

P R O T O K Ó Ł

XV Zjazdu Delegatów Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych odbytego w dn. 8 i 9 kwietnia 1933 r. w Krakowie w lokalu Krakowskiego Towarzystwa Technicznego.

I. Zarząd:

1. Prezes St. Rybicki
2. Vice-Prezes St. Rodowicz
3. Sekretarz Generalny J. Różański
4. Skarbnik I. Myszczyński

Członkowie

5. B. Deryng.
6. W. Maćkowiak

II. Stowarzyszenie Techników Polskich w Warszawie

- I. Myszczyński
- St. Rodowicz
- J. Różański

III. Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie

7. St. Kozłowski
- St. Rybicki

IV. Krakowskie Towarzystwo Techniczne

8. T. Polaczek-Kornecki
9. K. Rolle
10. J. Schmidt

- V. Stowarzyszenie Elektryków Polskich
11. I. Bereszko
- VI. Polskie Stow. Inżynierów i Techników woj. Śląskiego
12. Ł. Myciński
13. K. Słotwiński
14. B. Wiszniewski
15. E. Zaczyński
- VII. Stow. Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych
16. E. Górkiewicz
- VIII. Stowarzyszenie Techników w Sosnowcu
17. F. Frycz
- IX. Stowarzyszenie Inżynierów w Poznaniu
18. W. Gajewski
W. Maćkowiak
- X. Stowarzyszenie Techników w Poznaniu
19. T. Meysner
- XI. Stowarzyszenie Inżynierów i Techników ziemi Radomskiej
20. A. Szostak
- XII. Wołyńskie Stowarzyszenie Techników w Łucku
21. St. Rylke
- XIII. Związek Inżynierów Drogowych
22. Sz. Gołowina
- XIV. Stow. Polskich Inż. Przem. Naftowego w Borystawiu
23. J. Zieliński
- XV. Stow. Techn. Polskich w Toruniu
24. T. Meysner
- XVI. Koło Techników w Ostrowcu
25. Al. Dąbkowski
- XVII. Koło Techników w Starachowicach
26. Z. Paśkiewicz

Poza Zarządem Związku P. Z. T. reprezentowanych było ogółem 16 Stowarzyszeń przez 26 delegatów.

Prezes Krakowskiego Towarzystwa Technicznego p. Karol Rolle witając delegatów Zrzeszeń Technicznych życzy Zjazdowi pomyślnych wyników obrad. Następnie p. St. Rybicki dziękując Krakowskiemu Towarzystwu Technicznemu za zorganizowanie Zjazdu w Krakowie, stwierdza, że szereg memorjałów opracowanych przez Z. P. Z. T. znalazło swoje uznanie u odpowiednich władz. Rząd bowiem idąc po linii memorjałów Związku, przystępuje do realizowania pewnych jego postulatów przez wszczęcie akcji robót publicznych w Polsce i popieranie indywidualnego budownictwa mieszkaniowego.

Po tem zagajeniu i przyjęciu porządku obrad przystąpiono do pierwszego punktu porządku dziennego t. j.

1. Sprawozdanie Zarządu Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych.

Sprawozdanie Związku odczytuje p. Różański. Następnie w dyskusji w imieniu swych Stowarzyszeń składają pp. E. Górkiewicz i J. Zieliński wniosek o energiczne zajęcie się Związku sprawami Izb Inżynierskich i powołania w tym celu odpowiedniej Komisji. P. St. Rybicki stwierdzając, że ostatnie zamierzenia rządowe idą w kierunku utworzenia Izb Inżynierskich z wolnych zawodowych ugrupowań z wyłączeniem inżynierów pracujących w instytucjach rządowych wyjaśnia, że projekt Izb In-

żynierskich opracowany przez Związek P. Z. T. i przedłożony odpowiednim władzom, jako wyraz opinii wszystkich Stowarzyszeń Zrzeszonych, obejmował w przeciwieństwie do zamierzeń rządowych wszystkich Inżynierów.

W wyniku ożywionej dyskusji, w której wypowiedzieli się Delegaci prawie wszystkich Stowarzyszeń, postanowiono nie rezygnować z utworzenia Izby Inżynierskich w jaknajszerszym zakresie, poczem Zjazd uchwalił następujące wnioski:

1. XV Zjazd Delegatów poleca Zarządowi Z. P. Z. T. zajęcie się sprawą Izby Inżynierskich i upoważnia go do powołania Komisji z 4 zrzeszeń technicznych dla spraw Izby Inżynierskich, przy czem na referenta tych spraw powołuje Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie.
2. Komisja ta winna w stałym kontakcie z Ministerstwami opracować zasady oraz Statut Izby Inżynierskich. Stowarzyszenia zrzeszone winny posiadane materiały w sprawie Izby Inżynierskich przestać teźże Komisji.
3. Zarząd Z. P. Z. T. jest upoważniony do zwołania w razie potrzeby i uznania specjalnego Zjazdu Delegatów dla omówienia sprawy Izby Inżynierskich po uprzednim przesłaniu materiałów Stowarzyszeniom.

Poruszona przez p. J. Zielińskiego sprawa przepisów o uprawnieniach inżynierskich, która dotychczas poza nielicznymi wyjątkami nie została rozwiązana, wywołała żywą dyskusję, w której wypowiedziało się szereg Delegatów. W wyniku tej dyskusji Zjazd uchwalił następujący wniosek p. St. Rodowicza:

4. XV Zjazd Delegatów poleca Zarządowi Z. P. Z. T. powniecało Komisji odpowiednich działów techniki, które winny zająć się opracowaniem zasad i ustaw o uprawnieniach inżynierskich.

W związku ze sprawą bezrobocia poruszył p. E. Żaczyński sprawę zatrudnienia przy robotach finansowych z Funduszu Pracy również i bezrobotnych techników co znalazło uznanie Zjazdu w wyniku czego przyjęto następujący wniosek:

5. Zarząd Związku P. Z. T. wystąpi w imieniu XV Zjazdu Delegatów z memorjałem do odpowiednich władz Funduszu Pracy o zatrudnienie i opłacenie z jego funduszy również i kierowniczych sił technicznych.

2. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.

Po odczytaniu przez skarbnika p. I. Myszczyńskiego sprawozdania kasowego za 1932 rok, złożył p. E. Górkiewicz w imieniu Komisji Rewizyjnej sprawozdanie i wniosek Komisji Rewizyjnej o udzielenie absolutorjum ustępującemu Zarządowi.

Wniosek Komisji Rewizyjnej przechodzi jednogłośnie.

3. Budżet na rok 1933-34 i sprawa zaległych składek członkowskich.

W tej sprawie składa następnie wniosek p. Myciński o obniżenie składki członkowskiej, do 1,80 od członka, a w związku z tem wydawania „Wiadomości“ jako kwartalnika przesyłanego jedynie Stowarzyszeniom.

Preliminarz budżetowy na rok 1933-34 odczytuje p. I. Myszczyński.

W ożywionej dyskusji, jaka się wywiązała nad preliminarzem, a w szczególności nad „Wiadomościami Związku P. Z. T.” wypowiedziało się szereg delegatów, stwierdzając zgodnie potrzebę istnienia organu informacyjnego Związku. Jednakże, wobec ciężkiej sytuacji finansowej członków, a w związku z tem i Stowarzyszeń Zrzeszonych, postanowiono polecić Zarządowi Związku P. Z. T. przeprowadzenie pewnej reorganizacji wydawnictwa i w tym celu Zjazd powziął następującą uchwałę:

6. XV-ty Zjazd Delegatów poleca Zarządowi Związku P. Z. T. zastanowienie się i przeprowadzenie reorganizacji „Wiadomości Związku P. Z. T.” w kierunku rozszerzenia objętości organu, stworzenia z niego pisma periodycznego (miesięcznika względnie kwartalnika) oraz nawet do ewentualnego ograniczenia przesyłania „Wiadomości” jedynie Stowarzyszeniom Zrzeszonym.

W związku z tą uchwałą po dyskusji Zjazd przyjął na wniosek p. Stanisława Rodowicza przedłożony budżet:

Budżet na rok 1933-34.

Wpływy.		Wydatki.	
1. Składki za rok 1933	18.000.—	1. Sekretarjat	8.000.—
2. Składki zaległe	7.000.—	2. „Wiadomości“	15.000.—
3. Wydawnictwa	500.—	3. „Fis“	2.500.—
	25.500.—		25.500.—

W sprawie umorzenia zaległych składek członkowskich Stowarzyszeniu Techników w Poznaniu i Związku Inżynierów Drogowych, Zjazd nie przychylił się do prośby odnośnych Stowarzyszeń, gdyż nie znalazł dostatecznych podstaw aby zaległe składki umorzyć. Natomiast chcąc pomóc Stowarzyszeniom w spłacie zaległości zdecydował:

7. XV-ty Zjazd Delegatów upoważnia Zarząd Związku P. Z. T. do rozłożenia Stowarzyszeniom zaległych składek na raty.

Na tem obrady zakończono udając się na wspólny obiad koleżeński. Po przerwie obiadowej przystąpiono do następnego punktu porządku dziennego, t. j.:

4. Wybory Zarządu na rok 1933/34.

Na skutek, zgłoszenia 2 list Zarządu przeprowadzono wobec Komisji tajne głosowanie.

Na podstawie tego głosowania nowe władze Związku P. Z. T. na rok 1933-34 ukonstytuowały się według wniosku Komisji Matki w następujący sposób:

Prezes: Inż. Stanisław Rybicki (Polskie Tow. Politechniczne we Lwowie).

Wiceprezesa: Inż. Antoni Kamiński (Stow. Polskich Inż. Górn. Hutn. i Polskie Stow. Inż. i Techn. woj. Śląskiego).

Inż. Stanisław Rodowicz (Stow. Techn. Polskich w Warszawie)

Sekretarz Generalny: Inż. Józef Różański (Stow. Techn. Pols. w Warszawie)

Skarbnik: Inż. Ignacy Myszczyński (Stow. Techn. Pol. w Warszawie)

Członkowie Zarządu: Inż. B. Deryng (Sekcja Techn. Tow. WiedzyWojsk),

„ W. Mačkowiak (Stow. Inż. w Poznaniu)

„ R. Podoski (Stow. Elektryków Polskich)

„ K. Rolle (Krakowskie Tow. Techniczne)

Zastępcy: Inż. F. Frycz (Stowarzyszenie Techn. w Sosnowcu).

„ W. Gąssowski (Związek Inżynierów Kolejowych).

„ B. Wiszniewski (Polskie Stow. Inż. i Techn. woj. Śląskiego.)

Komisja Rewizyjna: Inż. K. Iwanicki (Koło Architektów w Warszawie).
 „ E. Górkiewicz (Stowarzyszenie Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych).
 „ K. Straszewski (Stow. Elektryków Polskich).
 Zastępca: Inż. Stanisław Rylke (Wołyńskie Stow. Techników).

5. Sprawy Fis'a.

Po zakomunikowaniu zebranych, że VII-my Kongres Federacji Inżynierów Słowiańskich odbędzie się dnia 5-go czerwca 1933 r. w Belgradzie przedstawił p. J. Różański całokształt spraw opracowanych przez Związek P. Z. T. na VII-my Kongres Fis'a, podkreślając, że jedynie Związek P. Z. T. wykazał się konkretnymi pracami na Kongres. Następnie po omówieniu sprawy Europejskiej Federacji Inżynierów Zjazd przyjął następujący wniosek:

8. a) XI Zjazd Delegatów przyjmuje do wiadomości i aprobuje dotychczasową działalność Zarządu Związku P. Z. T., dotyczącą sprawy Europejskiej Federacji Inżynierów, wyrażającą się w delegowaniu na posiedzenie organizacyjne Federacji w październiku 1932 r. w Paryżu przedstawiciela Zarządu w charakterze obserwatora. W związku z powyższym Zarząd otrzymał szczegółowe sprawozdanie z przebiegu zebrania, oraz nie biorąc na siebie żadnych zobowiązań dał wyraz zasadniczej gotowości Polski do współpracy na gruncie międzynarodowym.
- b) XV Zjazd Delegatów poleca Zarządowi Związku P. Z. T. w dalszym ciągu utrzymywać łączność z Komitetem Organizacyjnym Europejskiej Federacji Inżynierów oraz opracowanie ewentualnych uwag do statutu tej organizacji.

XV Zjazd Delegatów Związku P. Z. T. nie przecenia wagi stworzenia Europejskiej Federacji Inżynierów wpływu jej na kredyty robót publicznych, udzielanych na gruncie międzynarodowym, organizacji samych tych robót, uważa jednak, iż każda placówka o szerszym zakresie, tworząca się na gruncie międzynarodowym, nie powinna powstawać poza Polską i może być wykorzystana, jak dla propagandy kulturalno-intelektualnego zbliżenia społeczeństw zachodnich z Polską (penkluby e. t. c.), tak też wyzyskania w rzeczywistości dla rozwoju techniki polskiej i podniesienia poziomu uprzemysłowienia kraju.

Sprawa decyzji co do przystąpienia Polski do Europejskiej Federacji Inżynierów w charakterze jej członka może być zdecydowaną przez Zarząd dopiero po dokładnym wyjaśnieniu oblicza tej organizacji w chwili jej powstania oraz dokładnym zapoznaniu się z prawami i obowiązkami i będzie potrzebowała ratyfikacji następnego Zjazdu Delegatów Związku P. Z. T.

6. Sprawa uzyskania miejsca w Państwowej Radzie Oświecenia Publicznego.

Po omówieniu tej sprawy w dyskusji w której wypowiedziało się szereg delegatów, Zjazd powziął natępującą uchwałę:

9. W związku z pominięciem reprezentacji Zrzeszeń Technicznych w Rozporządzeniu Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 października 1932 r. Nr. I Org. — 114(1)32 o „Państwowej Radzie oświecenia Publicznego“ i Roz-

porządzenia Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 października 1932 r. Nr. I. Org. — 114(2)32 o „Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej“, XV-ty Zjazd Delegatów Związku P. Z. T. poleca Zarządowi Związku P. Z. T. poczynienie odpowiednich starań o uzyskanie należytej obsady dla przedstawicieli Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych w Państwowej Radzie Oświecenia Publicznego i w Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej

W tym celu XV-ty Zjazd Delegatów Związku P. Z. T. upoważnia Zarząd do porozumienia się z Wydziałem Szkolnictwa Technicznego Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie w celu rozszerzenia jej działalności przez powołanie do niej delegatów poszczególnych Stowarzyszeń Zrzeszonych.

7. IV-ty Ogólny zjazd Techników Polskich w 1933 r. w Katowicach.

Na wstępie stwierdza p. Stanisław Rybicki, że ogólny Zjazd Techników może być jedynie udany, o ile będzie miał popularne hasło, oraz o ile osiągnie konkretne wyniki. Jednakże, wobec niemożliwości znalezienia konkretnych uchwał dla tak doniosłych zagadnień, jak kryzysu i bezrobocia, które musiałyby być przedmiotem obrad Zjazdu, proponuje odłożenie Ogólnego Zjazdu.

Następnie p. Myciński, wyjaśniając w imieniu swojego Stowarzyszenia, że Ogólny Zjazd Techników miał się odbyć jednocześnie z uroczystością 10-lecia Stowarzyszenia proponuje odbycie Zjazdu pod hasłem „Bilans pracy inżynierów w Odrodzonej Polsce“.

Zabierając głos w tej sprawie i popierając wniosek p. Stanisława Rybickiego, p. Stanisław Rodowicz stwierdza pozatem, że okres jest zbyt krótki aby Zjazd osiągnął pożądane wyniki i stawia następujący wniosek który znajduje aprobatę Zjazdu:

10. XV-ty Zjazd Delegatów poleca Stowarzyszeniom Zrzeszonym opracowanie na ich terenach zagadnień kryzysu i bezrobocia i znalezienia środków zaradnych dla bezrobotnych techników. Wnioski i postulaty winny Stowarzyszenia przesłać Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników woj. Śląskiego, które w miarę wyłonienia się konkretnych koncepcji zwróci się do Zarządu Związku P. Z. T. o zwołanie Ogólnego Zjazdu.

8. Sprawa przyjęcia do związku P. Z. T. Poleskiego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników.

W wyniku zarządzanego głosowania — Poleskie Stowarzyszenie Inżynierów i Techników zostaje jednogłośnie przyjęte w poczet członków Związku P. Z. T.

9. Komunikaty Zarządu.

P. B. Deryng stwierdza, że wnioski z poprzedniego Zjazdu Delegatów, w sprawie naprawy polityki gospodarczej, znajdują coraz większe uznanie i zastosowanie w życiu gospodarczym, co dowodzi, że technicy polscy są powołani do wykazywania błędów i naprawy naszej polityki gospodarczej. W tym celu winny być wnioski Komisji powołanej z referentów poprzedniego Zjazdu przedstawione czynnikom rządowym.

Proponuje pozatem aby Stowarzyszenia nawiązały ścisłą współpracę z Zarządem w sprawach gospodarczych Polski i urabiały opinię społeczną w dziedzinie zagadnień ekonomicznych.

Stawia wniosek poparty przez szereg delegatów, który zostaje przyjęty:

11. XV-ty Zjazd Delegatów poleca Zarządowi powołanie stałej Komisji Gospodarczej do zajęcia się zagadnieniami ekonomicznymi Polski. Stowarzyszenia Zrzeszone, pracujące w tym kierunku na swych terenach winny przysyłać wnioski w tych sprawach Zarządowi Związku, który w miarę potrzeby wystąpi u odpowiednich czynników rządowych.

10. Wolne wnioski.

Na wstępie p. St. Rodowicz przedstawiając genezę powstania Biura Informacyj Bibliograficznych, jego charakter i doniosłe znaczenie, zwrócił się z apelem o poparcie finansowe tej placówki ze strony członków i Stowarzyszeń Zrzeszonych, co znalazło żywe uznanie Zjazdu.

Następnie odczytuje p. J. Różański zaproszenie Stowarzyszenia Techników w Toruniu do odbycia Zjazdu Delegatów w Toruniu, z okazji 700-lecia miasta Torunia.

W imieniu Polskiego Stow. Inżynierów Przemysłu Naftowego w Borystawiu p. inż. Zieliński zaprasza również Kolegów Delegatów na najbliższy Zjazd do Borysławia.

W sprawie Muzeum Przemysłu i Techników przyjęto następującą rezolucję, zgłoszoną przez prof. inż. dr. J. Krauzego.

12. XV-ty Zjazd Delegatów Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych, popierając gorąco ideę utworzenia centralnego Muzeum Przemysłu i Techniki (adres: Warszawa, Krakowskie Przedmieście 66). nicznej narodu — odwołuje się do wszystkich techników polskich o czynne poparcie tej akcji.

Każdy technik polski winien przyczynić się do należytego zorganizowania Muzeum przez zasilanie tegoż okazami, mającymi wartość historyczną względnie dydaktyczną.

Zjazd wzywa wszystkich zrzeszonych członków do zapisywania się w poczet członków zwyczajnych Muzeum Przemysłu i Techniki (adres: Warszawa, Krakowskie Przedmieście 66).

Na tem wyczerpano porządek obrad i p. Stanisław Rybicki zamyka XV-ty Zjazd Delegatów.

338.91 : (63+338.4) (438)

PREFERENCJA DLA KRAJOWYCH SUROWCÓW PRZEMYSŁOWYCH, POCHODZENIA ROLNICZEGO, A PRZEMYSŁ.

Referat p. prof. Dr. Janusza Jagmina zgłoszony na
XV Zjazd Delegatów Z. P. Z. T. w Krakowie.

P. Garczyński rozwijając tezy p. Wierzbickiego zawarte w „Programie gospodarczym Lewjatana“ w ostatnim zeszycie „Przeglądu Gospodarczego“ pisze, „*podstawą wszelkich rozważań programowych jest program demograficzny*“. Autor powiada „*każdy rok przesuwa nas od granicy samowystarczalności zbożowej ku konieczności przywozu. Staniemy wówczas w obliczu nawrotu do intensywnej uprawy zbóż, kosztem wytwórczości surowców przemysłowych pochodzenia rolniczego.*“

Jest to uzasadnienie opozycji przemysłu przeciw żądaniom rolnictwa, które domaga się umożliwienia mu produkowania na potrzeby własne kraju i innych, poza zbożem, płodów rolnych. Przemysł nie chce dopuścić do tego, pocieszając rolników perspektywą nawrotu do intensywnej z punktu widzenia techniki rolniczej kultury.

Mylnym jest pogląd, że każdy rok przesuwa nas ku konieczności przywozu zboża. Moment ten możemy dowolnie oddalić, względnie zbliżyć. Zbliżyliśmy się do tego momentu utrzymując jednostronną produkcję rolną, nastawioną na nieopłacalne zboże. Odsuwamy rozwijając inne działy produkcji rolnej, a tem samem stwarzając warunki dla intensywniejszej uprawy zbóż, umożliwiając zwiększenie wytwórczości rolniczej uniezależnionej od konjunktur międzynarodowych.

Perspektywy naszego przemysłu, nazewnątrz, i stąd możliwość realizowania na tej drodze programu demograficznego Polski, są nikłe. Powstaje rynek wewnętrzny. Rynku wewnętrznego zaktywizować nie będziemy w stanie jeżeli nie zwiększymy wydajności rolnictwa i jego rentowności. Wydajności i rentowności rolnictwa całej Polski nie możemy zwiększyć bez stworzenia programu rolniczego, opartego nie na produkcji zboża. Program gospodarczy możemy jedynie oprzeć na regionalnym podziale funkcji rolniczych. W całym szeregu regionów naszego kraju produkcja zbożowa nie jest najracjonalniejszym wykorzystaniem klimatu, gleby i czynnika demograficznego.

Poza temi rozważaniami ogólnymi zasługuje na przypomnienie jakim jest podział użytków rolnych na kuli ziemskiej — mam na myśli — ziemi uprawne na świecie. Na potrzeby circa 2 miliardów ludzi mieszkających na świecie corocznie znajduje się pod uprawą około 650 milionów ha. Około 400 milj. hektarów jest pod zbożami, 42 miliony pod roślinami włóknistymi, resztę stanowią rośliny okopowe inne przemysłowe, pastewne.

Na 1 człowieka zatem przypada 0,2 ha pod zbożami i 0,02 ha, czyli 200 m² pod roślinami włóknistymi, których przeciętnie produkcja wynosi ca 3—4 kg na głowę.

W Polsce mamy na 32 milj. ludności 18 milj. hektarów ziemi ornej circa 12 milj. pod zbożami, czyli na 1 człowieka przypada ca 0,4 ha pod zbożami. Stąd wypływa wniosek, że w chwili obecnej, nie mówiąc o możliwościach rozszerzenia uprawy (meljoracja — Polesie i t. d.) i podniesienie plonów (synteza azotu) jesteśmy dwukrotnie więcej uprzywiljowani od całego świata, i jeżeli ma nam zabraknąć chleba, to chyba wtedy, gdy go już zabraknie na całej kuli ziemskiej. Jeżeli teraz odwrócimy kartę i zajrzymy do surowców włókienniczych to widzimy, że wobec 200 m² pod temi roślinami na głowę ludności u nas ten obszar wynosi zaledwie około 40 m², czyli 5-krotnie mniej niż wypada na 1 głowę ludności świata. Dla zdania sobie sprawy, jakie w kierunku roślin włóknistych mamy możliwości, zaznaczam, iż celem pokrycia całego naszego zapotrzebowania roślinnych surowców włóknistych musielibyśmy obsiewać nimi corocznie 500 — 600 tys. ha, co stanowiłoby porównaniu z terenem zajęтым zbożami około 5%. To znaczy, że moglibyśmy zwiększając obszar pod roślinami włóknistymi nie tylko zaoszczędzić kilkaset milionów rocznie na imporcie, lecz o mniej więcej tę sumę zwiększyć dorobek rolnictwa, a tem samem przemysłu. Poza tem produkcja zbożowa stałaby się bardziej opłacalną — zwiększyłoby się zużycie nawozów, maszyn i skala życia rolnika.

Polska ma najgęstsza ludność rolniczą, podkreśla to w swojej książce p. A. Wierzbicki.

P. Wierzbicki mówi, że w ostatnim 10-leciu z przyrostu 5 milionów miasta wchłonęły 32%. To znaczy, że niewiele więcej niż $\frac{1}{3}$. Kolonij nie mamy, emigracja ustała, a więc zgęszczenie ludności rolniczej będzie się stale powiększać, gdyż nie sposób wyobrazić, że przemysł i miasta, które są atrakcją nie tylko dla tego, że można znaleźć tam pracę, ale dla tego, że można dostać zasitek, wchłoną zaległe z minionych 10 lat 61,8% przyrostu (3 zgórą milionów) i będą nadal chłonać $\frac{1}{2}$ milionowe roczne przyrosty.

Twierdzą, że program gospodarczy, który poruszają p. p. Wierzbicki i Garczyński, nie uwzględnił momentu demograficznego. Nie uwzględnił dlatego, że jest programem jednostronnym, programem przemysłowym, a nie programem gospodarczym Polski. Program gospodarczy Polski tylko wtedy będzie twórczy i mocny, gdy stanowić będzie harmonijny stop wszystkich sił twórczych naszego kraju. Dotychczasowy amalgamat nie wydaje się najmocniejszym, gdyż brak w nim kruszczu reprezentującego program produkcji rolniczej.

Programu rolniczego, poza nieopatrznie hasłem, rzuconem przed laty przez Prezesa Fudakowskiego (podniesienie plonu zboża o 1 q. ha) nie mieliśmy. Projekt ustawy o preferencji dla krajowych surowców, opracowany przez Radę Naczelną Organizacji Ziemskiej, jest wskazówką, że w sferach rolniczych program ten krystalizuje się o materiał komisji, która pracowała w Ministerstwie Rolnictwa i wnioski na Komitet Ekonomiczny są wstępem do tego programu.

Rolnictwo od 14 lat dla dobra Państwa obowiązuje przymus nabywania wytworów krajowego przemysłu, a więc przymus nabywania krajowych surowców włókienniczych, nie jest zaprzeczeniem logiki, jak to stara się dowodzić na łamach Przeglądu Gospodarczego p. Tadeusz Garczyński, chyba, że pod słowem logika... rozumie p. Garczyński coś innego niż interes gospodarczy naszego kraju.

Nie tylko w Polsce widzimy dążenie do uzyskania własnego włókna i oparcia o nie swego przemysłu. Cały szereg krajów zmniejsza import egzotycznego włókna, na skutek tego, że kraje produkujące dotąd włókno na potrzeby Europy coraz bardziej uniezależniają się od towarów europejskich rozbudowując albo własne przemysły, bądź też korzystając z ulg przemysłów bliżej położonych.

Jeżeli rzucimy okiem na obrót handlowy nie tylko Polski, ale i innych bardziej przemysłowych krajów Europy, zobaczymy, że handel z krajami produkującymi włókno jest pasywny. Zagadnienie włókna przędzej, czy później stanie przed całą Europą, jeżeli nie zechce być pozbawioną tego surowca.

Polska już stoi przed tem zagadnieniem, w tej samej sytuacji znajduje się Rosja i Kraje Bałtyckie. W szeregu krajów Europy widzimy dążenie do zwiększenia obszaru pod roślinami włóknistymi. Rumunja z powodzeniem rozszerza uprawę bawełny, to samo robi Bułgaria i Grecja, Włochy i Hiszpanja. Uprawę konopi forsuje Mussolini i sąsiednia Jugosławia. Francja przeznaczająca rocznie 60 milj. franków na odbudowę lnianstwa. Niemcy hitlerowskie po osiągnięciu samowystarczalności zbożowej przechodząc do włókna stwarzają warunki opłacalności dla uprawy 100.000 hektarów lnu i konopi.

Instynkt samozachowawczy, intuicja i przewidywanie, że kraje egzotyczne i Ameryka nie będą bez końca produkować tanie surowce, każe produkcję włókna w każdym kraju rozwijać. Każe tą produkcję rozwijać zrozumiela dla każdego zasada, którą powodują się tak jednostki jak i narody. Własny surowiec tańszy, jest tylko pozornie, gdyż drogo kosztuje zdobycie złota na jego opłacenie.

Rok temu miałem zaszczyt przedstawić Szan. Panom pewne myśli, w związku z naszymi usiłowaniami oparcie przemysłu tekstylnego o własny surowiec.

Podniosłem wtedy, że główną przyczyną zaniedbania krajowego surowca jest niedostateczna rozbudowa przemysłu lniarskiego, w porównaniu z gigantem bawełnianym. Podniosłem wtedy, że rozbudowa przedsiębiorczego przemysłu lniarskiego będzie się mogła rozwijać stopniowo i powoli. Zaznaczyłem również, że przemysł oparty na przerobie egzotycznym surowców, za wszelką cenę będzie się starał zachować stan swego posiadania.

W ciągu roku zaszły bardzo poważne zmiany. Państwo jako spożywca stanęło po stronie surowca krajowego. Monopol solny przechodzi na opakowanie soli w workach lnianych, atakujemy cukrownictwo. Czego nie chciał, lub nie mógł wykonać przemysł zrobiliśmy, jak to już anonsowałem w roku zeszłym, na ręcznych kołowrotekach.

Kołowrotek dokonał cudu. Zatwardziało w grzechu pierworodnym wrzeczona jutowe, zaczęły prąść len by się nie dać wyprzedzić prymitywnym przodkom.

Wrzeczona wełniane, które dotąd nie tknęły innej wełny, poza australijską dzięki pomysłowości kilku inżynierów zaczęły prąść len.

W ciągu roku zarejestrowano szereg patentów dotyczących przedzenia lnu — wierzę, że będzie ich w niedługim czasie setki.

Panowie technicy! Nie dużo jest dziedzin, w których tyle da się zrobić co w przedsiębiorstwie lniarskim i wogóle lniarstwie, w którym dotychczas zachowały się ręczna miedlica i nożny kołowrotek; w wieku radja narzędzia znane w okresie budowy piramid, a może jeszcze wcześniej są ciekawym przykładem zacofania.

Nie ulega wątpliwości, że to „zacofanie“ ma sens głębszy, niż może się wydawać.

Wszystkie prymitywne sposoby przetwórcze bez wyjątku są oparte na surowcu krajowym, mimo, że surowiec obcy jest nieraz znacznie tańszy. Przedza w naszych chatkach tylko len i konopie — bawełny nie ruszają, mimo że jest tania. W wiejskich olejarniach — tłoczniach tłoczą olej na omastę ze lnu, mimo że rumuński słońceznik jest tańszy i daje olej smaczniejszy.

Zyjemy w okresie gwałtownego wzmaganania się prymitywnych metod przetwarzania krajowego surowca we własnym gospodarstwie rolnika.

Przemysł oparty na egzotycznym włóknie radzi wznagać za wszelką cenę eksport niewygodnych konkurentów.

Jest to gra fałszywa i z nią trzeba czem prędzej skończyć.

Skończymy z nią opierając nasz przemysł o surowce krajowe.

KRÓTKIE SPRAWOZDANIE z VII KONGRESU FEDERACJI INŻYNIERÓW SŁOWIAŃSKICH,

który odbył się w dniach od 3 do 6 czerwca b. r. w Belgradzie.

Od siedmiu już lat odbywają się doroczne Kongresy Federacji Inżynierów Słowiańskich, grupującej około 7000 inżynierów polskich, należących do Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych, 6500 inżynierów czeskosłowackich, 2500 inżynierów rosyjskich (emigrantów) 2200 inżynierów jugosłowiańskich i 1200 bułgarskich, razem więc jednoczącej około 20.000 inżynierów Słowian.

Również więc i w roku bieżącym, od dnia 3 do dnia 6 czerwca odbył się VII Kongres Federacji Inżynierów Słowiańskich, tym razem w stolicy Jugosławii. Świat Techniczny Polski na Kongresie reprezentowali Delegaci Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych pp. inżynierowie Stanisław Rodowicz i Józef Różański.

W organizacji tego Kongresu inżynierowie Jugosłowianie, chcąc szeroko zmanifestować swe uczucia przyjaźni i braterstwa, przewidzieli również w tym samym terminie swój ogólny zjazd techniczny, uroczyste otwarcie którego, w obecności przedstawiciela Króla Jugosławii, ministrów, posłów Polski i Bułgarji i przedstawicieli prasy, nastąpiło w gmachu Bułgarskiego Uniwersytetu.

Po wstępnym przemówieniu przewodniczącego Zjazdu i jego bardzo serdecznych powitaniach, skierowanych do poszczególnych narodowych delegacji, w czasie których cała sala żywiołowo manifestowała swoją sympatię i swe zrozumienie dla sprawy podjętej przez pracę Federacji Inżynierów Słowiańskich, nastąpiły odpowiedzi poszczególnych delegacji, a więc polskiej, czeskiej, rosyjskiej i bułgarskiej.

Po tej oficjalnej części oraz złożeniu wienca na grobie Nieznanego Żołnierza, Zjazd przystąpił do szczegółowej pracy w Sekcjach, Kongres zaś FIS'a do swoich specjalnych zagadnień.

Referaty Polskiej Delegacji, a więc:

- 1) o słownictwie technicznym,
- 2) o bibliografji,
- 3) o ujednostajnieniu przepisów technicznych,
- 4) komunikaty o współpracy na terenie słowiańskim poszczególnych Związków fachowych i t. d.

wywołały b. żywe zainteresowanie, a w rezultacie wszystkie wnioski, wynikające z powyższych referatów, zostały jednomyślnie przez cały Kongres przyjęte.

Jest to sukces b. wielki, a w wyniku posiadający realne rezultaty, ponieważ nie może być dla nas i naszej nauki obojętne, że odtąd według szematu Polskiej Akademji Nauk Technicznych opracowane będą słowniki techniczne innych Narodów Słowiańskich, należących do FIS'a, nie małej wagi również jest i ta okoliczność, że Delegacja Polska zainicjowała prace bibliograficzne poszczególnych członków FIS'a, instruowanie któremi powierzono Polskiej Sekcji Bibliograficznej.

Inne Związki Narodowe przedstawiły swoje sprawozdania z działalności, jak również referaty, w których poruszone były sprawy: słowiańskiej literatury technicznej, normalizacji, stosunku mechanizacji do kryzysu, Europejskiej Federacji Inżynierów i inne.

Choć sprawy te są szczegółami na terenie współpracy technicznej a tembardziej ogólnej, to jednak są to prace konkretne, mające w kon-

sekwencji na celu zjednoczenia narodów słowiańskich, co już w mniemaniu b. wielu ludzi nie jest rzeczą li tylko sentymentu, lecz konieczności dziejowej.

Po załatwieniu wreszcie wszystkich kwestji formalnych, po ustaleniu miejsca przyszłorocznego Kongresu w Sofji, po wycieczkach technicznych w Belgradzie, Polska Delegacja zwiedzała również w Bor wielkie kopalnie miedzi, eksploatowane przez Francuzów.

Wycieczka ta zorganizowana w jedną stronę po pięknym Dunaju, w drugą koleją przez b. ciekawy odcinek Zajczar-Nisz (36 tunelów i tyleż mostów) dała niemało okazji do najróżnorodniejszych manifestacyj braterskich i przyjacielskich uczuć jugosłowiańskich dla Polski, nie wyłączając tak subtelnej manifestacji, jak chóralny śpiew po polsku naszego Hymnu Narodowego.

Jak wielkie zrozumienie i jak poważne znaczenie przywiązują do prac Federacji Inżynierów Słowiańskich społeczeństwa i rządu narodów należących do FIS'a, świadczy b. liczne obsadzenie poszczególnych delegacji, wtedy kiedy u nas Związkowi Polskich Zrzeszeń Technicznych odmówiono ulgowych paszportów dla delegatów, wobec czego ilość ich zredukowano do 2-ch osób.

Miejmy jednak nadzieję, że i u nas wkrótce doczekamy się zrozumienia i że zapanuje opinja, że obok narodowych reprezentacyj pięści football'u i tenisa, również godnie do propagandy polskiej przyczynić się mogą uczeni polscy, inżynierowie i inni.

K. K.

REFERATY I WNIOSKI PRZEDSTAWIONE PRZEZ POSZCZEGÓLNE ZWIĄZKI NARODOWE NALEŻĄCE DO FIS'a NA VII KONGRESIE FÉDERACJI INŻYNIERÓW SŁOWIAŃSKICH W BELGRADZIE.

6(07)(063)(497.1)

SŁOWIAŃSKA LITERATURA TECHNICZNA.

Referat zgłoszony na VII Kongres F. I. S'a w Belgradzie w dn. 5 i 6 czerwca 1933 r. przez Stow. Inżynierów i Architektów Bułgarskich.

Na poprzednich kongresach Federacji Inżynierów i Architektów Słowiańskich (F. I. S.) polecone zostało Stow. Inżynierów i Architektów Bułgarskich (B.I.A.B.) opracowanie referatu o literaturze technicznej krajów mających swych przedstawicieli w F. I. S-ie. Już podczas jednego z kongresów F. I. S-a, B. I. A. D. zwróciło uwagę na doniosłe znaczenie tej sprawy — podkreślając, że dla racjonalnego opracowania literatury technicznej w różnych krajach słowiańskich, konieczne jest stworzenie przy każdym związku narodowym pewnego ośrodka, zajmującego się specjalnie tem zagadnieniem. W tym to celu poleconoby osobie pracującej w jednym ośrodku pozostawanie w ustawicznym kontakcie z osobami pracującymi w innych ośrodkach narodowych. Projekt ten został w zasadzie przyjęty, ale dotychczas przez żadne z państw, którego przedstawiciele zasiadają w F. I. S'ie nie został on zrealizowany, wobec tego jest rzeczą niemożliwą aby na obecnym Kongresie, Stow. Inżynierów i Architektów Bułgarskich przedstawiło sprawozdanie z prac wykonanych na polu rozwoju technicznej literatury słowiańskiej, może natomiast służyć następującymi danymi, odnoszącymi się do ewolucji technicznej literatury bułgarskiej.

W 1928 r. powstał przy Generalnej Bułgarskiej Dyrekcji Kolejowej Komitet Badań Naukowych, znajdujący się pod kierownictwem gen. dyrektora kolei, w Komitecie tym pracują nie tylko wyżsi urzędnicy kolejowi, — ale również i inni inżynierowie, zajmujący lub nie zajmujący państwowe urzędy.

Jednym z czołowych zadań tego Komitetu jest wydawanie raz do roku

Przeglądu Bułgarskich Kolei Państwowych

Wydawnictwo to drukuje przede wszystkim konkursowe rozprawy naukowe, wydawane staraniem Komitetu, pod postacią specjalnych publikacji, rozprawy te są opracowywane bądź przez urzędników, bądź też przez osoby prywatne.

Główne tematy rozpraw naukowych są następujące:

1. Zagadnienia techniczne, nie tylko teoretyczne, ale również związane z praktycznym ich zastosowaniem w takich dziedzinach jak n. p.
 - a) urządzenie techniczne na liniach kolejowych bułgarskich, w związku z wprowadzeniem nowych lokomotyw,
 - b) urządzenie dworca kolejowego w Sofji i budowa dworca dodatkowego dla robotników,
 - c) żelazo-beton i jego zalety w budowie mostów kolejowych.
2. Zagadnienia związane z *eksploatacją* jak n. p.:
 - a) ulepszenia transportowe dla małych bagaży, przy obecnych warunkach i środkach, które mogą obecnie dysponować Bułgarskie Koleje Państwowe,
 - b) konkurencja samochodowa,
 - c) wyzyskanie lasów dla wyrobów podkładów kolejowych,
 - d) strefy wolne w portach.

Przegląd Generalnej Dyrekcji Bułgarskich Kolei Państwowych drukuje prócz nagromadzonych rozpraw, prace z dziedziny kolejnictwa, które znalazły uznanie komitetu badań naukowych.

Ponieważ nagrody, przyznawane za najlepsze rozprawy, są dość znaczne, duży jest napływ kandydatów stających do konkursu.

Wynagradzane są również osoby zasiadające w sądzie konkursowym, osoby te są niezawsze wybierane z pośród członków komitetu.

W okresie omawianym w tym referacie, Dyrekcja Kopalni w Pernik wydała

Przegląd Kopalni w Pernik

Jest to wydawnictwo urzędowe, w którym poruszane są nie tylko zagadnienia ściśle związane z rozwojem kopalnictwa w Pernik, i z przemysłem górniczym, lecz również i z zagadnieniami technicznymi, lub techniczno-przemysłowymi.

Dużo miejsca w wymienionym wydawnictwie poświęcono sprawie elektryfikacji Bułgarskich Kolei Państwowych i elektryfikacji Bułgarji w ogóle.

Poczynając od 1925 r. Bułgarskie Koleje Państwowe wydają miesięcznik p. t.:

Bułgarski Przegląd Kolejowy i Portowy.

Przegląd ten jest przeznaczony specjalnie dla personelu kolejowego i portowego. Przedmiotem studjów są tam kwestje związane z różnemi zagadnieniami w tych dziedzinach, znajdują się w nim specjalne rubryki poświęcone zagadnieniom technicznym i administracyjnym, opisy i widoki najważniejszych miast europejskich, najciekawsze, z punktu widzenia techniki, urządzenia dworców kolejowych i portów zagranicznych. Przegląd zamieszcza również wskazówki, dotyczące zagadnień higieny i medycyny, biuletyny i dane statystyczne o transportach i wypadkach na drogach żelaznych, w danym miesiącu. Przegląd omawia najważniejsze wszechświatowe wydarzenia kolejowe i portowe, drukuje informacje o personelu kolejowym, gratyfikacjach i wynagrodzeniach tegoż, otrzymywanych za prace specjalne, o domach wypoczynkowych, zamieszcza również szereg informacji o społecznym położeniu personelu kolejowego.

Abonowanie Przeglądu, posiadającego zresztą charakter samowystarczalny, obowiązuje cały personel kolejowy i portowy, przyczem koszt abonamentu jest minimalny. Przegląd wydaje kilka razy do roku dodatek zatytułowany „Biblioteczka“ — zawierający artykuły o działalności i przeszłości kolejnictwa.

Ministerstwo Handlu, Przemysłu i Pracy wydaje perjodyczny przegląd urzędowy p. t.:

Przegląd Ekonomiczny.

Celem tego wydawnictwa jest drukowanie najważniejszych rozporządzeń i okólników z tego działu, oraz specjalnych artykułów ekonomicznych, dotyczących bądź stosunków bułgarskich, bądź wogóle ekonomicznych stosunków światowych.

Związek Chemików Bułgarskich wydaje pismo:

Chemja i Przemysł.

Poruszające zagadnienia związane z chemją, technologją chemiczną oraz przemysłem.

Spółka Akcyjna „Granitoide“ dla przemysłu cementowego i produkcji energii elektrycznej posiada swój własny organ

„Granitoide Izwestia“

Drukuje artykuły z dziedziny przemysłu cementowego, zastosowania przemysłu w budownictwie, budowie dróg betonowych i t. d. Przegląd ten zajmuje się również sprawami techniki elektrycznej, oraz zużytkowania i zastosowania energii elektrycznej.

W r. 1929 powstała w Bułgarii specjalna komisja elektryfikacyjna, mająca wykorzystać doświadczenia i wyniki osiągnięte w tych krajach, posiadających większe udoskonalenia w tej dziedzinie. Komisja ta wysłała zagranicę trzech członków inżynierów: Guéno Stefanoff, Milan Zlateff i Const. Michailoff, w celu zapoznania się z pracami elektryfikacyjnymi w Europie Zachodniej, a zwłaszcza w Anglii, Niemczech, Francji, Czechosłowacji, Polsce, Szwajcarji, Szwecji, Norwegji i t. d.

Rezultaty tych studjów, wyodrębnione dla każdego z powyższych krajów, zebrane zostały w pracy p. t.:

„Sprawozdania z prac elektryfikacyjnych w Europie Zachodniej“.

W sprawozdaniach tych są omawiane różne zagraniczne przepisy prawne, odnoszące się do elektryfikacji, zagadnienia związane z otrzymaniami koncesjami, stosunki pomiędzy producentami, rozdzielcami i konsumentami energii, państwowa interwencja w różnych krajach Europy Zachod. mająca regulować istniejące tam stosunki, sposób w jaki są zakładane i popierane przedsiębiorstwa elektryfikacyjne, organizacja zakładów użyteczności publicznej związanych z elektryfikacją w różnych krajach i t. d. Zbiór tych sprawozdań jest pracą zawierającą 576 stron, został on wydany przez „Bibliotekę Kopalni Państwowych w Pernik“.

Ta sama Biblioteka wydała również następujące prace:

Guéorguieff G. inż. górń. — Wybuchy wywołane w kopalniach węgla przez zapalenie się pyłu węglowego lub węgla kamiennego. str. 160.

Guéorguieff G. inż. górń. „Historja prac górniczych i rozwoju metalurgji“ str. 230.

Księga Państwowych Kopalni w Pernik, 1878/1928. str. 168. (wyczerpane).

Radoslavoff Vassil inż. górń. „Zagłębie węglowe w Pernik“ str. 91.

Tochkoff Sim. D. inż. górń. „Złoża minerałów“ str. 335.

Warto też zwrócić uwagę na obszernie dzieło inż. Guérgui Koniaroff dawnego dyrektora generalnego kopalni w Pernik p. t.:

„Węgiel brunatny w Bułgarii“

Węgiel brunatny jest w Bułgarii jednym z głównych źródeł z którego czerpie się siłę napędową, energię elektryczną służącą do oświetlenia oraz materiały opałowy. Autor pracy opisuje złoża węgla i w opisie tym uwzględnił czynniki orograficzne, hydrograficzne, geologiczne, petrograficzne, oraz paleontologiczne. Interesują go specjalnie podziemne procesy zachodzące w różnych zagłębiach węglowych. Koniaroff odtwarza profile samych pokładów oraz podaje szczegóły dotyczące ich rozmiarów.

Prócz tego przeprowadza analizę węgla kamiennego i podaje szereg historycznych wiadomości o każdym z zagłębi węglowych, powołując się na licznych autorów zagranicznych i bułgarskich, uczonych, inżynierów górniczych, i geologów zmarłych lub współczesnych. Autor wyżej wymienionej pracy interesuje się w szczególności pokładami węgla w Pernik, Maritza, Bourgas, Simitli, Bobov-Dol, Sofji, Lom i t. d. Jest to w literaturze bułgarskiej pierwsza praca, w której znajdują się dane petrograficzne o szybach, belkowaniach kopalnianych i wierceniach.

Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Sekcja Wodna wydała urzędową

Statystykę elektryfikacji Bułgarii przy końcu roku 1929, 1930 i 1931.

Stanowi ona dalszy ciąg statystyki elektryfikacji Bułgarii przy końcu 1928 r.

Znajduje się w niej obszerna dokumentacja dotycząca w szczególności wszystkich zakładów elektryfikacyjnych, przewodów i sieci bułgarskich, podzielonych na grupy wg. siły napędowej. Do statystyki dołączone są wykresy i mapy, uzupełniające informacje o bułgarskich przedsiębiorstwach energii elektrycznej w okresie 1927—1931 w okresie wyłączonej pracy dla zelektryfikowania Bułgarii.

Bułgarska Akademia Nauk wydała pracę inż. Assene Dikoff p. t.

„Elektryfikacja na linii Sofja-Pernik“

Autor tej pracy bada zagadnienia związane z możliwościami przewozowymi na linii kolejowej Sofja-Pernik i konieczności zwiększenia intensywności przewozu w związku z przyszłym rozwojem produkcji kopalni w Pernik.

Przeprowadza on porównanie między siłą pociągową parową a elektryczną i stawia sobie za zadanie umożliwienie czynnikom miarodajnym dojścia przy pomocy odpowiednich studjów do rozwiązania tego zagadnienia.

Praca posiada szereg wykresów, szkiców i tablic porównawczych.

Izba Handlowa i Przemysłowa w Sofji wydała pracę inż. Gueorgui Naoumoff, kierownika Sekcji w tejże Izbie, p. t.

„Spirytus, jako paliwo silnikowe“.

Autor rozważa zagadnienie spirytusu, jako paliwa silnikowego i zastanawia się nad tem zagadnieniem w różnych krajach. Przeprowadza badania nad własnościami fizycznymi i chemicznymi paliw płynnych, podaje wyniki doświadczeń robionych z różnymi mieszankami paliw silnikowych, oraz bada kwestję wybuchowości i tworzenia się galmanu.

Naoumoff podaje proporcje spirytusu i benzyny w mieszankach oraz zagraniczne ceny tychże mieszanek, omawiając jednocześnie rozwój i stan obecny bułgarskiego przemysłu spirytusowego i podkreślając jego doniosłe znaczenie ekonomiczne.

Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych wydało pracę inż. Yanko Zerkoff, kierownika Sekcji wodnej p. t.:

„Osuszanie nizin i instalacje odwadniające“.

Zerkoff zgłębia zagadnienie osuszania nizin w ogólności z punktu widzenia technicznego i ekonomicznego, oraz szereg kwestyj z zagadnieniem tem związanych, a dotyczących przekształcenia obszarów bagnistych na urodzajne pola. Praca ta obejmuje 4 rozdziały: zagadnienia treści ogólnej, osuszanie, urządzenia odwadniające, informacje o pracach odwadniających, wykonanych zagranicą, zwłaszcza zaś w Niemczech i we Włoszech. Do wyżej wymienionej pracy dołączone są, jako załącznik „Główne zasady działalności Niemieckiego Komitetu dla wykonywania budowli technicznych na zasadzie obliczeń ilości wody odprowadzonej na stacji pomp“.

W załączniku tym zawarta jest kwintesencja tego wszystkiego, co posiada związek z instalacjami odwadniającymi oraz ich projektowaniem.

Celem zapoznania szerokiego ogółu z działalnością rządową dla odbudowy obszarów zniszczonych przez trzęsienie ziemi w dn. 14, 18 i 25 kwietnia 1928 r. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Zdrowia Publicznego wydało:

„Sprawozdanie Dyrekcji Pomocy i Odbudowy Obszarów Zniszczonych przez trzęsienie ziemi za okres od 25 kwietnia 1928 do 11 listopada 1931.“

W sprawozdaniu omawiane jest samo trzęsienie ziemi, jego gwałtowność i szybkość wstrząsów, odmalowane zniszczenie, oraz rozpatrywane przyczyny katastrofy; prócz tego omawiane są pierwsze zarządzenia, pomoc udzielona, program prac Dyrekcji wraz z planem odbudowy.

Sprawozdanie podaje dokładne dane o pracach wykonanych, przy odbudowie gmachów publicznych, dróg, mostów, dróg żelaznych, sieci telefonicznych, urządzeń wodociągowych, instalacji odwadniających i regulacji rzek, przy końcu zaś zawarty jest wykaz wydatków dokonanych przez Dyрекcję.

W Bułgarii wydawane są następujące pisma techniczne:

B. I. A. D. — organ Stowarzyszenia Inżynierów i Architektów Bułgarskich, w którym zamieszczane są artykuły treści technicznej i naukowej, lub techniczno-ekonomicznej, dotyczące różnych przedsiębiorstw i robót użyteczności publicznej w kraju.

Prócz tego czasopismo to podaje informacje o najważniejszych budowlach zagranicznych, dział zaś specjalny poświęcony jest wewnętrznemu życiu Stowarzyszenia.

Architekt — organ Stowarzyszenia Architektów Bułgarskich, zamieszcza artykuły i dane o architekturze budowli publicznych i prywatnych, wykonanych już lub dopiero planowanych.

Trybuna Techniczna — organ Związku Inżynierów i Architektów Bułgarskich wolnopraktykujących, zamieszcza artykuły treści ogólnej i technicznej, oraz artykuły specjalnie przeznaczone dla tychże inżynierów.

Technik — organ Stowarzyszenia Techników ze średnim wykształceniem, zamieszcza artykuły przeznaczone specjalnie dla techników nie posiadających wyższego wykształcenia i porusza kwestje o charakterze praktycznym.

Budowniczy — organ Związku Budowniczych Bułgarskich, porusza sprawy związane z interesami tychże.

Stowarzyszenie Inżynierów i Architektów Bułgarskich przypuszcza, że w referacie swoim dało zwięzły obraz bułgarskiej literatury technicznej i, że wypełniło zadanie — nałożone nań przez FIS'a, wskazując w jaki sposób należy działać w danych ośrodkach i jaki charakter winny posiadać sprawozdania z rozwoju słowiańskiej literatury technicznej.

W okresie omawianym w tym referacie, rozpoczęte zostało tłumaczenie słownika Schlomana, jednak ze względu na trudności finansowe, nic z tej dziedziny nie zostało wydrukowane.

Stowarzyszenie Inżynierów i Architektów Bułgarskich proponuje, by nie odkładać realizacji decyzji powziętych na poprzednich Kongresach, i przystąpić niezwłocznie do tworzenia ośrodków literatury technicznej przy każdym ze Związków Narodowych. Zdaniem Stowarzyszenia Inżynierów i Architektów Bułgarskich już na obecnym Kongresie Stowarzyszenia winny wyznaczyć członków mających działać w tychże ośrodkach oraz obrać osobę mającą reprezentować ośrodek istniejący w każdym Stowarzyszeniu Narodowym.

Sofja, 29 maja 1933 r.

Delegaci Stow. Inżynierów i Architektów Bułgarskich:

Inż. Guëorgui Guëneff.

inż. Boris C. Stoiloff.

Prezes.

Sekretarz.

S P R A W O Z D A N I E

STOWARZYSZENIA INŻYNIERÓW CZECHOSŁOWACKICH

zgłoszone na VII Kongres Federacji Inżynierów Słowiańskich (F.I.S.) w Beogradzie
(czerwiec 1933 r.).

Podczas ostatniego naszego Zjazdu w Paryżu 25 września 1931 r. niemożliwym było przewidzieć, że wkrótce wszystkie nasze Związki Inżynierów napotykać będą na wielkie trudności, związane z niewypowiedzianą ciężką sytuacją finansową. Nasi Koledzy Polacy wybrali stosowną chwilę dla zwrócenia uwagi na obowiązki, które obecny kryzys ekonomiczny nakłada na inżynierów słowiańskich, referat ich wykazuje w sposób jasny, że chwila dzisiejsza wymaga od inżynierów wzmoczonej działalności i, że inżynierowie gotowi są szukać wyjścia z trudnego położenia ekonomicznego.

Zagadnienie to, do którego dołączyła się jeszcze troska o zabezpieczenie, w miarę możliwości, egzystencji naszym kolegom, stało się głównym przedmiotem naszej działalności w ostatnich dwóch latach, i niestety, dotychczas jest kwestją, której ostateczne rozwiązanie jest jeszcze bardzo odległe.

W łonie naszego Stowarzyszenia powstała Komisja Studiów nad sprawami ekonomii narodowej, w skład Komisji tej weszli wybitni specjaliści, zajmuje się ona badaniem obecnych warunków ekonomicznych, pragnąc zebrać materiały dla przygotowania akcji, mogącej poprzeć nasze wysiłki w kierunku zapewnienia wydajniejszej działalności inżynierów i uzdrowienia obecnego stanu rzeczy. Osiągnięte już pomyślne wyniki tej działalności upoważniają nas do mniemania, że w dzisiejszych czasach nieliczenie się z opinią ogółu inżynierów jest nie do pomyślenia, i, że inżynierowie, jako specjaliści w dziedzinie sprawiedliwych poglądów ekonomicznych, mogą stać się cennymi współpracownikami przy rozwiązywaniu obecnej trudnej sytuacji.

Wysiłki, o których jest mowa, są ściśle związane z celami naszej organizacji inżynierskiej, w dziedzinie socjalnej. Ciężkie warunki społeczne są bezpośrednim wynikiem sytuacji ekonomicznej, ciężącej tak na krajach rolniczych, jak na przemysłowych, do których my należymy. Skutkiem przerwania pracy w fabrykach, setki inżynierów pozostało bez pracy; urzędy państwowe i prywatne przedsiębiorstwa nie przyjmują nowych kandydatów, podczas, gdy dużo młodych ludzi kończy studia bez nadziei znalezienia zajęcia i możliwości zarobku. Państwowa opieka społeczna rozciąga się przedewszystkiem na masy robotnicze i nie jest w stanie poświęcić dostatecznej uwagi inteligencji, która jest pozostawiona wysiłkom własnym i swych organizacji zawodowych. Wobec tej sytuacji, Stowarzyszenie Inżynierów Czechosłowackich uważa za swój obowiązek uczynić dla swoich członków wszystko to, co leży w jego możliwości i środkach. Stowarzyszenie daje członkom możliwość znalezienia zajęcia w dziedzinach, w których inżynierowie dotychczas nie pracowali, i podejmuje różnorodną działalność w celu polepszenia społecznego położenia naszych kolegów.

Wzmiankowana wyżej sytuacja usprawiedliwia Stow. Inżynierów Czechosłowackich z nierozwinięcia szerszej działalności we wszystkich bliskich mu dziedzinach i nie wzięcia udziału w ściślejszej, bratniej współpracy z inżynierami innych narodów słowiańskich, tak jakby tego pragnęło dla dobrobytu i pomyślności naszego zawodu i naszych krajów.

Mimo obecnych ciężkich czasów, śledziliśmy z żywym zainteresowaniem działalność naszych kolegów z krajów słowiańskich i cieszyliśmy się gorąco ich powodzeniem.

Staraliśmy się rozwinąć przynajmniej działalność wewnętrzną, mogącą znaleźć zastosowanie praktyczne u wszystkich organizacyj inżynierskich, należących do F. I. S'a.

Nawiązaliśmy kontakt z powstającą obecnie Europejską Federacją Inżynierów, biorąc udział w jej pierwszych pracach, i jesteśmy zdania, że inżynierowie słowiańscy muszą wytworzyć w łonie tej federacji jednolitą i potężną organizację dla zapewnienia Słowianom rzeczywistych wpływów na forum międzynarodowym. Związki należące do F. I. S'a otrzymały już wiadomość o pracach wykonanych. Mamy nadzieję, że Federacja Inżynierów Słowiańskich zyska doniosłe znaczenie w łonie wymienionej organizacji i, że odegra w niej wybitną rolę.

Głównym przedmiotem naszej działalności w F. I. S'ie jest normalizacja. Z radością stwierdzamy, że we wszystkich naszych państwach zagadnienie to zaczyna interesować już nie tylko inżynierów, ale również Administracje Publiczne i zainteresowanych. Wspaniałe wyniki współpracy na tem polu znalazły wyraz w dużej liczbie norm polskich i czechosłowackich, gdzie widoczny jest znaczny postęp, szczególnie w dziedzinie elektrotechniki.

Wyrażamy specjalne podziękowanie Stowarzyszeniu Inżynierów i Architektów Jugosłowiańskich za umieszczenie na porządku dziennym swego Kongresu referatu o normalizacji, mającego na celu wykazanie korzyści tego dzieła dla postępu techniki, rozwoju wytwórczości oraz życia ekonomicznego wogóle.

Drugą dziedziną, nad którą pracujemy, jest słownictwo techniczne. Współpraca stowarzyszeń na tem polu cieszyła się wielkiem powodzeniem. Dzięki wysiłkom kolegów Polaków, przy współpracy Inżynierów Czechosłowackich, został wydany obszerny słownik elektrotechniczny, w językach polskim, czeskim, angielskim, francuskim i niemieckim.

Zastanawiając się nad przyszłą działalnością, doszliśmy do przekonania, że dobre rezultaty pracy osiągniemy, jeżeli iść będziemy dalej w tym samym kierunku, przyczem za podstawę dla innych przyjmowane będą terminy techniczne już ustalone w niektórych językach słowiańskich. Komisje Badań Leksykologicznych przy Związkach Narodowych należących do F. I. S'a powinny porozumieć się co do posiadanych materiałów, co przyczyni się do znacznego ułatwienia pracy.

Stowarzyszenie Inżynierów Czechosłowackich, świadome swoich przyszłych obowiązków, staje dzisiaj przed Wami, Panowie Delegaci Słowiańskich Związków Inżynierskich, i podejmując z radością wyteżoną współpracę w kierunku wspólnych zainteresowań, raduje się duchem serdecznej zgody, wyrażającym się w tem wszystkim, co prowadzi do wciąż wzrastającego zawodowego zbliżenia i zacieśnienia już nas łączących węzłów braterstwa.

62.00.7(06) Belgrad

NARODOWY REFERAT JUGOSŁOWIAŃSKI

zgłoszony na VII Kongres Federacji Inżynierów Słowiańskich w Belgradzie.

(czerwiec 1933 r.).

W okresie minionym pomiędzy VI i VII Kongresem, działalność Stowarzyszenia Inżynierów i Architektów Jugosłowiańskich na terenie FIS'a początkowo bardzo osłabła, — przyczyna tego tkwiła z jednej strony w

braku ciągłości pracy, o czym była już mowa na Kongresie w Paryżu, z drugiej zaś w łatwej do wytłumaczenia dezorientacji, powstałej w biurze samej Federacji. Bezpośrednio po swym powrocie z Paryża, delegaci nasi ogłosili w biuletynie Stowarzyszenia zwięzłe sprawozdanie, dotyczący najważniejszych uchwał Kongresu, obiecując powrócić jeszcze do tych spraw po otrzymaniu protokółów zebrań. Protokoły te jednak zostały przesłane z rocznym opóźnieniem. Wobec tego uważamy, że nie należy uzupełniać referatu przez dołączenie spóźnionego protokołu.

Staraliśmy się przyspieszyć bieg pracy tych z pośród naszych członków, którym polecono napisanie sprawozdań, — jeżeli jednak wysiłki nasze w tym kierunku nie dały pożądaných wyników — przyczyna tego jest bądź w braku czasu, którym niektórzy z nich się tłumaczyli, bądź w fakcie, żeśmy wybrali nieodpowiednich ludzi do opracowania sprawozdań.

Wyzyskaliśmy wspólnie posiadaną wiedzę i w następujący sposób wprowadziliśmy w życie większość uchwał ostatniego Kongresu:

Normalizacja. Od dawna już rozpoczęte zostały w Jugosławiji prace przygotowawcze w dziedzinie normalizacji. Delegaci nasi, biorący udział w VI Kongresie, zaproponowali po powrocie, by Stowarzyszenie nasze powzięło odpowiednie rezolucje co do realizacji dojrzałych już projektów i stanęło na czele ruchu normalizacyjnego, aż do chwili, gdy kierunek tego ruchu zostanie ujęty przez Państwo.

Propozycja naszych delegatów została przyjęta przez nasz naczelny komitet i walne zebranie w 1932 r. Zainteresowanie się nasze temi sprawami było współczesne z prawnym opracowaniem norm przez Ministerstwo Robót Publicznych. Dnia 16 grudnia 1931 r. Ministerstwo Robót Publicznych przy czynnym udziale naszego Stowarzyszenia, ogłosiło po raz pierwszy 27 norm i przepisów normalizacyjnych. Normy te dotyczą materiałów budowlanych. Przy opracowywaniu norm uwzględnione zostały normy polskie i czechosłowackie.

Powyższe prace prowadzone są w dalszym ciągu i jest bardzo prawdopodobne, że Ministerstwo Robót Publicznych polegać będzie w zupełności na naszym Stowarzyszeniu, gdy będzie chodziło o przygotowanie i koordynację prac normalizacyjnych.

Dokładne sprawozdanie w tej sprawie zostało opracowane przez p. Julis'a, drugie zaś w opracowaniu p. Lancos'a przedstawione zostanie Kongresowi.

Zagadnienie ekonomiczne. Projekt delegacji polskiej o utworzeniu komitetów ekonomicznych przy Związkach Narodowych spotkał się u nas z wielkim uznaniem. Walne Zebranie zatwierdziło go i zaleciło Sekcjom dążyć do jego zrealizowania. Dotychczas wzmiankowane komitety nie powstały. Sekcje nasze jednak w roku ubiegłym i bieżącym poruszyły wiele zagadnień, ekonomicznych w ujęciu których przebijały się jasno poglądy inżynierów.

Jeden z naszych członków p. dr. inż. Pobreźnik w książce, z którą w jego imieniu pozwalamy sobie zapoznać delegację, stara się znaleźć środek zaradczy na szalejący dziś w Jugosławiji kryzys ekonomiczny.

Jakkolwiek praca ta uwzględnia tylko ekonomiczne położenie naszego kraju, jednak zainteresuje ona napewno i innych naszych Kolegów Słowian. W zakończeniu autor formułuje projekt planu ekonomicznego-opartego na ograniczeniu produkcji i importu w celu wywołania wyżsiki cen niektórych produktów przy pozostawieniu cen konkurencji.

Stosunki zewnętrzne. O stosunkach zewnętrznych w chwili obecnej mówić będziemy w specjalnym referacie.

Rola inżyniera. Środowisko w jakim działa inżynier jugosłowiański jest pozbawione kapitałów. Ludność jest przeważnie rolnicza. Przemysł jest słabo rozwinięty, koncentruje się głównie na północo-zachodzie Królestwa. Niemniej jednak wiedza i sztuka inżynierska posiadają wszędzie wielkie uznanie. Dlatego też liczni młodszy ludzie, zdolni i pracowici, pragną zostać inżynierami.

Rząd popiera oświatę, taniłość produktów spożywczych i mała skala wymagań życiowych pozwalają najniższym sferom kształcić swe dzieci na inżynierów. Dyplom inżynierski dają Uniwersytety, dostęp do nich posiadają maturzyści, poziom umysłowy jest wszędzie dość wysoki.

Inżynierowie, pracujący w przedsiębiorstwach prywatnych nie mają czego zazdrościć specjalistom innych wolnych zawodów, kierują oni przemysłem i odgrywają ważną rolę w instytucjach finansowych, ci z pośród nich, którzy znajdują się na służbie państwowej, mogą dojść do najwyższych stanowisk.

Jednak czasem, wskutek swej skromności, małego udziału w ustanawianiu praw i słabego bronięcia swych interesów, pozwalają się zdystansować innym zawodom, których przedstawiciele posiadają również wyższe studia.

Jest rzeczą jasną, że przy obecnym kryzysie istnieje nadmiar inżynierów (służba państwowa, prywatna lub u przedsiębiorców) i, że są pośród nich bezrobotni.

Konieczna jest obrona tego zawodu.

W 1925 r. powstały Syndykalne Izby Inżynierskie. Aby spełniać funkcje inżynierskie w Jugosławii, trzeba posiadać dyplom i mieć trzyletnią praktykę w swej specjalności. Nowe prawo o inżynierach ma wkrótce wejść w życie, jest ono dopełnieniem obecnego i wykorzystuje zdobyte na terenie jugosłowiańskim doświadczenie.

Rola inżynierów w planowaniu i wykonywaniu robót publicznych była doniosłą. Stowarzyszenia nasze częstokroć dawało inicjatywę bardzo pożytecznych projektów. Władze państwowe zasięgały prawie zawsze jego rady zwłaszcza zaś w dziedzinie komunikacji i urbanizmu. Sekcje nasze rozwijały dotąd ożywioną działalność na tych polach.

Wystawa Chemii Stosowanej i Technologii otwarta wspólnie z Kongresem pozwala zorientować się w ożywionej działalności inżynierów w dziedzinie techniki i przemysłu.

Liczny udział inżynierów w sprawach publicznych i przemysłowych, ustawiczny ich kontakt z różnorodnymi warstwami społecznymi, wreszcie ich zupełna bezinteresowność materialna w bezlitosnym ścieraniu się przeróżnych interesów uczyniły z nich ludzi mogących obiektywnie sądzić zagadnienia społeczne i ekonomiczne. Jakkolwiek nienależy uznawać przewagi jednej doktryny ekonomicznej nad drugą, można stwierdzić, że dzisiaj posiadają przewagę doktryny współdzielcze i, że ruch współdzielczy pochłania ich dobrowolną i bezinteresowną działalność.

O STANIE NORMALIZACJI W JUGOSŁAWJI.

(Referat wygłoszony przez inż. Nenad Lancisa na VII Kongresie Federacji Inżynierów Słowiańskich w czerwcu 1933 r. w Belgradzie).

Względnie późno zaczęto u nas interesować się problemem normalizacji.

Przyczyna powyższego leży bardziej w specjalnem położeniu naszego kraju pod koniec wojny światowej niż w niewielkim rozwoju naszego przemysłu.

Kraj nasz w swej większej części zniszczony, będący terenem bitew i najkrwawszych działań wojennych, złożony z obszarów, pozostających przeważnie pod stuletnim panowaniem wroga, który celowo zaniedbywał urządzenia komunikacyjne pomiędzy jego poszczególnymi częściami, chcąc w ten sposób utrudnić ich wzajemny kontakt i ucięmiżyć podbity naród, zażądał od swych inżynierów wielkich wysiłków i poświęceń, przy odbudowie części kraju, zniszczonych wojną i zadziernięciu nowych węzłów pomiędzy poszczególnymi częściami naszej ojczyzny.

Podczas pierwszego dziesięciolecia, siły i cała energia naszych inżynierów wyęteżone zostały w tym kierunku. Pomimo maximum dobrej woli, czasu nie było na zajęcie się kwestją normalizacji.

Jednak, w miarę postępu prac, związanych z odbudową kraju, odciążeniem personelu poczęto rozważać problem normalizacji i ujednostajnienia prawodawstwa dotyczącego robót publicznych. Dowody tego znajdują się w rezolucjach naszych dorocznych zjazdów, poczynając od roku 1927 do dnia dzisiejszego.

Rezolucje te wskazują, że zrozumiana została cała doniosłość normalizacji i, że plany prac zostały nakreślone w ogólnych zarysach, ale niestety nie posunięto się dalej i nie wyzyskano bogatych doświadczeń bratnich narodów polskiego i czechosłowackiego, których wykorzystanie zostało nam tak serdecznie zaproponowane na Kongresie FIS'a. Przyczyna tego tkwi w tem że Stowarzyszenie było zmuszone poświęcić całą swą wyęteżoną uwagę opracowaniu jednego i jedyne go prawa budowlanego, w którym normalizacja dla budowlania miała znaleźć zastosowanie.

Po pracy długiej i drobiazgowej, prawo to zostało ogłoszone w ciągu 1931 r. i weszło w życie 16 grudnia 1931 r. Prawo powyższe upoważnia Ministerstwo Robót Publicznych do poddania budownictwa odpowiednim przepisom, czyniąc w ten sposób normalizację urzędową i obowiązującą. Niezależnie od tej pracy Stowarzyszenia, dwie najważniejsze gałęzie naszego przemysłu budowlanego przemysł ceglany i przemysł cementowy odczuły potrzebę istnienia normalizacji.

Izba Handlowa, Przemysłowa i Rzemieślnicza w Novi Sad przynależąca pierwszemu oznakami kryzysu ekonomicznego, i występująca, jako przedstawicielka jednej z najważniejszych gałęzi przemysłu w swej dziedzinie, zwróciła się na początku czerwca 1930 r. do Ministerstwa Robót Publicznych z prośbą o obowiązującą normalizację dla przemysłu ceglany i wyrobu dachówek. Prawie jednocześnie przemysł cementowy prosił o ogłoszenie ujednostajnionych norm dla cementu portlandzkiego, podając jednocześnie swoje projekty odnośnie tychże norm.

Ministerstwo Robót Publicznych zasięgnęło jednocześnie opinję środowisk zainteresowanych normalizacją. W ten sposób po ogłoszeniu prawa o budowlach, można było przystąpić do powołania przy tem Ministerstwie Komisji, mającej opracować normy, opierając się na zebranych ma-

terjale w celu nadania mu ostatecznej formy. Początkowa praca Komisji została w ten sposób ułatwiona i umożliwiono, podczas opracowywania norm dla tych dwóch ważnych gałęzi przemysłu, zebranie danych dla innych materiałów i norm, które na podstawie § 36 winny być wprowadzone.

Projekt norm, podany przez przemysł cementowy, został z małemi zmianami przyjęty, po wspólnej konferencji przedstawicieli tego przemysłu i Stowarzyszenia, zwołanej dla oceny materiału budowlanego. Normy te, pierwsze, zostały wydrukowane i ogłoszone w tym samym dniu, w którym wchodziła w życie ustawa budowlana t. j. 16 grudnia 1931 r.

Od tego dnia aż do dnia dzisiejszego, zostało ogłoszone 27 norm i przepisów, przy wytężonej współpracy naszego Stowarzyszenia i przedstawicieli zainteresowanych przemysłów (materiałów budowlanych, przepisów budowlanych, mostów i badania materiałów i t. d.)

Ma się również ku końcowi opracowywanie innych norm (materiały dla jezdni bitumicznych, posadzki, przepisy dla budowli betonowych) i wkrótce zostaną one ogłoszone.

Prócz tego została ogłoszona ankieta, co do przepisów dla drewnianych budynków mieszkalnych, obecnie przygotowane są projekty norm dla budowli żelazo-betonowych i konstrukcyj spawanych, które wkrótce zostaną przesłane wszystkim zainteresowanym, aby oni wypowiedzieli swoją opinię.

Przy opracowywaniu tych wszystkich norm, brane były pod uwagę normy polskie i czechosłowackie oraz normy innych krajów, które udało się nam otrzymać.

Wszystko to, co było omawiane powyżej, opracowane było przy czynnym współudziale naszego Stowarzyszenia. W oczekiwaniu polecenia mu bardziej odpowiedzialnej pracy normalizacyjnej, utworzyliśmy specjalny Komitet Normalizacyjny, którego prezesem został p. D. Tomich.

Możemy więc uważać, że sprawa normalizacji wepchnięta została na normalne tory, i, że nasze Stowarzyszenie, przy współpracy innych Stowarzyszeń inżynierskich w krajach słowiańskich i bratnich, złączonych w FIS'ie, będzie mogła opracować owocne nie tylko nad normalizacją narodową, ale i wszechsłowiańską i że w ten sposób zostanie stworzone podłoże dla ekonomicznego zbliżenia naszych narodów.

62.00.7(062)(OO):331.019.6

REFERAT JUGOSŁOWIAŃSKI O DZIAŁALNOŚCI I WSPÓLPRACY MIĘDZYNARODOWEJ ŚWIATOWEJ FEDERACJI INŻYNIERÓW I EUROPEJSKIEJ FEDERACJI INŻYNIERÓW.

Zgłoszony na VII Kongres Federacji Inżynierów Słowiańskich w Belgradzie.
(czerwiec 1933 r.).

Przypominają sobie zapewne Koledzy czechosłowacki projekt Światowej Federacji Inżynierów, zgłoszony na I Światowy Kongres Inżynierów w Tokio w 1929 r. i poparty z zapałem przez delegację jugosłowiańską.

Kongres ten zdecydował „prosić delegatów różnych narodowości, by rozpatrzyli się w obecnej sytuacji w celu wzmocnienia opinii swoich krajów, i zorientowania się, czy należy pracować w dalszym ciągu według planu, który ma na celu stworzenie Światowego Związku Inży-

Ponieważ — o ile nam wiadomo, — zwołanie Kongresu Światowego inżynierów nie było na porządku dziennym, przeto trudno jest powiedzieć, kto będzie czuł się powołanym do powtórnego zbadania tej sprawy i przedstawić tę sprawę następnemu Światowemu Kongresowi Inżynierów. Kongres powziął prawdopodobnie tę ostrożną decyzję dlatego, że lękał się, by nie dać się zbyt szybko opanować przez ideę zbyt jeszcze nową dla większej części uczestników Kongresu.

Na Kongresie w Paryżu, delegacja czechosłowacka przedstawiła projekt statutów, co do którego inne słowiańskie delegacje miały zgłosić pisemną opinię. Pozostawało jeszcze do uzgodnienia, w jaki sposób nasze słowiańskie Stowarzyszenia mają zobowiązać się do współpracy w łonie Światowej Federacji Inżynierów.

Z powodu opóźnienia w otrzymaniu protokółów Kongresu Paryskiego, Stowarzyszenie nasze nie mogło przystąpić do niezwłocznego rozpatrzenia wniosków VI Kongresu. W międzyczasie został powzięty w Paryżu projekt utworzenia Europejskiej Federacji Inżynierów. Projekt statutu tej Federacji był wzorowany na statucie Stow. Inżynierów Czechosłowackich, przedstawionym Światowej Federacji. Stowarzyszenie Inżynierów i Architektów Jugosłowiańskich zgodziło się w zasadzie tak na utworzenie F. E. S. jak i na projekt jej statutu.

Postanowiliśmy, że, aby móc należeć do Federacji, każde ugrupowanie musi się składać z członków, którym, według praw krajowych, przysługuje prawo noszenia tytułu inżyniera i którzy, jako tacy, wchodzi w skład swego ugrupowania narodowego.

Pewna liczba Stowarzyszeń innych krajów zgłosiła również swe przystąpienie do powstającej F. E. I.

Później jednak niektóre Stowarzyszenia wyraziły obawę, że przy współistnieniu, obie te Federacje będą miały identyczne cele.

Rzeczywiście, jakkolwiek istnienie jednej z tych organizacji nie wyklucza istnienia drugiej, i, F. E. I. może powstać i działać w łonie F. S. I. niemniej jednak jest rzeczą pewną, że większość atrybucyj posiadać będzie swój punkt ciężkości w jednej z tych organizacji. Jedną z nich byłaby więc skazana na wegetację. Najlepszym tego dowodem jest fakt, że projekt statutu dla jednej z nich, mógłby być zastosowany i dla drugiej.

Według zebranych przez informację, te Stowarzyszenia, które posiadały skrupuły co do celowości wzięcia udziału w tworzeniu F. E. I. ponieważ czuły się już związane z F. S. I. postanowiły podnieść tę sprawę na Światowym Kongresie Energetycznym w Sztokholmie. Jeśli chodzi jednak o coś więcej niż o zwykłą wymianę poglądów, nie sądzimy, by Kongres ten mógł decydować w tej dziedzinie.

Zbytecznym jest wchodzenie w szczegółowe wyjaśnienia korzyści wynikających z utworzenia jednej lub więcej z tych organizacji, korzyści — z obu są mniej więcej identyczne, wspominała o nich delegacja czechosłowacka w Tokio. Z drugiej strony przekonano się na terenie międzynarodowym, że niektóre organizacje, chcące objąć swymi wpływami zbyt szerokie horyzonty, skazane są na bezczynność.

Naszym zdaniem trzeba obecnie powołać do życia F. E. I. w przewidywaniu jej przyszłego przekształcenia w F. S. I. — i przedsięwziąć od razu kroki, które, nie hamując bynajmniej jej działania, ułatwią w przyszłości to przekształcenie.

REFERAT DELEGACJI POLSKIEJ NA VII KONGRESIE FEDERACJI INŻYNIERÓW SŁOWIAŃSKICH w BELGRADZIE.

S P R A W O Z D A N I E

Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych z prac około wydania polskiego słownika technicznego oraz wnioski wzywające Związki Narodowe Federacji do wszczęcia prac wydania słowników technicznych

Na Kongresach Federacji Inżynierów Słowiańskich w Sofji w 1928 r. i w Poznaniu w 1929 r. powzięto uchwały wzywające Związki Narodowe do podjęcia prac około przygotowania wydawnictwa Słownika Technicznego w językach Związków Narodowych, a więc w językach: polskim, rosyjskim, czeskim, serbskim i bułgarskim.

Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych przedsięwziął wydanie polskiego słownika technicznego, który może być rozszerzony na wszystkie języki słowiańskie, mające przedstawicieli w Federacji. W tym celu zwrócił się do Akademii Nauk Technicznych w Warszawie, pragnąc aby wydawnictwo polskie było podjęte przede wszystkim w porozumieniu z najwyższą instancją w sprawach technicznych i naukowych w Polsce.

Prezjdjum Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych po rozważeniu z udziałem delegatów Komisji Terminologicznej Akademii Nauk Technicznych sprawy programu prac nad słownikiem zdecydował przyjąć schemat Akademii Nauk Technicznych w Warszawie, jako podstawę przy opracowywaniu projektowanego słownika technicznego. Według tego schematu polski słownik techniczny będzie wydawany działami, nie zaś alfabetycznie, co jedynie daje możliwość wydania słownika częściami, stanowiącemi każda pewną całość. Również pozwala przyjęty schemat Akademii Nauk Technicznych dzięki klasyfikacji dziesiętniej działów, poddziałów, ustępów, punktów i wyrazów na łatwe odnalezienie szukanych wyrazów, jak również rozszerzenie tej pracy na inne języki słowiańskie.

Dla tych prac została utworzona przy Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych specjalna Komisja Słownikowa.

Ta Komisja Słownikowa w składzie pp. Inż. St. Rybicki, Inż. St. Rodowicz, Inż. K. Stadtmüller, Inż. J. Różański, zwróciła się okólnikiem do wszystkich polskich Stowarzyszeń Zrzeszonych inżynierów i zainteresowanych instytucji rządowych i prywatnych z odezwą o zadeklarowanie swej współpracy przy opracowywaniu polskiego słownika technicznego i zgłaszania działu słownika, który może być opracowany przez daną instytucję lub Stowarzyszenie.

Na apel Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych niemal wszystkie Stowarzyszenia zrzeszone zadeklarowały swą współpracę przy opracowywaniu pewnych działów słownika technicznego tworząc w swoim łonie specjalne Komisje Słownikowe.

W ten sposób zostały wciągnięte do współpracy najszerze warstwy techników polskich.

Po uzgodnieniu działów współpracujących Komisji Stowarzyszeń Zrzeszonych i instytucji rządowych i prywatnych zostały przesłane do wypełnienia współpracującym instytucjom specjalnego wzoru kartki terminologiczne.

Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych, mając na celu zapoznanie Związków Narodowych Federacji ze wzorem przyszłego słownika technicznego, tak doniosłego dla rozwoju techniki narodów słowiańskich, wydał część słownika technicznego, Działu 24 Ustęp 2 — Eksploatacja techniczna dróg żelaznych.

Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych rozumiejąc, iż znaczna część przemysłu w krajach słowiańskich znajduje się w częściowej zależności i pod wpływem przemysłu niemieckiego, przewiduje również w słowniku równoznaczniki wyrazów słowiańskich w języku niemieckim obok równoznaczników w języku francuskim, który w myśl uchwały Kongresu w Poznaniu jest podstawowym dla całego słownictwa.

Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych przyjmując schemat Akademii Nauk Technicznych przy opracowywaniu słownika miał na względzie nie tylko wydanie polskiego słownika technicznego lecz również łatwość rozszerzenia tej pracy na wszystkie języki Związków Narodowych Federacji.

Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych biorąc pod uwagę postęp prac około wydawnictwa słownika technicznego uznaje sprawę wydania słowników technicznych w innych krajach Związków Narodowych za dojrzałą i proponuje wobec uchwał zapadłych na Kongresie Federacji Inżynierów Słowiańskich w 1931 r. w Paryżu — przyjęcie instrukcji Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych, opracowanej na podstawie instrukcji słownikowej Akademii Nauk Technicznych w Warszawie, przez inne Związki Narodowe Federacji Inżynierów Słowiańskich, jako podstawę do zbierania materiałów do słowników technicznych.

Wnioski. Natychmiastowe przystąpienie do prac przez:

1. Utworzenie Komisji Słownikowych przy każdym Związku Narodowym Federacji, powołujących rzeczoznawców słownikowych.
2. Komisje Słownikowe przystąpią do zbierania materiałów do słownika w myśl instrukcji i schematów Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych.
3. Do wydawania działów słownika w miarę wydawania słowników polskich, zachowując numerację wyrazów, ustaloną dla wszystkich słowników w słownikach polskich, przyjmując język francuski, jako podstawowy.

Tak skoordynowana praca pozwoli na jednoczesne wydawanie słowników we wszystkich krajach słowiańskich, z których stworzy się słownik słowiański.

W ten sposób urzeczywistni się jedno z najważniejszych dążeń Federacji: zbliżenie narodów słowiańskich, umożliwiające jednocześnie bezpośrednią wymianę myśli i zdobycy technicznych.

W załączeniu referat ten zawierał jak z treści jego wynika Instrukcję Słownikową Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych dla wszystkich Związków Narodowych należących do Federacji Inżynierów Słowiańskich, który już podawaliśmy na łamach „Wiadomości” w r. 1931 Nr. 32 oraz wydany przez Związek P. Z. T. Polski Słownik Techniczny Ustęp 2 „Eksploatacja techniczna dróg żelaznych”.

O BIBLIOGRAFJI TECHNICZNEJ.

Referat wygłoszony na VII Kongresie FIS'a w 1933 r. w Beogradzie przez
p. Inż. S. Rodowicza.

Dążąc do jak najprędszego zrealizowania jak najlepszej współpracy inżynierów na polu literatury technicznej, w imieniu delegacji polskiej mam zaszczyt zaproponować poszczególnym grupom narodowym, złączonym w FIS'ie, prowadzenia bibliografji całej literatury technicznej, a więc książek, broszur, oraz poszczególnych artykułów wszystkich czasopism technicznych-klasyfikując treść tych książek, broszur i poszczególnych artykułów systemem dziesiętnym, przyjętym przez Kongresy Międzynarodowego Instytutu Dokumentacji (Bibliograficznego).

Wymiana jednolicie sklasyfikowanej i ogłaszanej drukiem bibliografji technicznej — miałaby nadzwyczaj ważne znaczenie nie tylko dla nas zgrupowanych w FIS'ie, ale umożliwiałaby przenikanie i rozpowszechnianie myśli i pracy technicznej inżynierów słowiańskich na cały świat cywilizowany.

Pracę nad bibliografją techniczną zapoczątkował organ Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych „Wiadomości Zw. P. Z. T.“ drukując w 1-ym swym numerze w 1923 r. krótki opis systemu dziesiętnego oraz zamieszczając po raz pierwszy sklasyfikowane w systemie dziesiętnym notatki bibliograficzne artykułów polskiej prasy technicznej.

Zaznajomienie się z klasyfikacją dziesiętną inżynierów polskich, którzy dziś, klasyfikują notatki bibliograficzne, zapoczątkowane zostało przy reorganizacji biblioteki S-nia Techników Polskich w Warszawie w latach 1919—1921 (a wogóle w Warszawie jeszcze przed Wojną Światową z dziesiętnego systemu klasyfikacji korzystały Biblioteki: Politechniki i Publiczna).

Opis zorganizowania biblioteki Stow. Techników Polskich w Warszawie, który referowałem na Międzynarodowym Kongresie I. I. D. w 1932 r. wręczyłem Sz. Kolegom Delegatom.

Ponieważ nie mogę ze względu na ograniczony czas objaśniać szczegółowo samego systemu dziesiętnego, więc, do przestudjowania systemu dziesiętnego odsyłam Sz. Kolegów do następujących źródeł: 1) Tables de matières et Index Alphabetique de la Classification Décimale (édition Bruxelles 1933), 2) Decimale Classification (kurzausgabe) Berlin, 3) Tables abrégées de la Classification Décimale (Bruxelles).

Zostało zorganizowane opracowanie bibliograficzne literatury technicznej polskiej przez sklasyfikowanie artykułów, znajdujących się w czasopismach, otrzymane w ten sposób notatki bibliograficzne z literatury bieżącej drukują się w „Wiadomościach Zw. P. Z. T.“ Nasze notatki wraz z notatkami opracowanymi przez I. I. D. łączymy w kartotece Biura Informacji Bibliograficznych.

Żeby uprzytomnić każdemu inżynierowi jakie korzyści daje Biuro Informacji Bibliograficznych, wydaliśmy ulotkę, którą również każdemu z Kolegów wręczyłem.

Praca każdego inżyniera, technika, przedsiębiorcy, przemysłowca, fabrykanta i rzemieślnika w tej czy innej dziedzinie na każdym stanowisku wymaga znajomości swego fachu, i uzupełnienia zasobu wiedzy już nabytej, jeżeli wyniki tej pracy mają odpowiadać wszystkim nowo-

czesnym wymaganiom. Każdy niemal dzień bowiem przynosi nowe odkrycia naukowe, wynalazki, ulepszenia i należyte ich zastosowanie. W tych warunkach zapoznanie się z bieżącą literaturą, stałe trzymanie ręki na pulsie życia umysłowego w swoim zakresie zainteresowań jest nie tylko potrzebną, lecz nawet nakazem dla każdego, kto chce iść z prądem czasu i utrzymać się na powierzchni w walce o byt.

Technika to sprawność — a sprawność to organizacja. Od czasu, gdy liczba książek zwiększa się w niesłychanym tempie, organizacja dokładnej ich ewidencji i udostępnienia każdemu potrzebnej mu literatury stała się koniecznością życiową. To, co dotyczy książek w tem większej mierze stosuje się do nieprzebranych bogactw materiału rozproszonego po czasopiśmie, jak w wielkich przedsiębiorstwach, fabrykach, gospodarstwach tak też i w skarbcu twórczości umysłowej należy utrzymywać nieustanną kontrolę jego zawartości w najdrobniejszych szczegółach. Gdyby się tych prac bibliograficznych nie prowadziło, straciłoby na tem bezpowrotnie społeczeństwo, poszczególne zawody oraz jednostki.

Czego jednak jednostka uczynić nie może, czego nie wykonały dla braku sił i środków materialnych poszczególne instytucje i przedsiębiorstwa, to już przeprowadza istniejące od r. 1932 Biuro Informacji Bibliograficznych przy Stow. Techników Polskich w Warszawie. Kartoteka tego Biura zawiera już przeszło 50.000 notatek bibliograficznych z zakresu techniki, skatalogowanych systemem klasyfikacji dziesiętnej.

Biuro Informacji Bibliograficznych ułatwia dostęp do całej literatury z danej specjalności zawodowej. Przedmiotem najdokładniejszych informacji może być wszystko cokolwiek napisano o tej czy innej kwestji w kraju czy zagranicą.

Treścią informacji może być też wskazanie odnośnej literatury za dowolny okres czasu, jak i w języku polskim tak i w językach obcych. Biuro dostarcza informacji o najdrobniejszych szczegółach literatury specjalnej, donosi o rozprawach i artykułach w najmniej dostępnych czasopiśmie i o treści najbardziej fachowej.

Stosując nowoczesne metody pracy bibliotekarskiej i bibliograficznej, Biuro zapewnia każdemu, kto z jego usług korzysta, największą oszczędność czasu. Załatwia zlecenia szybko i sprawnie.

Biuro nie tylko udziela informacji bibliograficznej, lecz także pośredniczy w dostarczaniu żądanych książek, czasopiśmie lub nawet odbitek fotograficznych poszczególnych artykułów czasopiśmienniczych polskich i obcych za zwrotem kosztów.

Biuro gotowe jest podjąć się dostarczenia stałych informacji o bieżącej literaturze z pewnego działu wiedzy technicznej.

Biuro Informacji Bibliograficznych zapewnia zatem wszelkim poszukiwaniom i badaniom naukowym szeroką i niewzruszoną podstawę, do sposobu korzystania ze źródeł wiedzy, wprowadza ono porządek, dokładność i ścisłość. Rozszerza horyzonty poszukiwań, ukazuje i przygotowuje materiały nowe i nieznanne, albo rozproszone, ukryte i niedostępne, jak np. w czasopiśmie.

Jest więc Biuro I. B. czynnikiem żywym i twórczym, a niejednokrotnie stać się może źródłem pomysłów i nowych założeń naukowych. Przyspiesza ono tempo pracy, a tem samem ogólny postęp wiedzy i kultury technicznej.

Uruchomienie Biura Informacji Bibliograficznych, śmiało powiedzieć można, jest otwarciem szeroko okna na wszechświatową literaturę

techniczną, dla wykorzystania z niej z pierwszej ręki bez jakiegokolwiek niepożądanego pośrednictwa pseudonaukowego.

Urzędy i zakłady państwowe i wojskowe, Izby Handlowe i Przemysłowe, Rolnicze i Rzemieślnicze, Magistraty, wielkie i małe przedsiębiorstwa, związki przemysłowe, cechy i warsztaty, wynalazcy i rzecznicy patentowi, inżynierowie i technicy wszelkich specjalności etc etc. — wszyscy znajdują w Biurze Informacyj Biblijograficznych wyczerpujące informacje.

Każdy, kto korzystać będzie z usług Biura, może śmiało powiedzieć, o sobie, że jest człowiekiem prawdziwie niezależnym od nikogo.

Wobec tego wzywam Kolegów Inżynierów Słowian do współpracy na polu biblijografii technicznej — obowiązując się jednocześnie do udzielenia wszelkich potrzebnych informacji i wskazówek w tej dziedzinie.

Wobec zupełnie jasno postawionej propozycji, została przyjęta zaproponowana uchwała:

Po wysłuchaniu referatu Delegacji Polskiej, o biblijografii technicznej i wyrażonej przez tę Delegację gotowości służenia Związkom Narodowym FIS'a swojemi dotychczasowemi pracami i zdobyczami w tej dziedzinie, VII Kongres FIS'a, mając na względzie korzyści, jakie wynikają z zastosowania biblijografii u poszczególnych narodów słowiańskich, a szczególnie korzyści, jakie mogą osiągnąć Związki Narodowe przez najdostępniejszą i najszybszą wymianę myśli w tej dziedzinie techniki, zaleca:

1. Utworzenie narodowych biur biblijograficznych.
2. Klasyfikowanie dzieł i artykułów według oficjalnie przyjętego na międzynarodowych kongresach dokumentacji, systemu dziesiętnego.
3. Wydawanie notatek biblijograficznych.
4. Przeprowadzenie propagandy, aby każde nowowydane dzieło i każdy artykuł w czasopiśmie technicznym posiadał przy tytule treść, sklasyfikowaną w systemie dziesiętnym.
5. Wymiana biblijografii technicznej w pierwszym rzędzie ze Związkami Narodowemi należącemi do FIS'a.

351.712:62+347.56:62

UJEDNOSTAJNIENIE PRZEPISÓW TECHNICZNYCH W KRAJACH SŁOWIAŃSKICH.

Skrót referatu Delegacji Polskiej na VII Kongresie Federacji Inżynierów Słowiańskich w Beogradzie, opracowanego przez p. Prof. Dr. Inż. Stefana Bryle.

Porozumienie i zbliżenie a w konsekwencji i zjednoczenie narodów słowiańskich nie jest sprawą sentymentu, lecz sprawą potrzeby i konieczności dziejowej, jeśli Słowianie chcą i mają odegrać wybitną rolę w historii. Różnice bowiem pomiędzy poszczególnymi narodami słowiańskimi są dziś mniejsze niż między plemionami nawet nie germańskimi, ale niemieckimi, tak że Polak bliższy jest i krwią i językiem Czechowi i Jugosłowianinowi niż Bawarczyk Plattdeutschowi. Dziś stanowią odrębne państwa prowadzące odrębną politykę i żyjące życiem odrębnym na skutek naporu niemieckiego i perfidnej dyplomacji Habsburgów z jednej, wtargnięcie obcych plemion i wpływów z drugiej, a stosunku caratu do Polski z trzeciej strony i dlatego nie zdołaliśmy wytworzyć wspólnego państwa — jak uczyniły to plemiona germańskie w obrębie już pierwszego cesarstwa niemieckiego. Na kuli ziemskiej

powstają obecnie ogromne związki państw, zbliżonych do siebie rasą, krwią, językiem, jak związek „english speaking peoples“, oraz blok narodu niemieckiego. Tylko wielkie bloki państwowe mają przyszłość, mają przed sobą życie. My, Słowianie, nie jesteśmy ogromnymi państwami ani narodami. Grożą nam te niebezpieczeństwa, jakie grozić muszą mniejszym organizmom, wobec żarłocznych organizmów większych. Przeto istnieje konieczność utworzenia bloku słowiańskiego, bloku sięgającego od Bałtyku do Adryjatyku i Morza Czarnego, któryby mógł przeciwstawić się naporowi naszych sąsiadów zachodnich.

Jeżeli są jednak ludzie i organizacje, które ideę tę samą lub zbliżoną wyznają, to w zakresie swego działania, mogą już teraz stawiać pierwsze cegły pod przyszły budynek. Dlatego jasnym jest, że praca F. I. S. nad zbliżeniem na polu technicznym narodów słowiańskich jest tak cenna. Pragnąć należy jednak, by współpraca ta wyraziła się też w formach zewnętrznych.

W dziale inżynierji formą zewnętrzną są przepisy, normujące sposoby obliczania i projektowania konstrukcyj, instalacyj i wszelkiego rodzaju prac i budowli inżynierskich. Są kraje, w których przepisy te normuje nie państwo, ale stowarzyszenia inżynierskie, władze komunalne i t. d. (Anglja, Ameryka), są inne, w których — wręcz przeciwnie — wydaje przepisy państwo (Niemcy); są wreszcie państwa, które obrały drogę pośrednią (Francja). Nieraz w jednym i tem samym państwie poszczególne władze wydają przepisy odrębne, tak, że ujednostajnienie ich nawet w obrębie jednego państwa jest czasem bardzo trudne.

Tem trudniej przedstawia się oczywiście sprawa, w kilku, choćby bardzo zbliżonych do siebie państwach. Jest bowiem rzeczą naturalną, że każde z nich posiada pewne ambicje odrębności, innych ludzi, oraz w pewnym stopniu inne potrzeby.

Państwa słowiańskie znalazły się po wojnie w rozmaitej sytuacji pod względem przepisów technicznych. Najmniej miała do zastanowienia się Bułgarja. Również Czechosłowacja, która wchodziła dawniej w całości w obręb monarchji austriacko-węgierskiej, mogła przystępować do przepisów zwolna; mogła bowiem posiłkować się starymi. Jugosławja była już w położeniu gorszem; musiała bowiem przepisy ujednostajnić. Polska, która zrosła się z trzech zaborów, była w położeniu najtrudniejszym. Własnych przepisów nie posiadała. Dawnych zachować nie mogła również, gdyż w każdej części państwa były inne. Musiała je stwarzać od nowa. Nawet tak, zdawałoby się, prosta sprawa, jak sprawa prawo — czy lewostronnego ruchu na drogach, musiała dopiero być zdecydowaną i wprowadzoną, oczywiście przy zastosowaniu odpowiednich przeróbek technicznych (np. tramwajowych).

Jednakowoż nawet te przepisy, które zostały przyjęte z przedwojennych, czy też utworzone wkrótce po wojnie, nie mogły pozostać do dnia dzisiejszego niezmiennione. Od wielkiej wojny mija piętnasty rok. Niejedno, co zdawało się lub było dobre, nawet niemal doskonałe lat temu kilkanaście czy kilka, dzisiaj jest już przestarzałem. Dotyczy to np. sprawy konstrukcyj betonowych i żelbetowych, o których mamy dzisiaj najzupełniej inne pojęcie niż lat temu dziesięć. Nic bowiem nie zmienia się i nie postępuje tak szybko, jak technika. Mało tego — powstają problemy zupełnie nowe, które trzeba również normować. Jako przykład przytoczyć można sprawę spawania wogóle, która to sprawa podówczas nie istniała, — w szczególności sprawa stalowych konstrukcyj spawanych, która jest zupełnie nowa.

Trudno się zgodzić na ślepe przyjmowanie obcych, choćby najlepszych przepisów, ale z drugiej strony, czy jest rzeczą potrzebną, aby w każdym państwie były przepisy inne. Państwa stojące blisko siebie, i współpracujące ze sobą, mogą wspólnie opracować normy postępowania, normy konstrukcyjne, innymi słowy przepisy techniczne, któreby też wspólnie u nich obowiązywały.

Obok strony politycznej istnieją również momenty gospodarcze. Znaczenie tych ostatnich jeszcze dzisiaj nie jest bardzo wybitne, niemniej istnieje i z czasem będzie wzrastać.

W razie ustalenia wspólnych norm i wspólnych przepisów, stosunki w zakresie, objętym temi normami i temi przepisami, będą się coraz bardziej rozwijać. Uzgodnienie przepisów to nie jest unja celna i oczywiście tak znacznych, jak unja celna, skutków mieć nie może. Ale też sprawa unji celnej ani jest sprawą tak bliską, ani prostą, ani przedewszystkiem nie leży w naszych rękach. My, jako inżynierowie słowiańscy, możemy mówić o tem i zająć się tem, co zainicjować i co zrobić możemy ale właśnie o przepisach możemy mówić. Najwybitniejsze z danego fachu jednostki, więc przedewszystkiem profesorowie politechnik, mają tu głos decydujący.

Inicjatywę muszą dać inżynierowie i profesorowie.

W krajach słowiańskich wydają przepisy władze państwowe. O ileby zatem rządy doszły pod tym względem do porozumienia, opracowanie wspólnych przepisów byłoby łatwe. Przeważnie przepisy przygotowywane są przedewszystkiem przez ciała nieoficjalne, przez stowarzyszenia, przez poszczególnych ludzi, a dopiero po przygotowaniu ich w ten sposób, a nieraz nawet po uzgodnieniu z władzami, idą one pod obrady władz. Ale i wtedy, przedewszystkiem trzeba:

- a) zdać sobie dokładnie sprawę, w jakich dziedzinach, w jakim zakresie, możnaby myśleć o ujednostajnieniu norm i przepisów,
- b) przygotować materiał ze wszystkich państw, t. j. uzyskać odpowiednie normy i przepisy, zrobić ich porównanie z sobą,
- c) przygotować projekty uzgodnienia,
- d) przeprowadzić zatwierdzenie tych projektów w poszczególnych krajach.

a) Zakres ujęty może być rozmaicie. Liczyć się trzeba z tem, że projekt będzie przez rozmaite władze, i instytucje, oraz przez rozmaite osoby przyjęty rozmaicie. Jeżeli nieraz nawet w jednym kraju trudne jest uzgodnienie analogicznych przepisów, w zakresie działania różnych resortów, to w obrębie kilku państw trudności te muszą być jeszcze większe.

W pierwszym rzędzie należy uwzględnić przepisy dopiero tworzące się, albo przepisy zmieniane obecnie z jakichkolwiek powodów. W dziedzinie techniki konstrukcyjnej — nowością są w niej stalowe konstrukcje spawane. Przepisy w tej dziedzinie istnieją wogóle tylko w Polsce (od r. 1928, lecz zmienione obecnie) i w Niemczech. Z innych państw słowiańskich przygotowuje się je w Czechosłowacji, niema ich ani w Bułgarii, ani w Jugosławii. Istnieje tu zatem stosunkowo łatwa możliwość wprowadzenia wszędzie przepisów tych samych. — Drugą kategorią są przepisy obecnie zmieniane. Do tych należą np. przepisy dotyczące konstrukcyj żelbetowych, których zmianę w Polsce przygotowano obecnie, a w innych państwach albo się przygotowuje, albo trzeba będzie przygotować.

I tu jest rola F. I. S'a, aby znaleźć w różnych dziedzinach techniki te pola, w których znajdzie się odpowiednią analogję.

b) Po wyjaśnieniu tej sprawy należy zebrać istniejący materiał z poszczególnych państw, t. j. uzyskać w danych dziedzinach odpowiednie przepisy. Następnie zaś zrobić porównanie tych przepisów t. j. wyszukać to, co w przepisach jest z sobą zgodne, a co niezgodne. Tu trzeba oczywiście ustalić, odrazu, kto i jakie przepisy weźmie do opracowania. Zebraniem zaś materiałów musi się zająć sekretariat reprezentacji F. I. S-a w danym państwie.

c) Sprawę przygotowania projektów musi się zająć ta osoba, względnie ta instytucja, której powierzona zostanie i która podejmie się referatu w danej dziedzinie. Będzie to i osoba (referent) i instytucja, której dana sprawa może leżeć na sercu. Np. o ile chodzi o Polskę i o poruszane dziedziny, to instytucja, która może mieć najwięcej do powiedzenia, będzie w sprawie stalowych konstrukcyj spawanych „Towarzystwo dla Rozwoju Spawania i Cięcia Metali w Polsce“, w sprawie konstrukcyj żelbetowych „Rada Cementowa“, Rola F. I.S-a w tem stadium polegać będzie na znalezieniu referenta, na uzyskaniu pomocy ze strony wspomnianych instytucyj w danym państwie, wreszcie na dopilnowaniu, by referat został rzeczywiście przygotowany i to możliwie w przyrzeczonej terminie.

d) Dopiero po przeprowadzeniu tych prac przygotowawczych można będzie przystąpić do realizacji, t. j. do zatwierdzenia i wprowadzenia ich w życie. Będzie to sprawa najtrudniejsza. Nie obejdzie się tu z reguły bez uprzednich konferencyj międzypaństwowych oraz bez gwarancji, że uzgodnione przepisy będą przyjęte. O ile bowiem rzecz ma mieć swój sens i swoje realne skutki, to trzeba ją przeprowadzać tak, jak przeprowadza się przygotowanie i ratyfikację wszelkich międzynarodowych traktatów. Członek, biorący udział w takiej konferencji z ramienia danego państwa, musi mieć zupełne pełnomocnictwa, musi więc być już delegatem tej instytucji, która przepisy odpowiednie wydaje — czy to ministerstwa czy Komitetu Normalizacyjnego. W interesie zaś sprawy leży, żeby był w danym dziale możliwie najlepszym fachowcem.

Rolą F. I. S-a byłoby w danej sprawie uzyskać zgodę instytucyj zatwierdzających na takie ostateczne załatwienie sprawy.

Wniosek.

VII Kongres Federacji Inżynierów Słowiańskich w Belgradzie uchwala rozpocząć pracę w kierunku ujednostajnienia przepisów technicznych w państwach słowiańskich w myśl wyżej przytoczonych zasad.

Ujednostajnienie przepisów technicznych w krajach słowiańskich będzie dużym krokiem naprzód w ich zbliżeniu. Jeżeli zaś w analogji z Rzeszą Niemiecką ma prędzej czy później powstać Rzesza Słowiańska, to każdy krok w tym kierunku na odcinku ściśle fachowym może mieć duże znaczenie polityczne.

K O M U N I K A T Y

ZWIĄZKU POLSKICH ZRZESZEŃ TECHNICZNYCH NA VII KONGRES
FEDERACJI INŻYNIERÓW SŁOWIAŃSKICH W BELGRADZIE.

Współpraca w dziedzinie elektrotechniki. Dotychczasowa stała współpraca Stowarzyszenia Elektryków Polskich z Elektrotechnicznym Związkiem Czechosłowackim, polega na wspólnym opracowywaniu niektórych przepisów elektrotechnicznych. Przepisy te są wydawane przez oba te Stowarzyszenia jako przepisy wspólne, polsko-czechosłowackie.

W dniach od 11 do 13 czerwca r. b. w Warszawie łącznie z Walnym Zgromadzeniem S. F. P. odbędzie się XV Doroczny Walny Zjazd Elektrotechników Czechosłowackich. Udział Czechosłowackich elektryków w zjeździe zapowiada się b. licznie.

Zjazd tegoroczny jest pierwszym tego rodzaju, który ma zapoczątkować periodyczne odbywające się Zjazdy co trzy lata, naprzemian w Polsce i Czechosłowacji.

O ile nam wiadomo, Jugosławia i Bułgaria nie posiadają Stowarzyszeń Elektryków podobnych do Polskiej i Czechosłowackiej organizacji.

Związek P. Z. T. jest w kontakcie z Elektrykami celem nawiązania koordynacji i współpracy.

Współpraca na polu gazownictwa i wodociągarstwa. W dn. 2 lipca odbyło się posiedzenie założycielskie Związku Gazowników i Wodociągowców Polskich, Czechosłowackich i Jugosłowiańskich. Związek ten ma na celu współpracę na polu gazownictwa, wodociągarstwa i techniki sanitarnej, przeprowadzanie wspólnych studjów i prac naukowych oraz organizację współzycia inżynierów gazowników i wodociągowców trzech wymienionych krajów.

Związek P. Z. T. z wyżej wymienionem Stowarzyszeniem pozostaje w kontakcie.

Liga Kolejarzy i Marynarzy Słowiańskich. W dniach 30. XI. 32 r. w Pradze podczas obrad związków kolejarzy polskich, czechosłowackich i jugosłowiańskich ukonstytuowano Ligę Kolejarzy i Marynarzy Słowiańskich. Zadaniem Ligi jest współpraca kolejarzy trzech państw na terenie zawodowym i kulturalnym.

Blizszego kontaktu z odnośnym Związkiem nie zdołał Związek P. Z. T. nawiązać.

Podając powyższe do wiadomości Szan. Kongresu te komunikaty współpracy w tych rozmaitych dziedzinach techniki w krajach słowiańskich Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych ma zaszczyt przedłożyć następujący wniosek.

VII Kongres Federacji Inżynierów Słowiańskich w Belgradzie zwraca się do wszystkich Związków Narodowych FIS'a, aby skierowały wysiłki, aby poszczególne próby współpracy tak przeszłe i przyszłe połączyły się w wspólny wysiłek w ośrodku Federacji inżynierów Słowiańskich i aby terminy Kongresów specjalnych były uzgodnione z terminami Kongresów FIS'a.

Pozatem Delegacja Polska przedstawiła na VII Kongresie FIS'a wnioski w sprawie Europejskiej Federacji Inżynierów, które zostały podane w protokóle XV Zjazdu Delegatów...

REFERAT ROSYJSKI O STOSUNKU MECHANIZACJI DO KRYZYSU.

Zgłoszony na VI Kongres FIS'a (czerwiec 1933 r.).

Mówi się dzisiaj, w dobie kryzysu i powszechnego bezrobocia o nadmiernej mechanizacji, a na nas inżynierów, zwalana jest cała wina za te nieszczęścia, ponieważ tworzymy maszyny o wielkiej ciągle rosnącej wydajności pracy.

Twierdzi tak nawet wybitny francuski mąż stanu i ekonomista Józef Caillaux.

Czy to prawda? Czy trzeba skuć w kajdany sztukę inżynierską i twórcze umysły wynalazców?

Pozwolę sobie nadużyć przez kwadrans cierpliwości Kolegów, aby przedstawić treściwie, pewne, nie moje zresztą, rozumowania, oparte na najnowszej statystyce. Wy, panowie, obeznani z tą nauką, moglibyście twierdzić, że przy pomocy umiejętnego posługiwania się statystyką można dowieść wszystkiego. Ale zobaczycie, czy mam rację, czy też nie.

Odwieczny przesąd przeciw maszynie powstaje znowu w dobie kryzysu.

Głosi się, że to maszyna skazuje pracowników na utratę pracy.

W każdym bądź razie, prasa robotnicza przepelniona jest ścisłemi lub nieścisłemi statystykami, które starają się wykazać, że ta sama produkcja może być dzisiaj wytworzona przez mniejszą liczbę robotników niż kilka lat temu.

Nikt temu nie przeczy. Od samego początku mechanizacji, znany jest fakt, że okres, zwany dzisiaj kryzysem, był tylko przejściowy, a dalszym wynikiem mechanizacji było ogromne zwiększenie zatrudnienia.

Czyżby mechanizacja straciła dzisiaj wszystkie swe dobre strony?

Możnaby tak twierdzić, gdyby można oprzeć się na poważnych podstawach i określonych faktach.

Twierdzą, że bezrobocie w technice nie jest zdolne, tak jak niegdyś, pochłonąć się samo przez się ponieważ od lat kilku istnieje niezwykle szybki rozwój techniki.

Byłaby to jedna z przyczyn obecnego kryzysu. Ile razy spotykamy się z twierdzeniem, że technika podobna jest do rozpętanej bestji. Ale to jest tylko bajka. Wskazują nam wprawdzie na statystykę i ona nam mówi, że w latach poprzedzających kryzys, wydajność pracy zwiększyła się o taki a taki procent w takim a takim kraju.

Nie pozwalają nam one jednak odpowiedzieć na postawione pytania.

Przedewszystkiem pojęcie wydajności jest ilościowe i posiada sens tylko w tym wypadku, gdy stosuje się ono do jednakowych produktów, a przecie rodzaj i gatunki produktów ulegają ciągłym zmianom. Z drugiej zaś strony, jeżeli wydajność np. w metalurgji niemieckiej, zwiększyła się o 25% między rokiem 1926 i 1930, czy to jest dużo, czy mało?

Kto będzie na to mógł odpowiedzieć?

Trzebaby przynajmniej starać się ustalić porównania z okresem poprzedzającym wojnę światową.

Rozporządzamy jedynie statystyką ze Stanów Zjednoczonych, odnosi się ona tylko do 11 gałęzi przemysłu i nie stara bynajmniej udowodnić, że wydajność pracy zwiększyła się w większym tempie niż przed wojną.

Przeciwnie, zwiększyła się ona o 70% pomiędzy 1899 i 1914 a tylko o 55% pomiędzy 1914 i 1927.

Z drugiej strony w całokształcie przemysłu fabrycznego siła napędowa obliczona w K. M. zwiększyła się tylko o 122% pomiędzy 1899 i 1914 i o 192% pomiędzy 1914 i 1919, a tylko o 47% pomiędzy 1919 i 1929.

Nie dajmy się unieść zachwytowi dla nowych wynalazków. Zawsze, od narodzenia maszyny, ludzie odczuwali te same zachwyty.

W czasach obecnych, nie spostrzegamy przewrotów w przemyśle, podobnych tym, które wynikły z powstania warsztatów mechanicznych, lub pierwszego zastosowania pary, czy elektryczności.

Bylibyśmy bardziej skłonni uwierzyć, że okres powojenny odznaczył się pewnym zwolnieniem tempa rozwoju techniki.

Gdyby nawet było prawdą, że postęp ten jest niezwykle szybki, trzeba by jeszcze wykazać, że postęp techniki, w przeciwieństwie do tego, co działo się dotąd, stworzył więcej, niż zniszczył warsztatów pracy.

Międzynarodowe Biuro Pracy w swoim sprawozdaniu z Konferencji Genewskiej, o czterdziestogodzinnym tygodniu pracy, samo zwróciło uwagę na fakt, że niemożliwym jest określić, jaka część bezrobocia jest uzależniona od przemian w technice.

Odwołuje się jednak do statystyki niemieckiej.

Obliczono wahania, którym ulegała wydajność robotnicza w niemieckim przemyśle pomiędzy rokiem 1926 i 1929. Jeżeli wydajność ta pozostałaby ta sama co w r. 1926 trzeba by było użyć około miliona robotników dla otrzymania danej produkcji w 1929 r.

Gdybyśmy nie szli dalej, trzeba by uważać to zakończenie za to, czem ono jest w istocie, to znaczy za statystyczną grę, bez żadnej praktycznej wartości, ani nawet teoretycznej, ponieważ charakter produkcji uległ zmianie). Ale starano się wykazać, że zwiększenie wydajności (dzięki zastosowaniu mechanizacji) należy obwinąć o pozostawienie bez pracy miliona robotników.

Należy więc zauważyć, jak bardzo bezsensownem jest podobne rozumowanie. Gdyby wydajność pracy pozostała ta sama, co na początku XIX stulecia, trzeba by było, dla otrzymania obecnej produkcji europejskiej, kilka miliardów robotników zawdzięcza się więc postępowi technicznemu.

W tej podróży po krainie czwartego wymiaru, możemy łatwo wziąć wyimaginowanych bezrobotnych za bezrobotnych istotnych. W rzeczywistości, liczba pracujących w Europie od początku ostatniego stulecia przeszła ze 100 milionów do 250 milionów.

Liczba robotników zatrudnionych w przemyśle niemieckim zwiększyła się pomiędzy 1926 i 1929 o 1.400.000. Cóż więc stało się z bezrobotnymi w technice? Rozwój produkcji pozwolił na zatrudnienie ich z nadwyżką. Zgoda, ale wobec tego, jest to dowiedzenie, że postęp techniki stwarza więcej warsztatów pracy niż ich burzy.

Poprzestańmy na faktach. Nawet od wojny, bez względu na szybki czy powolny postęp techniki, liczba posiadających pracę zwiększa się stale, aż do chwili kryzysu.

Nawet w Anglii, zwiększyła się od 1923 do 1929 o milion. Jest więc prawdą, że w tym kraju, jak i w kilku innych, pozostała resztką bezrobotnych trudniejsza do wchłonięcia, niż poprzednio.

Dlaczego? Ponieważ nie można jednocześnie pragnąć postępu techniki i nieuznawać ruchliwości ekonomicznej.

Oto, co czytamy w sprawozdaniu Międzynarodowego Biura Pracy: „Hypoteza, że postęp nauki dąży do stworzenia tyłu warsztatów pracy, ile ich zburzył, usprawiedliwia się tem, że przyjmuje warunki idealne, zupełnie wolnego rynku, gdzie kapitał i robotnik posiadaliby idealną ruchliwość.

W przeciwieństwie do tego, ani teorie ekonomiczne ani ostatnie doświadczenia nie pozwalają przypuścić, aby mogła znaleźć poparcie w warunkach obecnych i w świecie współczesnym“.

Jakiż to hołd oddany koniecznemu w dziedzinie ekonomji liberalizmowi.

Gdy ekonomja nie jest wolną, nie można odczuwać dobrodziejstw postępu techniki i zjawia się bezrobocie.

Wynioskujemy więc z tego, że należy wyzwolić ekonomję. Nie potrzebuje ona „zupełnej wolności“ ani idealnych warunków, o których wspomina Międzynarodowe Biuro Pracy. Ekonomja nie zna ich i znać nie będzie nigdy. Potrzeba jej minimum wolności i ruchliwości. Dajcie jej to, a problem bezrobocia w technice zostanie łatwo rozwiązany.

62.00.7(062)(4)

O EUROPEJSKIEJ FEDERACJI INŻYNIERÓW

pismo Komitetu Org. F. E. I. na Kongres F. I. S. w Belgradzie (czerwiec 1933 r.).

Różne artykuły, które ukazały się w prasie francuskiej, a między innymi w „Dniu Przemysłowym“ (Journé Industrielle) i sprawozdania z lipca i listopada 1932 r. łącznie z grudniowym odczytem senatora i b. ministra p. Yves le Troequer i okólnikami z 18 marca i 12 maja 1923 r. skierowanymi do Prezesów Europejskich Stowarzyszeń Inżynierskich, pozwoliły naszym rosyjskim kolegom, zamieszkałym we Francji, scharakteryzować projekt, zrodzony w Warszawie i Pradze w 1929 r. i powitany z radością w całej Europie, a zwłaszcza w krajach słowiańskich.

Jest zupełnie naturalnem, że interesuję się żywo waszym Kongresem, który zgromadził w sławnym Belgradzie tyłu inżynierów zdolnych i mogących stać się pełnymi poświęcenia propagatorami idei utworzenia Europejskiej Federacji Inżynierów.

Propaganda ta powinna być szerzona nie tylko w krajach już objętych naszą ideą, ale również i w tych, które, jak Anglja, Belgja, Bułgaria, Włochy, Grecja i Holandja — formalnie jeszcze do nas nie przystały.

W krajach tych, inżynierowie słowiańscy będą mieli otwarte pole do działania. Sądzę, że na Kongresie w Belgradzie w czerwcu 1933 r. trzeba będzie starać się przygotować ich do tego zawodu.

Warunki nie pozwalają mi tym razem brać udziału w waszym Zjeździe, ale, mając niejednokrotnie sposobność ocenienia poświęcenia inżynierów rosyjskich, zamieszkałych we Francji, pragnę im powierzyć przedstawicielstwo elementów francuskich, należących do Komitetu Organizacyjnego dla utworzenia F. E. I., na czele którego stoi p. Yves le Troequer, cieszący się wielką sympatją w europejskich środowiskach politycznych i ekonomicznych.

Cele naszego Komitetu, dostatecznie rozwinięte w projekcie statutow, pozwolą zorientować się w dziele, opartem na solidarności i współ-

pracy, mającem bronić godności zawodu, którego przedstawiciele zbyt długo stali na uboczu poczynań społecznych i ogólnoludzkich.

Narody przywykły do tego, — że przez zbyt długi okres czasu interesu ich były reprezentowane przez Polityków, Przemysłowców, Kupców, Robotników i Ekonomistów — działo się tak dlatego, że wszyscy wyżej wymienieni występowali, jako rzecznicy ugrupowań, stowarzyszeń i bogatych syndykatów w których organizacji sami brali udział.

Powitaliśmy jedni z pierwszych we Francji, a następnie w innych krajach, Związki „Pracowników Umysłowych“ grupujące Stowarzyszenia i Syndykaty pracowników należących do wolnych zawodów. Przeszło 10 lat temu Związki powyższe połączyły się w Związek Międzynarodowy.

Dzięki tym organizacjom, pracownicy umysłowi mogli otrzymać w łonie genewskich organizacyj międzynarodowych (S. D. N. i B. I. T. przedstawicielstwa narazie b. skromne, ale, które mają nadzieję w krótkim czasie wzmocnić, o ile tylko pracownicy umysłowi, tacy jak n. p. inżynierowie zechcą im przyjść z pomocą.

Przedstawiciele pracowników umysłowych nie mogli się, aż dotąd wypowiedzieć.

Najważniejsza z przyczyn była ta, że nie występowali wobec przedstawicieli zagadnień związanych z polityką, pracodawcami i robotnikami, jako przedstawiciele interesów wyższych, — sztuka, nauki ścisłe i humanistyczne od najdawniejszych czasów uważane były jako potrzeby bez zaspokojenia których można było się w życiu doskonale obejść i których nie należy bronić, jak np. broni się kapitału i robotnika.

Powiedzmy sobie otwarcie, że pracownicy umysłowi nie byli brani pod uwagę na tych zebraniach, gdzie stykali się z politykami, przemysłowcami, kupcami i robotnikami, ale dodajmy, że odegrali wybitną rolę, gdy chodziło o obronę interesów inżynierów, zazębiających się z interesami pracodawców i społeczeństwa jak n. p. własności naukowej i przemysłowej i klauzuli kontraktowanej powtórnego zatrudnienia... Są to jedyne kwestje, ważne, które były rozpatrywane przy współpracy Komisji Doradczej Pracowników Umysłowych. Narazie bowiem pracownicy umysłowi posiadają w międzynarodowych organizacjach jedynie głos doradczy.

Ten znaczny wpływ inżynierów tłumaczy się tem że mają oni w swych rękach część sił współdziałających przy produkcji przemysłowej i jej rozdzieleniu. Zawód inżynierski jest więc jednym z najodpowiedniejszych dla obrony ważnych zagadnień w środowiskach ekonomicznych i społecznych, a to dla tego właśnie, że inżynier rozporządza czynnikami postępu, mogącego sprowadzić kompletny przewrót w przemyśle i porządku społecznym.

Dzięki posiadanej wiedzy i technice mogli inżynierowie w okresie krótszym niż stuletnim spowodować w świecie zmiany: przyczynili się mianowicie do koncentracji kapitału i humanitarnego traktowania robotnika, pracy nadali charakter bardziej ludzki... Wiedzą o tem tak pracodawcy jak i robotnicy i dlatego więcej cenią inżynierów niż np. artystów i literatów.

Dziś zorganizowanie się tak, jak to uczynili pracodawcy i robotnicy, jest nie tylko obowiązkiem zawodowym inżynierów, ale również obowiązkiem klasowym i przejawem solidarności wobec wszystkich czynników stanowiących rdzeń i podstawy współczesnego społeczeństwa.

Przeszłość klas średnich jest ściśle związana z wzrostem autorytetu inżynierów w międzynarodowych środowiskach politycznych, ekonomicznych i społecznych.

Oto jest przyczyna, która nas zmusza do skupienia się wszystkich inżynierów i utworzenia FEI — stanowiącej jakby etap organizacji międzynarodowej.

Ta sama przyczyna zmusza nas do zwrócenia się do Kongresu Inżynierów Słowiańskich w Belgradzie, wzywając ich, by polecili swym licznym stowarzyszeniom utworzenie narodowych środowisk dla propagandy idei F. E. I.

Stowarzyszenia te winny wezwać inżynierów wszystkich krajów do tworzenia, prócz kół dawnych wychowanków wyższych uczelni, — syndykatów regionalnych, narodowych i międzynarodowych — na wzór tych, które utworzyli pracodawcy i robotnicy.

To wszystko mogłoby być zrealizowane — inżynierowie zdają sobie jasno z tego sprawę — gdyby nie istniały we wszystkich krajach pewne rywalizacje, sprzeciwiające się zorganizowaniu syndykalistycznemu zawodów, wiąże się to z faktem rozszerzenia pola działalności inżynierów, co wytwarza pomiędzy poszczególnymi inżynierami różne warunki, nie istniejące w czasach, kiedy inżynier był tylko technicznym kierownikiem małych lub zaledwie średnich warsztatów.

W naszych czasach jest rzeczą prawie niemożliwą, by inżynier, przechodząc z jednej gałęzi przemysłu do drugiej, polepszył swoje warunki materialne.

Inżynierowie wyspecjalizowawszy się, nie powinni już przerzucać się, a doszedłszy do wysokich stanowisk powinni dobierać sobie inżynierów współpracowników, a mówiąc ściślej współpracowników wogóle.

Bez wątpienia współpraca ta wymaga często teoretycznych wiadomości ogólnych, ale w wielkich przedsiębiorstwach naczelnny inżynier może potrzebować nietylko inżynierów współpracowników, ale również i robotników, wykształconych w niższych szkołach technicznych w których poziom nauczania jest dosyć wysoki.

Współpracownicy ci jednak domagają się tytułu inżyniera, bez względu na to czy im ten tytuł przysługuje czy nie.

Rezultatem tego jest, że w większości krajów, rzeczywiście inżynierowie bronią się przeciw nadużywaniu tytułu inżyniera — który — zdaniem ich — powinien przysługiwać jedynie ludziom posiadającym wyższe wykształcenie.

Szkoły inżynierskie, mające przygotować do wykonywania praktyki inżynierskiej, wypuszczają właściwie uczniów inżynierskich, zawdzięczając swą wyższość nad innymi i reputację praktycznym powodzeniom swych wychowanków.

I tu bowiem również społeczne i ekonomiczne zjawisko zwane „koncentracją“ wytworzyło pewien rodzaj hierarchji w granicach produkcji i pomiędzy samymi inżynierami.

Miejsce inżyniera wystarczającego w ub. wieku do kierownictwa małemi fabrykami i posiadającego ogólne wykształcenie zajęli.

— Inżynierowie-kierownicy-specjalnie na kierownicze stanowiska przygotowani,

— Inżynierowie-specjaliści kształceni w szkołach wyższych technicznych,

— Technicy, odgrywający w wielkich warsztach tę rolę, jaką odgrywali dawniej kierownicy warsztatowi, którym wystarczała do spełniania tych funkcji pewna praktyka i szczupły zasób wiadomości.

Tym 3 kategorjom czynników kierowniczych produkcji winny odpowiadać 3 tytuły, określające każdą z nich i nie utrudniające nikomu przejścia z jednej kategorii do drugiej, tak jak rzecz się ma w administracjach państwowych.

W Ministerstwie Robót Publicznych zgodnie pracują: konduktorzy, pod-inżynierowie, inżynierowie rzeczywiści, inżynierowie naczelni, inżynierowie administracyjni, i inżynierowie kierownicy.

Nie jest tak niestety w ekonomji, gdzie budowa kadrów pracownicznych b. się zmodyfikowała i upodobniła stosunkom panującym w Administracji Państwowej i Monopolach.

Wszyscy tworzący szkielet danej organizacji chcą posiadać tytuł inżyniera, tytuł ten nigdy nie będzie miał ścisłego znaczenia, odpowiadającego ogółowi tych, którzy się go domagają. Stąd godne pożałowania nieporozumienia, wykorzystywane przez przedstawicieli „tych którzy płacą“, opłacając inżynierów z tego samego tytułu z jakiego opłacają robotników, i dając im warunki materialne — nie lepsze od tych, które posiadają ludzie bez wykształcenia.

Na międzynarodowych kongresach, robotnicy uważają panujący stan rzeczy za zupełnie słuszny.

Na ten temat, mojem zdaniem, winien się wypowiedzieć Kongres Inżynierów Słowiańskich w Belgradzie, mający zgromadzić licznych inżynierów, posiadających jeden język, jednakowe przekonania i mających wielkie wpływy na terenie Europy.

Temu Zgromadzeniu przypada rola wyrażenia ogólnoeuropejskiego poglądu na statut inżynierski, w oczekiwaniu dalszej decyzji w tej sprawie organizacji tak niejednolitej jak Europejska Federacja Inżynierów.

Federacja powyższa nie posiada tych więzów językowych i pochodzeniowych do których się odwołujemy, dla otrzymania zgodnego sądu i nazwane jest przez pesymistów prosto „utopją“.

Proszę więc Pana, Panie Prezesie, i Panów, drodzy Koledzy, o zwrócenie uwagi na punkt zasadniczy, będący przedmiotem odrębnych zdań, i przyczyniający się do tego, że Stowarzyszenia, dumne z tego, że posiadają w swem gronie rzeczywistych inżynierów, wychowanków szkół dających wysokie wykształcenie, wahają się czy przystąpić do Federacji, w skład której wejść mają ludzie z niższem wykształceniem, których poglądy różnić się będą od ich własnych poglądów.

Inżynierowie słowiańscy oddadzą wielkie usługi projektowanej FEI podejmując rezolucje, wyrażające dążenia tych wszystkich narodów pośród których żyją i pracują.

Przed podjęciem tych rezolucyj wzywam ich do zbadania wniosków do których doszła Izba Syndykalna Inżynierów i które ogłoszone zostały w znakomitem sprawozdaniu p. AUCLAIR, w Biuletynie Syndykalnym Nr. 39, z 4 semestru 1932 r.

Wnioski te głoszą, że tytuł inżyniera będą mogły posiadać wyłącznie osoby mające jednocześnie wiadomości praktyczne i teoretyczne, by móc uczciwie wykonywać wszystkie obowiązki, swego zawodu.

Komitetem Narodowym, których delegacje stanowiąc będą Naczelny Komitet Europejskiej Federacji, należałoby polecić wprowadzenie w życie, a nie narzucenie tej zasady.

Statuty tych Komitetów głoszą, że powinny być one tworzone z danych ugrupowań — stosownie do praw krajowych.

Prawa te powinny być surowe, a jednocześnie szerokie.

Europejska Federacja Inżynierów nie będzie prowadziła żadnej akcji politycznej w pełnem poszanowaniu suwerenności narodowej.

Na zakończenie życzę Kongresowi Inżynierów Słowiańskich w Belgradzie owocnej pracy i pomyślnych jej rezultatów.

A. Guiselin, inż. E. P. C. I.

07.01 (062)(063):62(05)

ZWIĄZEK POLSKICH CZASOPISM TECHNICZNYCH I ZAWODOWYCH.

Dnia 10-go maja 1933 r. odbyło się Zwyczajne Walne Zebranie Związku Polskich Czasopism Technicznych i Zawodowych.

Przewodniczący Zebrania p. A. Pawłowski podał wiadomość o śmierci 16 kwietnia r. b. w Paryżu, Prezesa Założyciela Federacji Międzynarodowej Prasy Technicznej p. Hipolita Mounier. Na pogrzebie Związek nasz był reprezentowany przez p. inż. K. Sosnowskiego, stałego członka i współpracownika Związku.

Zarząd Związku oprócz tego w dzień pogrzebu wysłał telegramy kondolencyjne do wdowy, — Komitetu Wykonawczego Federacji i — Redakcji „Industrie Chimique“, której redaktorem i wydawcą był zmarły.

Obecni uczcili pamięć zmarłego przez powstanie i uchwalili zawiadomić o tem wyżej wymienione instytucje, a nekrolog zmarłego umieścić w czasopismach, należących do Związku.

Sprawozdanie Zarządu za rok 1932 zawierało następujące dane:

Zarząd składał się z:

Prezesa Aleksandra Pawłowskiego,

Vice prezesa p. prof. St. Turczynowicza,

„ „ p. Stef. Czaykowskiego,

„ „ na Lwów p. St. Rybickiego,

Sekretarza Honorowego p. inż. St. Rodowicza,

Skarbnika p. inż. L. Jętkiewicza,

Członka Zarządu p. Kap. Wł. Ziębińskiego.

Członkami Komisji Rewizyjnej byli: p. p. W. Szurig, W. Olszewski (Wiad. Urzędu Patent.) i Stef. Martens.

W roku sprawozdawczym odbyło się 8 posiedzeń Zarządu, 2 posiedzenia Komisji Organizacyjnej Kongresu i Walne Zebranie Zwyczajne, 11-go kwietnia 1932 roku.

Sekcja Polska Federacji wzięła dwukrotny udział w posiedzeniach Komitetu Wykonawczego i Walnem Zebraniu Federacji, które się odbyły w Paryżu pod przewodnictwem p. A. Pawłowskiego, jako prezesa Federacji na rok 1931 i 1932.

Od 1-go stycznia r. b. prezesem Federacji jest p. Fischer, prezes Związku Prasy Technicznej Austriackiej. — On też będzie prezesem VII Kongresu Federacji, który odbędzie się między 11 i 15 września w Wiedniu.

Ponieważ, prawie jednocześnie, odbędzie się w Wiedniu obchód 250-lecia Odsieczy Wiedeńskiej, która okryła Polskę wiekopomną sławą,

przeto pożądanem jest żeby p. p. członkowie naszego Związku wzięli w Kongresie Prasy Technicznej i obchodzie Odsieczy jak najliczniejszy udział. Zapewniona jest zniżona taryfa na kolejach i prawdopodobnie Min. Skarbu zechce udzielić członkom Kongresu bezpłatnych, lub ulgowych paszportów.

Niniejszem zwracamy się do p. p. członków Związku, żeby w najbliższym czasie zgłosili zapisy na udział w Kongresie, adresując zgłoszenia do Prezesa Związku A. Pawłowskiego, Wspólna 34, Warszawa.

Zwyczajem utartym na poprzednich Kongresach z ulg taryfowych i paszportowych, oraz wizowych, mogą korzystać po dwie panie, należące do rodziny każdego członka.

W marcu roku bieżącego ukazał się *Bulletin* Nr. 3 Federacji, obejmujący Sprawozdanie z jej działalności w roku 1932. — Wydany został w 6 urzędowych językach Federacji, a w tej liczbie Polskim. W *Bulletin'ie* uwydatnione zostało, że Sekcja Polska odegrywała czołową rolę i była jedna z niewielu z pomiędzy 27 Sekcyj całego świata, która całkowicie opłaciła swoją składkę członkowską za ubiegłe lata, z rokiem sprawozdawczym włącznie.

W Sprawozdaniu Zarządu zostało zaznaczone, że Polskie Minist. Spraw Zagranicznych udzielało i udziela Związkowi swojego wysokiego poparcia moralnego i materialnego.

Wobec trudności finansowych, które ciążą na nas, równie jak na wszystkich Sekcjach, należących do Federacji, liczba członków Federacji w roku sprawozdawczym nie powiększyła się, a z pomiędzy członków należących do Związku, tylko dwa czasopisma, mianowicie *Polska Gospodarcza* i *Przegląd Wojskowo - Techniczny* przysły z pomocą Związkowi, opłacając podwójną składkę, t. j. po 200 zł. — Poza tem Prezydjum Banku Polskiego i Banku Gospodarstwa Krajowego udzieliły Związkowi po 1000 zł. zasiłku. Za tę pomoc Walne Zebranie, na wniosek Zarządu, uchwaliło złożyć Ministerstwu Spraw Zagranicznych, Bankowi Polskiemu, Bankowi Gospodarstwa Krajowego, oraz wymienionym dwóm Redakcjom pełne wdzięczności podziękowanie. Osobom, należącym do powyższych instytucyj, które przyczyniły się swoją decyzją, lub wpływem, do udzielenia wymienionej pomocy, Walne Zebranie również uchwaliło złożyć podziękowanie. — Na szczególną wzmiankę zasługuje poparcie, które udziela Związkowi stale, Wydział Prasowy Min. Spraw Zagranicznych w osobie p. Szefa Wydziału i jego zastępców. Również należy się podziękowanie za poparcie moralne p. Szefowi Wydziału Prasowego Prezydjum Ministrów. Dzięki zrozumieniu znaczenia propagandowej, ogólnopństwowej, oraz zawodowej na polu międzynarodowem pracy Związku Polskich Czasopism Technicznych i Zawodowych i Sekcji Polskiej Federacji, możliwem było utrzymanie na wysokim poziomie działalności zewnętrznej Związku. Działalność wewnętrzna Związku nie była i dotychczas nie jest rozwinięta tak, jak by to można było uczynić, gdyby Zarząd Związku miał do rozporządzenia odpowiednie środki pieniężne. Praca kierownicza i fachowa w obcych językach wykonywana jest bezpłatnie, — Biuro Związku składa się z jednego urzędnika, który jest do wszystkiego. Zarząd, świadomy potrzeby rozwinięcia działalności Związku w zakresie potrzeb wewnętrznych prasy Polskiej, poczynił w roku sprawozdawczym szereg poważnych kroków; a w roku bieżącym i następnym ma nadzieję rozwinąć tę stronę swojej działalności.

W listopadzie 1932 roku p. A. Pawłowski, miał odczyt w Stowarzyszeniu Techników w Warszawie o działalności Związku i Federacji.

O działalności Związku i Federacji były umieszczone w roku sprawozdawczym artykuły: 1) „Wiadomościach Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych“, 2) Czasopiśmie Technicznym Lwowskim, 3) Przeglądzie Elektrotechnicznym, 4) Organie Związku Wydawców „Prasa“. — Pisma codziennie niechętnie wiadomości o naszym Związku podawały. Stosunek nasz, Związku z organizacjami prasy polityczno-informacyjnej nie uległ zmianie. Druk na rotatorze Sprawozdania za rok 1931, po cenie kosztu, zawdzięczamy p. Prezesowi Państwowego Urzędu Patentowego S. Czaykowskiemu.

Walne Zebranie wypowiedziało się przeciwko ogólnemu obniżeniu członkowskiej składki członkowskiej, pozostawiając do kompetencji Zarządu obniżanie składek, w poszczególnych wypadkach.

W sprawozdaniu za rok 1931 zrobiliśmy wzmiankę o przyznaniu odznaczeń Rzeczypospolitej Polskiej czterem działaczom Prasy Technicznej w Paryżu, a mianowicie:

Ś. p. H. Mounierowi, p. U. J. Thuau, p. S. Ancey i p. G. Bloch; obecnie to powtarzamy, ponieważ fakt udzielenia dekoracji nastąpił w roku sprawozdawczym (1932). Odznaczenie to zawdzięczamy p. Ministrowi Spraw Zagranicznych przy poparciu p. Naczelnika Wydziału Prasowego Min. Spraw Zagr. — Przesmyckiego i p. Naczelnika Wydziału Prasy przy Prezydium Rady Ministrów Święcickiego. Odznaczenie powyższe zostało ocenione przez udekorowanych z wielkim uznaniem i zadowoleniem. Ś. p. Mounier niejednokrotnie powtarzał, że się nim bardzo szczeni, a w klepsydrach, po jego śmierci, order „Polonia Restituta“ był wymieniony zaraz po „Legjon d'Honneur“ i przed innymi odznaczeniami. W nekrologach ś. p. Mounier'a, umieszczonych w obco-krajowych czasopismach Związku, (naprzykład Włoskim — *Bullettino dell'Associazione Italiana della Stampa Technica* Nr. 2 za rok 1933) jest także wzmianka o Polskim odznaczeniu. Z zakresu spraw, poruszonych przez nasz Związek, a mających znaczenie wewnętrzne, oraz międzynarodowe, zasługują na wyszczególnienie następujące wnioski nasze, złożone do M. S. Z.

1) Co do zarządzenia, żeby na konferencje prasowe M. S. Z. byli zapraszani przedstawiciele czasopism technicznych.

2) Żeby p. p. Ministrowie Resortów technicznych, na przyjęcia, podczas których udzielają prasie wiadomości o programie swojej działalności, zapraszali przedstawiciele prasy technicznej i naszego Związku.

3) Żeby M. S. Z. poparło starania naszego Związku o udzielenie przedstawicielom prasy technicznej i zawodowej *Carte de Journaliste* na tych samych prawach, na jakich korzystają z tej karty dziennikarze prasy ogólnej.

4) Żeby, za przykładem Włoch, było ustalone przyznawanie, w pewnych odstępach czasu, medalów najlepiej redagowanym czasopismom technicznym i zawodowym. Ten wniosek jest pierwszym krokiem na drodze starań o coroczne przyznawanie premji, zasłużonych działaczom na polu piśmiennictwa i prasy periodycznej, na tej zasadzie, na jakiej przyznawane są w Polsce premje za działalność naukową, literacką i artystyczną.

Prezes Związku w szeregu artykułów i odczytów publicznych rozwijał propagandę aktualnych, najpilniejszych zagadnień technicznych

w Polsce ze szczególnem uwzględnieniem potrzeb prasy technicznej.

Bilans finansowy za rok sprawozdawczy, Związek zamknął bez niedoborów. Przytem jednak na reprezentację nie zrobiono żadnego wydatku. Komisja Rewizyjna w swoim Sprawozdaniu zaznaczyła, że stan finansowy Związku, w porównaniu z ubiegłym rokiem, wyraźnie się polepszył. Walne Zebranie jednomyślnie udzieliło Zarządowi absolutorjum. Walne Zebranie zatwierdziło wnioski Komisji Rewizyjnej, żeby przyznany Prezesowi w 1930 roku kredyt na pokrycie kosztów reprezentacji zawiesić czasowo, do chwili kiedy powiększą się wpływy Związku. Zresztą, za ubiegłe dwa lata, z braków środków, kredyt ten nie był zastosowany i Prezes Związku na pokrycie reprezentacji i za swoją pracę nic nie otrzymał.

621.56(062),,1932"

Sprawozdanie z działalności Komitetu Chłodnictwa za rok 1932.

W roku sprawozdawczym Komitet Chłodnictwa wykazuje dalszy rozwój, pomimo bardzo trudnych warunków finansowych.

ZARZĄD:

Wobec upływu kadencji Zarządu na Walnem Zgromadzeniu w dniu 5 kwietnia 1932 roku został wybrany nowy Zarząd w następującym składzie: Prezes: inż. Cz. Klarner, Vice Prezes inż. Tadeusz Basński, Sekretarza Zarządu: Radca Min. Marjan Piasecki, Członkowie Zarządu: Senator Jan Rogowicz, inż. Stanisław Rostkowski, Radca Ludw. k Billip, Dyrektor Jerzy Klein, Dyrektor Rudnicki. Jako Zastępcy Członków Zarządu wybrani zostali: inż. By-szewski, inż. Mirowski, Dyr. H. Drozdowski. Ponadto w skład Zarządu wchodzi Dyrektor Biura Komitetu inż. Stanisław Rodowicz. Do Komisji Rewizyjnej zostali wybrani pp. Dr. Jan Rücker, Dyr. Girdwoyń i inż. Żelaski.

W roku sprawozdawczym Zarząd odbył siedem posiedzeń oraz szereg zebrań Prezydjum.

RADA GOSPODARCZA przy CHŁODNI w GDYNI:

Powstała w roku ubiegłym z inicjatywy Komitetu, Rada Gospodarcza przy Chłodni w Gdyni odbyła szereg posiedzeń. Współ z Komitetem i przy jego pomocy Rada zbadała możliwości przechowywania w chłodni gdyńskiej kartofli sadzeniaków oraz cebuli. Wyniki okazały się dodatnie i obecnie chłodnia gdyńska przechowuje oba te artykuły.

PROPAGANDA CHŁODNICTWA:

Dbając o jaknajwiększe spopularyzowanie chłodnictwa Komitet opracował szereg odnośnych artykułów o treści popularnej dotyczącej bądź to sposobów przechowywania artykułów spożywczych, bądź też korzyści materialnych jakie daje stosowanie chłodnictwa. Obecnie z inicjatywy Komitetu Gazeta Handlowa zamieszcza raz na miesiąc specjalny dodatek chłodniczy — w którym są omawiane rozmaite zagadnienia z tej dziedziny.

KOMISJA TECHNICZNA:

Istniejąca przy Komitecie Komisja Techniczna wykazuje stały rozwój swój działalność. Ilość udzielanych porad technicznych przez Komisję tak przy projektowaniu nowych instalacji chłodniczych jak również przy technicznym przejmowaniu ich lub też przebudowie znacznie wzrosła.

Między innymi w roku sprawozdawczym Komisja Techniczna zaopiniowała projekty przebudowy chłodni i bekoniarń dla magistratów: miast Koronowa i Starogardu oraz budowy chłodni przy rzeźni m. Czarnkowa. Również Komisja udzieliła porady w sprawie eksploatacji chłodni przy Halach miejskich w Piotrkowie Trybunalskim, oraz wystąpiła w charakterze arbitra w sporze pomiędzy F-ką maszyn chłodniczych I. Tatula a odbiorcą instalacji.

SEKCJA RZEŹNICZO - CHŁODNICZA:

Głównym zadaniem Sekcji Rzeźniczo-Chłodniczej w roku sprawozdawczym było, zebranie odnośnego materiału w celu zaopiniowania przesłanego przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu projektu ustawy o rzeźniach z prawem wyłączności. Dzięki dobremu uzasadnieniu swego punktu widzenia przez Komisję w projekcie, zostały uwzględnione przez M-stwo Przemysłu i Handlu poprawki Komitetu Chłodnictwa.

Równocześnie Sekcja zajęła się sprawą uruchomienia nieczynnej chłodni wojskowej w Toruniu i należy się spodziewać, że prace Sekcji w tym kierunku będą zakończone pomyślnie: wspomniana chłodnia będzie w niedługim czasie uruchomiona.

KONTAKT Z ZAGRANICĄ:

W roku sprawozdawczym odbył się w Buones Aires VI Kongres Chłodniczy. Niestety z braku środków finansowych Polska nie uczestniczyła bezpośrednio w tym Kongresie, jedynie prof. Welike przesłał na Kongres opracowane przez siebie 2 referaty p. t. „Nowe pomary nad zależnością stałej dielektrycznej ciekłego helu od temperatury“, „Dwa różne stany niektórych ciekłych substancji organicznych“.

Komitet Chłodnictwa na Kongresie był reprezentowany przez Radcę Handlowego Poselstwa Polskiego w Argentynie.

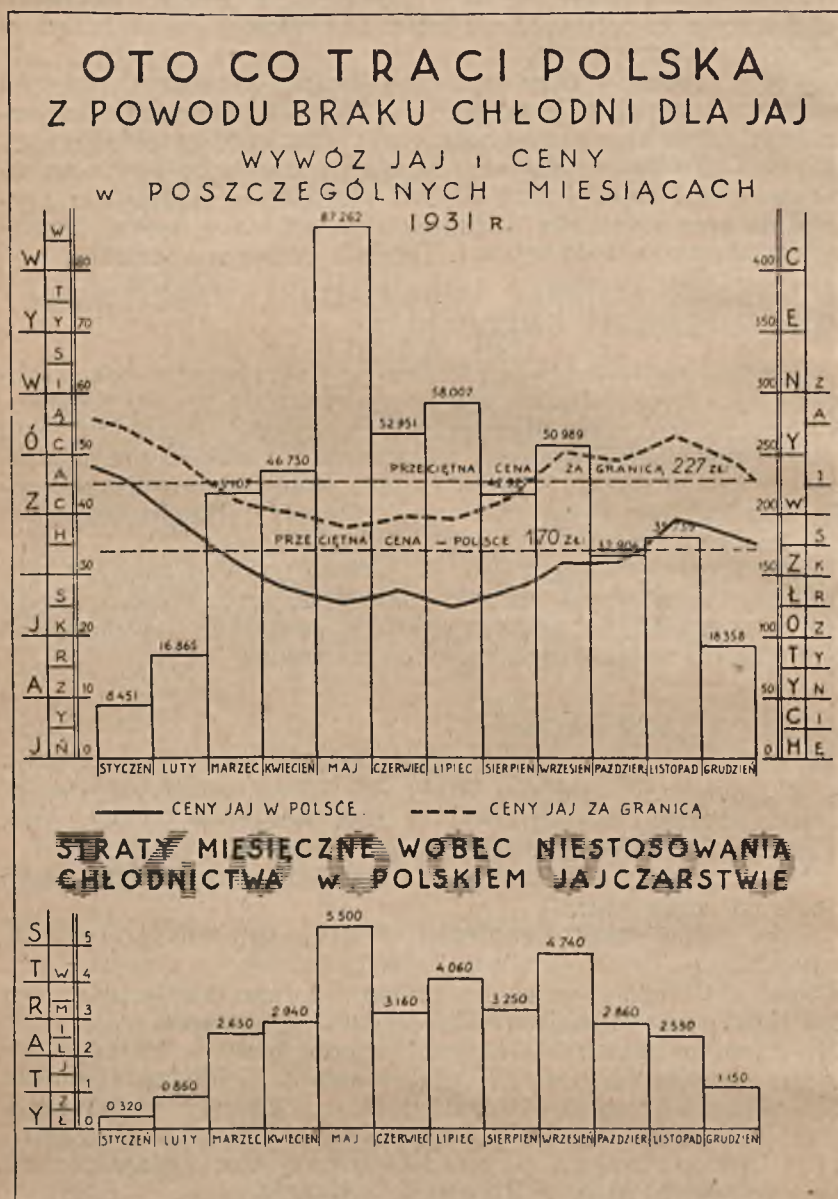
Pozatem w dniach 13—14 grudnia odbyła się w Paryżu konferencja poświęcona sprawie znakowania jaj chłodzonych oraz ujednostajnienia przepisów badania mięsa chłodzonego i mrożonego.

Na konferencji tej Polskę reprezentowało trzech delegatów, Komitet Chłodnictwa zaś p. inż. Rostkowski który równocześnie był też delegatem M-stwa Przemysłu i Handlu.

Postawienie sprawy odrębnego znakowania jaj, przechowywanych w chłodniach, pod obrady Zjazdu Chłodniczego, było spowodowane tą okolicznością, że obradująca w r. 1931 w Brukseli Międzynarodowa Konferencja w sprawie znakowania jaj, taką właśnie uchwałę powzięła.

Należy zaznaczyć, że konferencja w Brukseli posiadała wyraźną supremację krajów importujących jaja, a najbardziej wpły-

wowi uczestnicy obrad niezawodnie nastawieni byli na tak mođną, w ostatnich czasach, samowystarczalność narodową. Nawiąsem mówiąc uchwały te nie zostały dotąd przez żadne z państw

Rys. 1

ratyfikowane i przeciw przyjęciu ich już na tej Konferencji zgłoszony został sprzeciw krajów eksportujących (Polska, Łotwa, Estonia i Rumunia).

Należy również zaznaczyć, że konferencja w Brukseli obrado-

wała bez udziału zainteresowanych sfer chłodniczych, które zdawałoby się powinnyby mieć tu też coś do powiedzenia.

Nic więc w tem niema dziwnego, że pierwsze sprzeciwy uchwałąm Konferencji w Brukseli poruszyły przemysły chłodnicze prawie wszystkich krajów.

Przedstawiciele przemysłu chłodniczego wychodzili przy tem z założenia, że aczkolwiek może i niesłusznie, ale jednak dotąd jaja sprzedawano w jesieni „jako świeże“, uzyskując na rynku zawsze nieco większe ceny w porównaniu z jajami „z chłodni“.

W konsekwencji z powyższą uchwałą w Brukseli, stałoby się wogóle niemożliwem magazynowanie jaj w chłodniach, bo kupcy dla uniknięcia znaku „chłodnia“, woleliby przechowywać jaja w zwykłych składach, gdyż wtedy uniknęliby znaku „chłodnia“, a więc mieliby możność sprzedawać z **wyraźną szkodą konsumentów**, jaja gorsze jako jaja „świeże“, osiągając za nie nawet wyższe ceny.

Poza tem konferencja w Brukseli uchwaliła również, że obowiązki przestrzegania przepisu odrębnego znakowania chłodzonych jaj, byłby włożony na chłodnie krajów eksportujących, co byłoby w zasadzie słusznem, o ile by jednocześnie chłodnie krajów tranzytowych nie zwolniono w myśl powyższego od obowiązku znakowania jaj tranzytowych t. j. chłodnie krajów tranzytowych nie utrzymały tem samem ze szkodą chłodni krajów eksportowych b. istotną i dużą preferencję we wzajemnej walce konkurencyjnej.

Na domiar złego na zjeździe chłodniczym w Paryżu skonstatowano, że niema jeszcze na świecie jednolitego ustalonego i ogólnie przyjętego pojęcia „jaja chłodzonego“ — byłaby zatem i pod tym względem rozbieżność traktowania sprawy w różnych krajach, do czego w żadnym wypadku żadne międzynarodowe porozumienie dążyć nie może.

Nie trzeba dodawać, że przyjęcie tej uchwały oznaczałoby kompletny zanik eksportu jaj z Polski nie tylko przez chłodnię w Gdyni, ale i przez port gdyński.

Wymienione powyżej okoliczności spowodować, jak wyżej podano postawienie tej sprawy pod obrady międzynarodowego zjazdu chłodniczego w Paryżu. Na Zjeździe tym przedstawiciele sfer chłodniczych jednogłośnie, wychodząc właśnie z wymienionych względów wypowiedziało się za koniecznością ponownego rozpatrzenia całokształtu tej sprawy, z obowiązkowym udziałem także przedstawicieli przemysłu chłodniczego, jako bezpośrednio w tem zainteresowanego i powzięli znane już uchwały, a mianowicie:

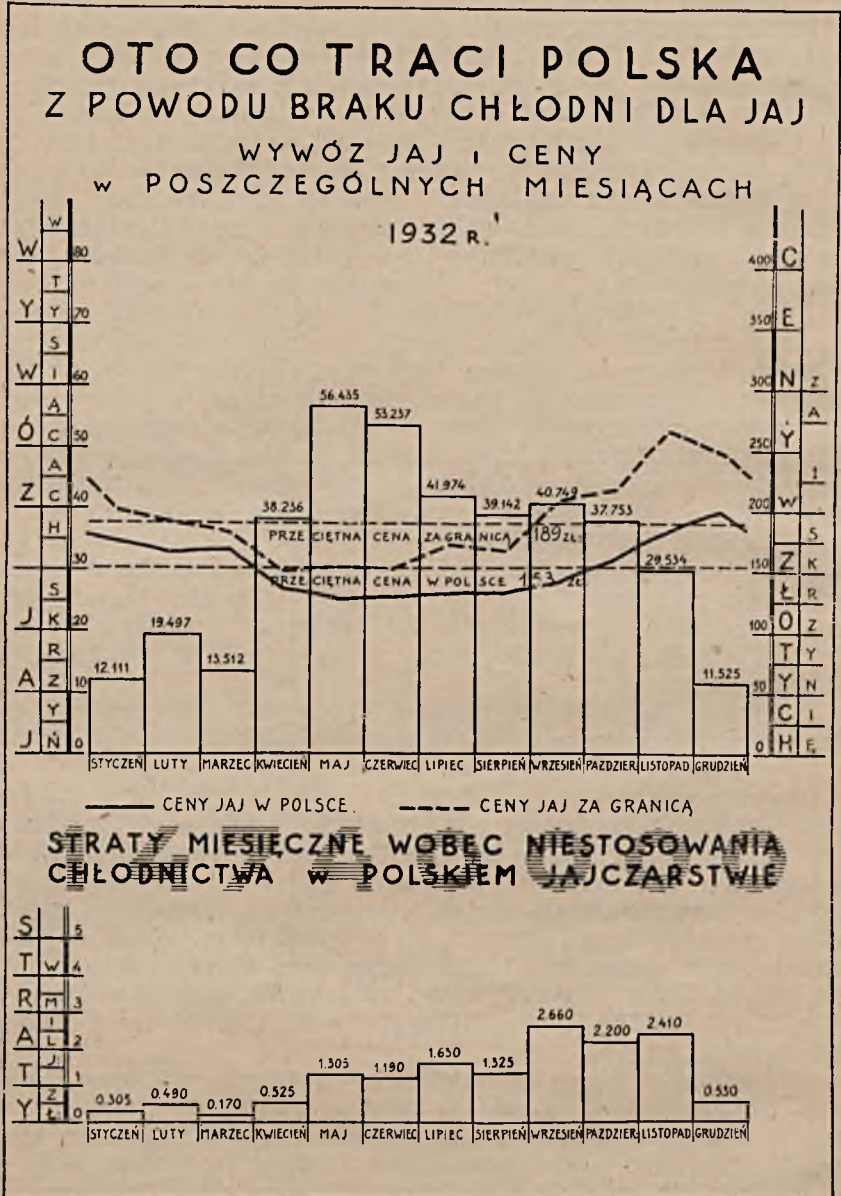
1. Zwrócenie się do swych Rządów o nie ratyfikowanie uchwał konferencji w Brukseli.

2. Zwrócenie się za pośrednictwem Międzynarodowych Komitetów Chłodnictwa do Międzynarodowego Instytutu Rolnictwa w Rzymie, aby w porozumieniu z Rządem Belgii, jaki inicjatorem konferencji w Brukseli, Międzynarodowy Instytut Rolnictwa w Rzymie spowodował ponowne rozpatrzenie tej sprawy z udziałem przedstawicieli Przemysłu Chłodniczego przez Komitet Ekonomiczny przy Radzie Ligi Narodów w Genewie.

BIURO KOMITETU:

Biblioteka: W skutek bardzo szczupłych funduszków Komitet Chłodnictwa nie był w możności powiększać swej biblioteki w tym

stosunku w jakim zamierzał. W roku ubiegłym zostały zakupione tylko dwie książki z dziedziny chłodnictwa oraz posunięte dalej prace nad utworzeniem specjalnej kartoteki bibliograficznej w celu ułatwienia członkom Komitetu korzystania z dzieł chłodniczych.

Rys. 2.

Równocześnie z tem Komitet Chłodnictwa przyczynił się finansowo do wydania pierwszego polskiego dzieła technicznego omawiającego zagadnienia chłodnictwa, opracowanego przez prof. Stefanowskiego p. t. „Chłodnictwo“.

Pozatem Komitet Chłodnictwa opracował specjalną tablicę wykazującą jakie straty ponosi nasz kraj z powodu niedostatecznego stosowania chłodnictwa przy eksporcie jaj w latach 1931 (patrz Rys. 1) i w 1932 (patrz Rys. 2).

W chwili obecnej biuro Komitetu pracuje nad zebraniem materiałów dotyczących przechowywania warzyw i owoców, mając na celu opracowanie odpowiednich danych dla warunków w jakich mogłyby być konserwowane te produkty produkcji krajowej, tak by w przyszłości całe zapotrzebowanie na te artykuły było pokrywane przez rynek krajowy, bez potrzeby sprowadzania tych artykułów z zagranicy. W dzisiejszym stanie rynku wskutek niestosowania chłodni w jesieni w czasie dużej podaży ceny na owoce i warzywa spadają do wysokości przy której produkcja przestaje się opłacać, natomiast w zimie wskutek zmniejszonej podaży (około 50% artykułu psuje się) ceny niewspółmiernie wzrastają co wywołuje nieracjonalny import tych artykułów z zagranicy.

Dzięki staraniom Biura Komitetu M-stwo Przemysłu i Handlu zgodziło się na niepodnoszenie stawek celnych na kompresory zagraniczne o małej wydajności kalorycznej, o co starały się niektóre f-ki krajowe kompresorów chłodniczych w M-stwie Przemysłu i Handlu. Komitet Chłodnictwa uważając iż zahamowanie wskutek takiego podniesienia stawek przywozu zagranicznych kompresorów odbije się niekorzystnie na rozwoju chłodnictwa w Polsce, gdyż f-ki zagraniczne o dużo dłuższej praktyce produkują po kilkanaście typów małych kompresorów podczas gdy f-ki krajowe wyrabiają najwyższe dwa do trzech modeli, wystąpił z odnośnym wnioskiem do Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Staraniem Biura Komitetu zostało osiągnięte porozumienie z prof. Iwanowskim kierownikiem Zakładu Technologii Produktów Spożywczych Politechniki Warszawskiej w sprawie badania w tym Zakładzie warunków niezbędnych do przechowywania i konserwowania poszczególnych produktów spożywczych. I w chwili obecnej prof. Iwanowski już prowadzi takie badania.

62.00.7(062)(063)(438.31)„1931/32”

SPRAWOZDANIE KRAKOWSKIEGO TOWARZYSTWA TECHNICZNEGO ZA ROK 1931/32.

W roku sprawozdawczym przystąpiło do Towarzystwa 48 nowych członków, wystąpiło 51, wykreślono 32, zmarło 8 — stan obecny wynosi 523 członków, w tem miejscowych 397 i zamiejscowych 126.

Zmarli: bl. p. Inż. Burstin Maksymiljan, czł. Towarzystwa od r. 1926.

ś. p. Inż. Gorecki Konrad, czł. Tow. od r. 1907,

„ „ „ Hoeschl Franciszek, czł. Tow. od r. 1930,

„ „ Arch. Krzyżanowski Stanisław, czł. Tow. w latach 1877 — 1923 i od 1928; czł. Komisji Lustracyjnej w latach 1890—1895, i 1900 — 1902; czł. Zarządu w r. 1891; czł. Komisji Matki w r. 1909.

„ „ Inż. Kurnikowski Teofil, czł. Tow. od r. 1902; czł. Komisji Rewizyjnej w latach 1906 — 1909; 1917 — 1923/24 i 1926 — 1930; czł. Komisji Matki w latach 1910, 1911 — 1923/24; bibliotekarz w latach 1914 — 1916.

„ „ Inż. Małota Antoni, czł. Tow. od r. 1927.

„ „ „ Peroś Jan, czł. Tow. od r. 1908; czł. Komisji Matki w latach 1913 — 1916.

„ „ Inż. Romaszkan Feliks, czł. Tow. od r. 1906.

Cześć Ich pamięci!

Odczytów w okresie sprawozdawczym odbyło się 36 — wycieczek 3 a mianowicie:

30. X. 1931 Pawlik Jan: „Nowoczesne efekty świetlne w teatrach” (z obrazami świetlnymi i pokazami)
6. XI. „ Inż. Łoskiewicz Władysław: „O lekkich materiałach, metalach i ich stopach” (z obraz. świetln.).
13. „ „ Inż. Drobniak Franciszek: „Wrażenia z wycieczki po kopalniach Szwecji” (z obraz. świetln.).
20. „ „ Inż. Tułacz Piotr z Katowic: „Najnowsze metody spawania, dziedziny ich zastosowania oraz kalkulacja kosztów własnych spoiny”.
27. „ „ Inż. Groza Aleksander: „Rola zakładów elektro-chemicznych w gospodarce elektrycznej”.
4. XII. „ Inż. Grzybowski Jan z Ameryki: „Nadprodukcja w wielkim przemyśle Stanów Zjednoczonych jako jedna z przyczyn dzisiejszego kryzysu gospodarczego” (z obraz. świetln.).
11. „ „ Inż. Morawski Adolf (z Sierszy Wodnej): „Organizacja sieci elektrycznych i współpraca elektrowni”.
18. „ „ Inż. Arch. Stryjeński Tadeusz: „Budowa Muzeum Narodowego w Krakowie i możliwość jej realizacji w dzisiejszej dobie”.
8. I. 1932 Inż. Dawidowski Roman: „Dostosowanie pieców odlewniczych do koksu krajowego” (z obraz. świetln.).
15. „ „ Inż. Dudek Henryk, Dyr. Rob. Publ.: „Powódzie w dorzeczu Górnej Wisły”.
22. „ „ Dr. Rozen Zygmunt: „Przeróbka lotnego pyłu cementowego i wielkopiecowego”.
29. „ „ Dr. Inż. Rożański Adam: „Organizacja władz technicznych”.
5. II. „ Inż. Sikorski Tadeusz: „Ochrona Krakowa przed powodzią”.
12. „ „ Inż. Przedpelski Włodzimierz i Inż. Higersberger Stefan: „Budowa Kolei Śląsk - Gdynia” — część I. Studja i Budowa, cz. II. — Urządzenia techniczne.
19. „ „ Inż. Morawski Adolf: „Pomoce techniczne i warunki prowadzenia pracy równoległej” (z cyklu: „Organizacja sieci elektrycznych i współpraca elektrowni”).
26. „ „ Inż. Szempliński Stefan: „Obecny stan sprawy oczyszczania ścieków kanałowych”.
4. III. „ Inż. Morawski Adolf: „Utrzymanie równowagi pracy równoległej” część I. teoretyczna (z cyklu jak wyżej).
11. „ „ Inż. Fiszer Jan: „Gospodarstwa stawowe z uwzględnieniem największego gospodarstwa stawowego w Polsce w Zatorze”.
15. „ „ Bandurski Stanisław: „O ustroju szkolnictwa zawodowego”.
18. „ „ Inż. Morawski Adolf: „Utrzymanie równowagi pracy równoległej” — część II. praktyczna (z cyklu j. w.).
22. „ „ Inż. Nagelberg Edward: „Z dziedziny elektrycznego spawania łukowego ze szczególnem uwzględnieniem automatów do spawania” (z obraz. świetln.).
1. IV. „ Inż. Moor Stanisław: „Badania wód gruntowych (wglębnych) a ochrona Krakowa od powodzi” (z cyklu: „Prace hydrograficzne w Polsce”) — z obraz. świetl.
5. „ „ Zebranie dyskusyjne poświęcone: „Zagadnieniom bezrobocia”.
8. „ „ Inż. Morawski Adolf: „Różne zakłócenia ruchu, utrzymanie i rozbudowa sieci elektrycznych” (z cyklu j. w.).
12. „ „ Inż. Styś Wiesław: „Gospodarcze i techniczne strony przesyłania energii”.
15. „ „ Inż. Chudoba Franciszek: „Rozwój wodociągów w Małopolsce” Część I.
19. „ „ Inż. Moor Stanisław: Dokończenie odczytu z dnia I. IV.
29. „ „ Inż. Morawski Adolf: „Administrowanie sieci elektrycznych oraz wyższe zagadnienia transportu wielkich mocy na wielkie odległości”.
6. V. „ Zebranie poświęcone: „Sprawie bezrobocia” — zagajone przez Inż. Adelmiana Aleksandra.
13. „ „ Inż. Chudoba Franciszek: „Rozwój wodociągów w Małopolsce” Część II.
27. „ „ Inż. Griffel Henryk z Katowic: „Kilka słów o projektowaniu i wykonywaniu nowoczesnych budynków stalowo-skieletowych ze

14. X. .. szczegółowym przykładem wykonania" (z obrazami świetl.).
 Inż. Zimmels Aleksander: „Komunikacja telefoniczna dalekosiężna”
 Część I. ogólna (z obraz. świetl.).
21. „ .. Jak wyżej — część II. techniczna.
28. „ .. Dr. Inż. Rożański Adam: „Obecne zapatrywania na głębokość i od-
 stępy sączków drenowych w ziemiach mineralnych”.
4. XI. „ Inż. Styś Wiesław: „Promieniowanie poza - krótkie (kosmiczne)”.
18. „ .. Inż. Jaszczurowski Tadeusz: „Rozbudowa wodociągu krakowskie-
 go” (z obraz. świetl.).

Uwaga: Odczyty na tematy z dziedziny elektryczności urządzone były wspólnie z Kr. Oddz. Stowarzyszenia Elektryków Pol.

W y c i e c z k i :

22. IV. 1932 Zwiedzenia Zakładu metalografii Akademii Górniczej z prelekcją
 Prof. Dr. Inż. Łoskiewicza Władysława.
26. „ „ Zwiedzenie Zakładu mineralogii i petrografii Akademii Górniczej
 z prelekcją Prof. Dr. Rożena Zygmunta.
20. V. „ Zwiedzenie Miejskiego Domu Wycieczkowego.

Wydział odbył w okresie sprawozdawczym 10 posiedzeń. Na pierwszym z tychże nastąpiło ukonstytuowanie się nowo-wybranego Wydziału w osobach: Prezes Inż. Karol Kolle, Wiceprezes: Inż. Władysław Kowalski, członkowie: Inż. Jan Bystrzanowski, Inż. Kazimierz Ciechanowski bibliotekarz, Inż. Kazimierz Dutczyński, Arch. Piotr Jurkiewicz, Wincenty Kiselewski zastępca bibliotekarza, Inż. Artur Kozłowski gospodarz, Karol Kural zast. skarbnika, Inż. Karol Łowiński, Inż. Leonard Nitsch, Inż. Tadeusz Polaczek-Kornecki, Inż. Jan Schmidt skarbnik, Inż. Jerzy Tokarski sekretarz; na powyższym posiedzeniu kooptowano do Wydziału z grona kolegów architektów Inż. Stanisława Czaplickiego zaś z grona kolegów górników Inż. Jana Naturskiego.

Z ważniejszych spraw załatwionych przez Wydział należy wymienić: opracowanie uwag o projektowanej wystawy budowlanej w Warszawie w r. 1935 opinia w sprawie przydatności dachówki dla celów krycia dachów na całym obszarze Państwa; starania o powiększenie ubikacji zajmowanych przez Towarzystwo przez opróżnienie lokalu parterowego; memoriał do Starostwa chrzanowskiego w sprawie zatrudnienia miejscowych robotników w budującej się fabryce obuwia Bata; uwagi o akcji budowlanej i nowych źródłach pracy w celu zmniejszenia bezrobocia dla miejscowego Komitetu dla walki z bezrobociem; w trakcie opracowywania opinia o projekcie przepisów miejscowych do Ustawy o Prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli dla Magistratu m. Krakowa przez specjalną ankietę w celu powyższym zwołaną; sprawa gruntownej zmiany statutu, opracowanej przez Kol. Prezesa i załatwiona przez osobną Komisję; sprawa Zjazdu Delegatów Związku Polskich Przeszeń Technicznych w Krakowie; sprawa przystąpienia na współudziałowca Czasopisma Technicznego Lwowskiego. Poza tem załatwił Wydział szereg spraw opracowanych przez specjalne Komisje, a mianowicie: memoriał o organizacji Władz technicznych w związku z zamierzonym zniesieniem Ministerstwa Robót Publicznych, który wysłano do Prezesa Rady Ministrów i Ministra Robót Publicznych. Gdy sprawa wzięła niepomyślny obrót przesłano do Władz w Warszawie uwagi w sprawie przydziału poszczególnych agend Min. Rob. Publ. do Ministerstwa Komunikacji.

Komisja dla spraw bezrobocia rozpatrywała na szeregu posiedzeń tę aktualną kwestję; wynikiem jej prac była rejestracja bezrobotnych sił technicznych i stworzenie Funduszu Doraźnej Pomocy dla bezrobotnych kolegów oraz odniesienie się do Władz i instytucyj o podawanie zapotrze-

bowania sił technicznych. Przyniesienie tychże miał niestety jednak bardzo nikły wynik faktyczny. Fundusz Doraźnej Pomocy powstał wskutek zniesienia wkładek do Związku Pol. Zrzeszeń Technicznych, z którego to tytułu Towarzystwo Techniczne zasiłowało go kwotą zł. 500, oraz z dobrowolnych datków członków w kwocie zł. 340, tak że wynosi on obecnie kwotę zł. 840, złożoną na książeczkę Banku Związku Spółek ZARBKOWYCH.

Komisja w sprawie zabezpieczenia Krakowa przed powodzią opracowuje odnośny memoriał do Rządu i Gminy, ażeby w razie sprzyjających warunków gospodarczych tę tak pilną sprawę dla miasta ostatecznie ukończyć.

Do Związku Pol. Zrzeszeń Technicznych wysłano opinię w sprawie rozporządzenia wykonawczego do Ustawy o ochronie tytułu inżyniera oraz podano na zaproszenie Związku Miast nazwiska kolegów na rzeczoznawców do Komitetu Ekonomiczno - Technicznego, utworzonego w łonie tegoż Związku.

Zaproszono kolegów do współpracy nad redakcją Słownika Biograficznego wybitnych inżynierów i techników z czasów porozbiorowych, opracowywanego przez Polską Akademię Umiejętności.

Po Kole Techników Miejskowych utworzyło się przy Towarzystwie Koło Techników w Mościcach, którego regulamin zatwierdził Wydział na jednym z posiedzeń.

W XIV Zjeździe Delegatów w Warszawie wziął udział imieniem Towarzystwa Kol. Treutler. Na Zjeździe tym, który miał odbyć się pod hasłem prac dla załagodzenia bezrobocia polecono delegatowi między innymi poruszyć sprawę zniesienia Ministerstwa Robót Publicznych i zapelować o inicjatywę do wydawnictwa potrzebnych i aktualnych dzieł technicznych.

Ogłoszono konkurs na stypendjum z Funduszu im. ś. p. M. Moraczewskiego dla ucznia ewentualnie absolwenta Szkoły Przemysłowej w Krakowie. Z powodu niepodania kandydata przez Dyрекcję Szkoły — stypendjum nadane nie zostało.

Wystarano się dla członków Towarzystwa o zniżkową prenumeratę Czasopisma Technicznego Lwowskiego.

Łącznie z Kołem Architektów odbyły się staraniem Towarzystwa Technicznego w lutym b. r. kilkudniowe kursa z dziedziny nowoczesnego budownictwa stalowego, w których wzięło udział około 150 uczestników, tak miejscowych jak i zamiejscowych. We wrześniu zaś b. r. udzieliło Towarzystwo sali na kurs betonowy dla inżynierów i techników woj. Krakowskiego, zorganizowany przez Urząd Wojewódzki i Związek Pol. Fabryk Portland- Cementu, w którym wzięła udział także bardzo znaczna liczba uczestników również i z grona członków Towarzystwa.

Pozatem Wydział zajmował się przyjmowaniem członków — dość znaczna ilość tychże opuściła Towarzystwo bądź dobrowolnie, bądź z powodu nieopłacania wkładek, co jest dowodem, że warunki materialne i w stanie technicznym znacznie się pogorszyły.

Towarzystwo przyłączyło się do akcji protestu przeciw oderwaniu zachodnich powiatów od województwa krakowskiego i przyłączeniu ich do województwa śląskiego, a to przez uchwalenie na jednym z zebrań tygodniowych odnośnej rezolucji.

Towarzystwo brało udział przez delegatów w uroczystości inauguracyjnej roku szkolnego w Akademii Górniczej, w Zjeździe Żelbetników w Warszawie, w otwarciu Zjazdu Delegatów Akademickich Szkół Tech-

nicznych, w uroczystości otwarcia nowego lokalu Aeroklubu Krakowskiego, w uroczystość poświęcenia rozpoczętej budowy nowej linii kolejowej Kraków — Miechów, w Międzywojewódzkiej Komisji dla sprawy zwalczania zanieczyszczania rzek, w konferencji zwołanej przez Izbę Przemysłowo-Handlową w sprawie gospodarki drogowej, w Walnym Zebraniu Towarzystwa Balneologicznego, w pracach Komisji Artystyczno-Budowlanej i w Sądzie konkursowym dla zabudowania gruntów poaugustjańskich.

Salę Towarzystwa wynajęto dla celów zabawowych i zebrań 44 razy — dochód z wynajmu wynosił 3,332,50 zł., bezinteresownie użyczano sali organizacjom społecznym jak Liga Morska i Rzeczna i t. p.

Inwentarz Towarzystwa powiększył się nieznacznie przez zakupno karniszy i lambrekinów oraz drobnych przedmiotów. W budynku przeprowadzono naprawę dachu oraz przewodów centralnego ogrzewania. Rok sprawozdawczy zamknięto saldem w kwocie zł. 7,361,43.

Kancelarja Towarzystwa załatwiła 1.211 pism.

Ruch towarzyski w okresie sprawozdawczym był bardzo żywy a to dzięki inicjatywie zawiązanego w łonie Towarzystwa Kółka Zabawowego pod przewodnictwem kol. Polaczek-Korneckiego oraz pracy Gospodarstwa pp. Kozłowskich. Poza wtorkami dla zebrań towarzyskich odbyło się w karnawale szereg zebrań i zabaw, w tem „Wieczór Kolęd“ oraz Doroczna Zabawa Towarzystwa z bardzo dobrym wynikiem tak pod względem samej zabawy jak i kasowym. Dowodem rozwoju życia towarzyskiego jest fakt, że i w dnie zebrań odczytowych gromadzą się członkowie w salach Towarzystwa dla celów towarzyskich i dla gry w bridgea, którego naukę w kilku kółkach zorganizowano w okresie zimowym. Zebrania towarzyskie wtorkowe i piątkowe odbywały się w okresie sprawozdawczym bez przerwy — nawet w czasie wakacyjnym. Frekwencja w biljotece i w czytelni nieco się podniosła. Znakiem czasu i ciężkich warunków bytowania była natomiast niemożność urzeczywistnienia kilkakrotnie zamierzonych wycieczek towarzyskich poza Kraków połączonych siłą faktu z pewnemi kosztami. Do skutku przyszła jedynie wycieczka statkami do Tyńca urządzona bezpłatnie łącznie z Ligą Morską i Rzeczną.

W łonie Towarzystwa istnieją: Sekcja Inżynierji Zdrowotnej, Koło Absolwentów Średnich szkół technicznych i Koło Techników w Mościcach. Zlikwidowały się: Koła Elektrotechników i Inżynierów Kolejowych.

Koło Absolwentów Średnich Szkół Technicznych.

Koło odbyło Walne Zebranie w dniu 29 maja, na którym wybrano nowy Zarząd. Wydział Koła odbył 12 posiedzeń. Zebrania dyskusyjne cieszące się wielkiem zainteresowaniem członków odbywały się prawie co tydzień z przerwą w okresie wakacyjnym. Staraniem Koła urządzono 2 odczyty.

Koło Techników w Mościcach sprawozdania nie przedłożyło z powodu zbyt krótkiego czasu istnienia.

ZAPOBIEGANIE ZATRUCIOM GAZEM ŚWIETLNYM I ŚRODKI ZARADCZE PRZECIW WYBUCHOM GAZU.

Sprawozdanie z odczytu w Stow. Techn. wygłoszonego przez
p. inż. J. Konopkę.

Powyższe zagadnienia które, dziś stają się coraz bardziej aktualne, oddawna już są tematem rozważań i badań fachowców a przede wszystkim gazowników i posiadają za sobą poważne prace naukowe.

To też nie mam zamiaru traktować tego tematu z punktu naukowego, czy chemicznego, lecz tylko ze strony społeczno - gospodarczej i interesów gazownictwa. Pokróćce tylko przejdę dotychczasowe usiłowania czynione w kierunku odtruwania gazu oraz w kierunku wzmacniania jego zapachu.

Gazownictwo stoi w jednym z pierwszych szeregów przemysłu chemicznego i jako takie oddaje Państwu i społeczeństwu duże usługi. Równocześnie służy użyteczności publicznej, dostarczając artykułu pierwszej potrzeby. Operuje ono przytem produktem, mającym nieocenione zalety, posiadającym jednak także pewne wady.

Wady te, t. j. właściwości trujące (gaz świetlny) i wybuchowość (gaz świetlny i ziemny) są ogólnie znane, trzeba więc je w interesie publicznym usunąć lub zmniejszyć do minimum, względnie ograniczyć jak najbardziej, ich szkodliwe skutki.

Wady, o których mowa, szkodzą także samemu gazownictwu, a paraliżując niejednokrotnie propagandę, są bardzo często wykorzystywane przez konkurencję i powodują zwalczanie gazu, w mniej lub więcej racjonalny sposób, zarówno przez lekarzy, jak i przez laików ¹⁾).

Jeżeli chodzi o gaz jako produkt trujący, to sprawa t. zw. „śmierci gazowej“ wysunąć się winna na pierwsze miejsce, ją też trzeba zwalczać i uniemożliwiać, mimo, że jest ona stosunkowo radsza niż każdy inny sposób samobójstwa lub śmierci przypadkowej, np. przejechanie, rzucanie się z pięt i t. p.

Tu trzeba zaznaczyć, że bardzo często zatrucia gazem uważa się za zadanie spalinami z piecyków gazowych np. w łazienkach, co kilka razy miało miejsce w ostatnich czasach. Tych wypadków jednak absolutnie nie można kłaść na karb gazu czy też gazowni, bo one tu żadnej winy nie ponoszą. Wadliwie urządzone kominy, ich zatkania lub zaburzenia atmosferyczne są jedyną przyczyną takich wypadków. W tym względzie odpowiednie środki ochronne i zaradcze są obowiązkiem władz policyjno-budowlanych.

Pokróćce pozwolę sobie przedstawić dotychczasowe usiłowania, najpierw w kierunku t. zw. „Odtruwania gazu“, a następnie „nawaniania“.

Sprawą odtruwania gazu zajmowano się już bardzo dawno, jeszcze przed wojną. Sprawa ta jednak nie wychodziła poza prace laboratorjów naukowych i niektórych zagranicznych gazowni, gdyż zawartość CO w gazie nie przekraczała normalnie 5—12%.

¹⁾ Artykuł D-ra T. J. w „Kurjerze Warszawskim z dn. 23/XI. i 4/XII. 1931 r. p. t. „Zatrucia tlenkiem węgla“ oraz odpowiedź Gazowni Warszawskiej z dn. 16/I. 1932 r. Artykuł D-ra Ludwika Krzewińskiego Kpt. w „Lekarzu Wojskowym“ (Nr. 5/6, 1932 str. 207) p. t. Toksykologia tlenku węgla“

Broszurka bezkrytyczna D-ra med. Klary Bender p. t. „Niebezpieczeństwo gazu w życiu codziennem“.

Najwięcej tą sprawą zajmowała się Anglja, potem Niemcy, a we Francji dopiero śmierć sławnego literata Emila Zoli, który otrul się gazem, spowodowała, że wydane zostały oficjalne zarządzenia badania tej kwestji.

Wyrób na większą skalę gazu wodnego, jako domieszki do gazu węglowego, stosowanej nieraz nadmiernie w Niemczech podczas wojny, a w Anglji podczas strajków węglowych, spowodował, że dziś zawartość CO w gazie dochodzi niejednokrotnie do 35% i więcej, szczególnie w gazowniach pracujących tylko gazem wodnym lub dwugazem.

W latach 1928 i 1929 angielskie Ministerstwo Handlu powołało do życia specjalną komisję¹⁾, która zbiera statystykę wypadków i zatruc gazem oraz publikuje wyniki swych badań.

W Niemczech Zrzeszenie Gazowników i Wodociągowców utworzyło w r. 1927 osobny wydział, który specjalnie nad kwestjami temi pracuje. We Francji i w innych krajach sprawa odtruwania gazu nie jest jeszcze daleko posunięta.

Dotąd można wziąć pod uwagę następujące metody:

1) *Metody absorbcyjne*²⁾. CO absorbuje się pod ciśnieniem przy pomocy amonjakalnego roztworu chlorku miedziawego. Proces ten znacznie podraża produkcję gazu. Np. w Warszawie koszt tego procesu wyniósłby przeszło $\frac{1}{4}$ dzisiejszej ceny gazu, czyli gaz byłby droższy o przeszło 7 groszy za 1 m³. Metoda ta jest zatem niemożliwa do zastosowania, gdyż nie wytrzymuje kalkulacji. Poza tem zjawiają się przy niej trudności, spowodowane zmianą wartości cieplnej, gęstości i zapalności gazu, co zasadniczo można wyrównać, doprowadzając gaz do własności normalnych przez mieszanie z innymi gazami palnymi, np. z eteryną. Powoduje to jednak kosztowne inwestycje w gazowniach.

Można też przeprowadzić absorbcję CO zapomocą alkaliów, co znalazło już zastosowanie w innych dziedzinach przemysłu chemicznego. Przy tej metodzie przy odpowiednich temperaturach i ciśnieniach powstają mrówczany (przy 120° C i 8 atm) względnie węglany (przy 400° C i 10 atm). Wiązanie CO ługami na węglany nie jest do pomyślenia na większą skalę, natomiast wyrób mrówczanów jest technicznie zupełnie możliwy. Przy tej metodzie powstaje jednak tak wielka ilość mrówczanów, że zbyt ich jest wykluczony i nie może się kalkulować.

Należy tu również wymienić sposób podany przez inż. Piwońskiego, vice-dyrektora gazowni lwowskiej, polegający na działaniu pary wodnej z gazem na wapno palone, przyczem tworzy się węglan wapnia, a wodór zastępuje tlenek węgla w gazie.

Węglan wapnia może być regenerowany na wapno palone przez wypalenie.

2) *Metody katalityczne czyli kontaktowe*. Pierwsza z nich to zamiana CO i pary wodnej w obecności katalizatorów i w wysokiej temperaturze (500 — 550° C) na CO₂ i wodór. CO₂ wymywa się następnie wodą. Dr. W. J. Müller, posługując się tą metodą, doszedł w marcu 1932 r. do korzystnych rezultatów, sprawdzonych na aparaturze pół-fa-

1) Report to the Board of Trade Departmental Committee on Death from Gas Poisoning — London 1930.

2) Dr. Ing. Herald Kemmer „Die Frage des Kohlenoxydes im Gase G. W. F., 1929, zeszyt 72, str. 774.

Dr. inż. J. Doliński „Usuwanie tlenu węgla z gazu”.
Gaz i Woda 1930, zeszyt 12, str. 313.

brycznej w gazowni wiedeńskiej w Leopoldau¹⁾. Na teźe zasadzie oparty jest proces konwersji gazu wodnego, stosowany w Państwowej Fabryce Związków Azotowych w Mościcach²⁾.

Drugi sposób to uwodornienie CO na metan w obecności katalizatorów np. Niklu, przyczem tworzy się także CO₂, który należy następnie z gazu usunąć. Metoda ta jest kosztowna. Próby przystosowania jej do potrzeb gazownictwa czynił w r. 1928 inż. A. Litle z Cambridge (Mass., U. S. A.)³⁾.

3) *Trzecia metoda* to odtruwanie gazu na drodze fizycznej przez upłynnienie go i frakcjonowaną destylację, przy oziębieniu do niskich temperatur pod wysokim ciśnieniem (do — 161° C przy 10 atm lub 145°C przy 25,7 atm) wedle metody Lindego.

Metodę tę stosuje kilka wielkich przedsiębiorstw niemieckich np. Badische Anilin- und Sodafabrik, przy wyrobie amonjaku i t. zw. gazu silnego, w celach przesyłania go na odległość, jak to czyni koksownia huty w Rombach. Metoda ta pociąga w Niemczech za sobą kosztą około 5 groszy od przerobionego m³ gazu. U nas wypadłoby to nieco drożej, stosowanie więc jak dotąd, jest zbyt kosztowne.

4) *Czwarty sposób* odtruwania gazu, to usuwanie tlenu węgla przy pomocy bakteryj, podany przez R. Lieskego, i E. Hoffmanna oraz F. Fischera, Lieskego i K. Winzera na łamach czasopisma „Brennstoff-Chemie“ (1929—1930).

Zasadą tego sposobu jest przepuszczanie gazu przez szlam, powstały przy osadzaniu się wody. W szlamie tym hoduje się bakterje, które chłoną tlenek węgla czysty lub w połączeniu z innymi gazami.

Metoda ta nie jest jeszcze dokładnie zbadana, a prace nad nią prowadzone są w Instytucie do badań węgla im. Cesarza Wilhelma w Mühlheim (Zagłębie Ruhry). Dotychczasowe wyniki wykazały, że gaz oczyszczony traci około 29,4% wartości cieplnej. Metoda ta pociąga za sobą duże koszty inwestycyjne. Oczyszczalniki do usuwania tlenu węgla z gazu wedle obliczenia D-ra W. Bertelsmanna, musiałyby być bez porównania większe niż te, których używa się do oczyszczania gazu z siarki i cyjanu. Obliczono, że na 1000 m³ gazu nietrującego trzeba by zużyć 1 320 m³ gazu normalnego, czyli produkcja musiałaby się zwiększyć 1,32 razy.

Dokładniejsze opisy tych metod podał dr. Donński w czasopiśmie „Gaz i Woda“ (Nr. 12, 1930 r.) oraz autorowie niemieccy w „G. W. F.“ i „Brennstoff-Chemie“⁴⁾.

1) a) Neue Freie Presse, Wiedeń, 1. III. 1932 — Nr. 24233.

b) Abhandlungen aus dem Gesamtgebiete der Hygiene — wydawane przez Dr. R. Grassbergera — Wiedeń 1932 r.

c) Pismo Gazowni Miejskich Wiedeńskich 4/IV. 1932 r.

d) Gaz i Woda Nr. 3/1932 r. str. 70.

2) Inż. Janusz Wysocki (P. F. Z. A. w Mościcach) „O ekonomizacji konwersji gazu wodnego”, odczyt wygłoszony na XIV Zjeździe Gazowników i Wodociągowców Polskich w Wilnie 1932 r.

3) Departement of Commer U. S. A. Nr. E-350 z dnia 22. I. 1929 r. List do Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Warszawie.

4) „Kwestja tlenu węgla w gazie” Dr. Inż. Harold Kemmer G. W. F. 1929 zeszyt 30, str. 744.

„Biologia a badanie węgla” Inż. R. Lieske Brennstoff-Chemie 1929, zeszyt 22, str. 437.

„Skutki obecności tlenu węgla w gazie miejskim” Dr. Inż. E. H. A. Thau G. W. F. 1930, zeszyt 15, str. 343.

Studja nad opracowaniem metody usuwania tlenu węgla z gazu, przystosowanej do potrzeb gazownictwa, są prowadzone w dalszym ciągu przez różne instytucje, np. American Gas Association i Bureau of Mines, Washington U. S. A. U nas zajmuje się tą kwestją Chemiczny Instytut Badawczy w Warszawie, narazie jednak prace jego nie zostały jeszcze opublikowane i Stacja Doświadczalna Gazowni Warszawskiej.

Reasumując musimy dojść do przekonania, że odtruwanie gazu, mimo, że jest chemicznie zupełnie możliwe, pozostaje dotychczas kwestją otwartą. Poza tem usunięcie z gazu tlenu węgla nie rozwiązuje drugiej kwestji, t. j. wybuchowości gazu. Dlatego też nie należałoby czekać na dalsze rezultaty prac naukowych, ale już teraz szukać środków, któreby uczyniły stosowanie gazu jaknajbardziej bezpieczne.

Środków do tego mamy wiele, a więc:

1) Celowe i należyte wykonywanie połączeń przewodów podziemnych, celem uzyskania bezwzględnej szczelności rurociągów.

2) Używanie należytych izolacyj do rur.

3) Jak najdokładniejsze i najszczelniejsze wykonywanie wewnętrznych urządzeń do gazu, zarówno nisko jak i wysokopięzkiego, stosownie do przepisów technicznych, opracowanych przez Zrzeszenie Gazowników i Wodociągowców Polskich.

4) Wzmoczenie nadzoru nad instalatorami i obostrzenie warunków otrzymywania koncesji.

5) Zaopatrzenie gazowni, policji, straży ogniowej i t. d. w czułe przyrządy ujawniające ulatniający się gaz (n. p. aparaty Nelissena).

6) Wykonywanie: a) stałej szczegółowej kontroli sieci ulicznej, b) stałego nadzoru nad instalacjami prywatnymi.

7) Częste pouczenie publiczności o obchodzeniu się z gazem i umieszczenie przy każdym przyrządzie do użytkowania gazu odpowiednich pouczeń.

8) Nawanianie gazów bezwonnnych, jak gaz ziemny, gazol, eteryna, gaz wodny i dwugaz oraz ewentualne nawanianie dodatkowego gazu sztucznego o ile ten ma z tych lub innych przyczyn słaby zapach.

Punkt 1 — 7 tłumaczą się same przez się, natomiast kwestji nawaniania gazu chciałbym parę słów poświęcić.

Należy skonstatować, że dawno ułożone sieci gazociągów w niektórych miastach nie zawsze dziś są już zupełnie szczelne i że woń wydzielana przez samochody na ulicach wzmogła się do tego stopnia, że utrudnia rozpoznanie węchem uchodzenia gazu na ulicy.

Zresztą węch to zmysł, który jest bardzo indywidualny i zależy od mnóstwa warunków (n. p. katar, zapachy kuchenne i t. d.)

W gospodarstwie domowym oraz w przemyśle niejednokrotnie rozpoznanie ulatniającego się gazu, szczególnie w nocy jest niemożliwe.

Cały szereg doświadczeń wykonanych ostatnio przez prof. Dr. R. Grassbergera, Dr. R. Kunza, prof. Dr. M. Euglinga, Dr. Rottera i inż. Łuszczaka w Wiedniu, dowiodły, że uchodzenie gazu świetlnego w małych ilościach bardzo łatwo może ujść uwadze n. p. przy gotowaniu kalafjora czy smażeniu cebuli. Również zdarza się, że gaz przechodząc przez ziemię traci częściowo swą woń.

„Rozkład składników gazu węglowego przez stopniowe zagęszczanie” Dr. Inż. E. H. A. Thau G. W. F. 1930, zeszyt 31 str. 717.

„Odtruwanie gazu z pomocą bakteryj” W. Bertelsmann G. W. F. 1932 zeszyt 7, str. 130.

Jeżeli chodzi o nietrujący ale i bezwonny gaz ziemny, to już w roku 1913 sprawa ta była badaną, a gazownia w Drohobyczu nawaniała gaz mereaptanami¹⁾.

W Ameryce sprawą nawaniania gazu zajmuje się specjalna komisja w Ministerstwie Handlu St. Zj. (Department of Commers U. S.²⁾ Bureau of Mines, która zbadała 55 substancji, służących do nawaniania gazu jak mekaptan etylowy (C_2H_5SH), sztuczne piżmo (trójnitrobutyloksylen), „Calodorant“ firmy Standart Oil Co. oraz inne substancje organiczne.

Ostatnie doświadczenia, przeprowadzone przez inż. A. Łuszczaka w Wiedniu w gazowniach na Simmeringu i Leopoldau, zalecają nawanianie gazu zapomocą karbialiny (proponowanej jeszcze przez prof. Strachego), która ma jednak tę wadę, że trudno ją otrzymać w potrzebnych ilościach i jest droga, oraz karbialinę sztuczną, której używają gazownie wiedeńskie z dobrym skutkiem.

W Polsce firma „Galicja“ S. A. w Borystawiu wprowadziła na rynek środek do nawaniania gazu pod nazwą „Detektol“, który został zastosowany w zagłębiu naftowym i we Lwowie do nawaniania gazu ziemnego, oraz w Kołomyji i Gdyni do nawaniania gazu gazolowo-powietrznego, względnie dwugazu nawęglanego gazolem i okazał się bardzo skutecznym i niedrogim preparatem.

Używanie „Detektolu“ jest nadzwyczaj proste i bardzo mało ilości tego środka wystarczają do nawaniania dużych ilości gazu bezwonnego względnie o woni słabej (około 0,54 l detektolu wystarcza do nawonienia 1,000 m³ gazu bezwonnego).

do dalszej intensywnej pracy nad zagadnieniami odtruwania oraz nawaniania gazu.

325.2(438)

GOSPODARCZE UZASADNIENIE EMIGRACJI Z POLSKI I OCENA TERENÓW EMIGRACYJNYCH.

Dnia 10 lutego b. r. w sali Stowarzyszenia Techników p. R. Warchalowski, długoletni działacz na wychodźstwie, wygłosił odczyt p. t. „Gospodarcze uzasadnienie emigracji z Polski i ocena terenów emigracyjnych“.

Prelegent przypomniał związek jaki zawsze miały przesilenia gospodarcze ze wzmószonym ruchem wychodźczym. „W czasach, gdy ze wszystkich stron słyszymy o upadłościach, zamykaniu przedsiębiorstw przemysłowych, zamieraniu rolniczych, gdy trudności kredytowe, zahamowanie eksportu, niżka konsumpcji, prowadzi do zatamowania całego biegu życia gospodarczego, czego skutkiem jest wzbierająca fala bezrobocia, myśl ludzka częściej niż kiedykolwiek próbuje sięgać po rozwiązania piętrzących się trudności obecnych do wypróbowanych metod i sposobów niedalekiej przeszłości, szukając lekarstwa, któreby powstrzymało posuwającą się coraz to groźniej i szybciej minę gospodarstwa społecznego. Dawniej było niem wzmószone wychodźtwa, co przynosiło

1) Inż. W. Piotrowski i Dr. J. Winkler „O nawanianiu gazu“ „Gaz i Woda“ 1931 r. Nr. 12 str. 307.

2) Inż. Katz i Talbert, „Intensities of odors and irritating effects of warning agents for inflammable and poisonous gases“.

korzystać krajowi i samym wychodźcom. Pozytywne ustosunkowanie się nasze do tego objawu musimy uzależnić od znaczenia jakie może mieć wychodźstwo na kształtowanie się siły i odporności państwa.

Prelegent zwraca uwagę na obcy przeważnie kapitał zaangażowany w naszym przemyśle i na obcego pochodzenia surowca, co pozbawia nas kontroli nad wytwórczością i stawia w położeniu czynnika biernego. Dostarczamy jedynie tanich rąk roboczych; sytuację tę wyzyskuje obcy kapitał, stawiając nas przed alternatywą zwinięcia wytwórczości albo obniżenia zarobków, co prowadzi do ostatecznego spauperyzowania szerokiego mas ze wszystkimi skutkami gospodarczej i społecznej natury.

Przy takiej polityce nigdy nie wyrwiemy się od zależności od obcych. Nasz ratunek leży w wykorzystaniu siły, którą przedstawia wychodźstwo dla zdobycia rynków, źródeł surowców i wreszcie kapitałów, które mogłyby pójść na wykup przedsiębiorstw z rąk obcych.

Emigracja i kolonizacja posłużyły innym narodom do zdobycia i utrwalenia ich gospodarczej niezależności. Od naszej energii i zapobiegliwości zależeć będzie powodzenie. Musimy przejąć się przeświadczeniem, że mamy takie same prawo do życia i rozwoju jak i inne narody. Otrzymamy to po co odważymy się sięgnąć i co potrafimy utrzymać. Dotychczasowe doświadczenie wskazuje, że posiadamy cenny materiał wychodźczy, który nawet puszczony samopas potrafił dojść do dużej zamożności i przez szereg pokoleń oparł się wynarodowieniu.

Nasza emigracja jest niewątpliwie pozycją aktywną w naszym bilansie płatniczym, rozwiązuje w znacznym stopniu zagadnienie o podaży i popycie pracy, podnosi zarobki a więc i konsumpcję wewnętrzną, społecznie jest odciążeniem niebezpiecznego napięcia, które wywołuje brak koordynacji między przyrostem ludności i możliwością znalezienia zarobków.

Wychodźstwo nie tylko nie osłabia, ale wzmacnia organizm narodowy, zwiększa jego wpływy, promień działania, zawiera energję potencjalną, którą państwo może i powinno wyzyskać dla dobra samego wychodźstwa i całego organizmu narodowego.

Analiza wartości dla nas rozmaitych terenów wychodźczych prowadzi do wniosku, że w pierwszym rzędzie winniśmy interesować się krajami podzwrotnikowymi, których kolonizacja rozwiązuje szereg trudności i zagadnień związanych z naszą sytuacją ludnościową i gospodarczą. A więc, potrzebne są mniejsze kapitały dla samej akcji i niższy współczynnik fachowości, prócz tego zapewniony mamy bezpośredni udział w produkcji surowców i towarów kolonialnych, które dotychczas obciążają silnie nasz bilans płatniczy i handlowy.

Z krajów podzwrotnikowych najwięcej mogą nas interesować Brazylja i Peru, pierwsza ze względu na swą pojemność i znaczne kadry ludności polskiej już tam osiadłej, drugie ze względu na słabą więź terytorjalną, gospodarczą i narodową z resztą kraju tych prowincji, które nadają się tam do kolonizacji, a co za tem idzie na pewną swobodę w naszej polityce; prócz tego posiadamy tam w ręku polskim koncesje terenową o przestrzeni pół miliona hektarów nad główną arterją komunikacyjną, co stanowi poważny kapitał zakładowy dla rozpoczęcia akcji.

Prelegent ostrzega, że opasani żelazną obręczą tu w kraju musimy pamiętać, że państwo, które zaniecha tworzenia rezerw ludności swojej zagranicą, rozszerzania wpływów swej rasy i swej cywilizacji, państwo,

które nie rozszerzy swej gospodarczej podstawy na kolonie i przez swoje kolonie, podpisze wyrok na siebie. Musimy niezwłocznie, zdecydowanie brać się do czynów. Posiadamy klucz do tego sezamu, który od niepamiętnych czasów służył nieprzebraną skarbnicą dla świata, — byłoby tchórzostwem, małodusznością, gdybyśmy nie chcieli lub obawiali się czerpać zeń na równi z całą ludzkością.

DZIAŁ PYTAŃ

Jak poprawić akustykę w sali kina dźwiękowego, która służy czasami jako widownia teatralna i posiada, prócz parteru, balkon dookoła trzech ścian?

B. S. (Wilno).

725.8:534.84

W odpowiedzi p. B. S. w Wilnie.

Bardzo żałujemy, iż Sz. Pan nie nadesłał nam szkiców sali w rzucie poziomym i przekroju podłużnym, ani nawet zasadniczych wymiarów sali, gdyż to zniewala nas dać tylko ogólnikową odpowiedź. Najnowsze badania nad akustyką sal publicznych stwierdziły, że jej dobroć zależy od wielu czynników, wśród których za najważniejsze poczytywać należy: 1-o wielkość i kształt, 2-o kształt i materiał stropu, 3-o materiał ścian i podłóg, 4-o urządzenie i rozmieszczenie siedzeń i wreszcie 5-o t. zw. osprzęt teatralny widowni: kotary, kurtyny, lampy, wnęki dla orkiestry i t. p. Należy przeto w każdym nasuwającym się wypadku uwzględnić wpływ każdego z wyżej podanych czynników. O ile więc nie jest przewidzianym gruntowny remont i przebudowa sali, jak przypuszczamy w wypadku Sz. Pana, to trzeba się ograniczyć do drobnych i niekosztownych inwestycji, któremi jednak można osiągnąć wcale dobre rezultaty.

W akustyce sal bowiem chodzi głównie o to, by fale dźwiękowe, biegnące na widownię z określonego miejsca (sceny, głośnika), miały możliwość jednostajnego docierania i rozprzestrzenienia się we wszystkich kierunkach, jednocześnie odbijały się od ścian, podłóg i stropów oraz innych spotykanych po drodze przeszkód i równomierne przez nie były absorbowane, tak aby powstający niemal zawsze rezonans brzmiał równo, mocno i czysto i trwał dostatecznie długo. Zbytne skupienie fal dźwiękowych w jednej strefie sali wytwarza echo, co poczytywać należy za wadę akustyczną sali. Aby więc móc polepszyć akustykę istniejącej sali, należy uprzednią drogą doświadczalną zbadać, obszedłszy wszystkie miejsca i zakątki sali, jak daje ona rezonans mowy i muzyki, przyczem dla jednolitości wrażen, podczas doświadczenia, z miejsca zwykłego źródła dźwięku mówić powinna ta sama osoba i wydawanym być ton teje wysokości danego instrumentu. Wyłowiwszy podczas doświadczenia te miejsca gdzie rezonans szwankuje, bądź przez swe zbyt krótkie trwanie („głos głuchnie“), bądź też przez zbyt długie („dźwięk huczy“), należy zastanowić się nad przyczynami tych objawów i sprawdzić, czy nie są to miejsca, które bądź silnie pochłaniają fale dźwiękowe, (t. zw. „dziwy głosowe“), jak nisze, przestrzenie pod balkonem i portykami, wielkie okna, kopuły lub wejścia, zakryte kotarami, — czy też przeciwnie bardziej je zgęszczające (t. zw. „bębny akustyczne“), jak wystające pilastry, pełne balustrady na balkonach i t. p. W wypadku znalezienia „dziw głosowych“ należy je bądź zasłaniać, bądź usuwać: np. kopuły, nisze i otwory portyków zasłaniać kotarami, a kotary przed wejściami umieścić za drzwiami. Usunięcie „bębnów akustycznych“, jako bardziej zależne od kształtu i samej budowy sali, jest już trudniejsze, ale i tu odplastyczenie powierzchni odrzutowych dźwięku przez pokrycie ich więcej chłonnym mater-

jałem (np. muru — boazerją drewnianą; ściany drewnianej — matercem pokrytym kilimem), — może dać pewne polepszenie akustyki. Rzecz prosta że badania należy przeprowadzić kilkakrotnie, nietylko w pustej sali, ale i przy różnym jej zapełnieniu i wtedy dopiero ustalić wspólne dla wszystkich alternatyw punkty najbardziej wadliwego rezonansu.

W krótkiej odpowiedzi niepodobna dać nam Sz. Panu wyczerpującą odpowiedź, pozwalamy sobie przeto skierować Go do źródeł zagranicznych, gdyż, niestety, polska literatura techniczna, poza nielicznymi artykułami w czasopismach, dzieł w tej dziedzinie jeszcze nie posiada i służymy tytułami: 1-o W. C. Sabine „*Collected Papers of acoustics*“ — Cambridge 1923 r., 2-o F. R. Watson „*Acoustics of Buildings*“ — New-York 1923, 3-o J. Catel „*Les bruits dans les bâtimens*“ — Paris 1929.

W. B.

624.055/0576:624.2.093

Jak dokonać szybko wymianę mostów kolejowych mniejszych rozpiętości?

H. M. Katowice.

W odpowiedzi p. H. M. w Katowicach.

Czasopismo V. D. I. w 1933 r. (Nr. 4) podaje ciekawy sposób używany w Japonji, wymiany starych dźwigarów na nowe, w kolejowych mostach do 20 m rozpiętości.

Nowy, przeznaczony do wymiany most, montuje się całkowicie zawczasu na boku, tylko w odwróconym stanie to znaczy, szynami na dół a spodkiem do góry. Na ruchomych posuwach, przesuwa się tak wykończony most na stary, umieszcza się pomiędzy obydwo ma mostami po końcach poprzeczne dźwigary, zaopatrzone w odpowiednie koła zębate. Te poprzeczne dźwigary zamocowują się śrubami z obydwo ma mostami starym i nowym, tak że tworzą one jakby jedną całość.

Cały ten system unosi się podnośnikami z legowiska i umieszcza się go osiami w łożyskach zainstalowanych w kozłach, stojących na tylnych oporowych ścianach przedmościa. Skoro cały system ułożony zostanie w łożyskach, następuje przekręcenie go o 180° zapomocą wind lub korb kołami zębatymi, tak że nowy most jest obecnie na dole a stary na górze; ponieważ oś obrotu jest rozplanowana w środku ciężkości całego systemu, do przekręcenia zużywa się bardzo mało siły. Po należytych przekręceniu cały system podnosi się do góry i opuszcza na stare podłoże, następnie usuwa się poprzeczne dźwigary, stary most zsuwa się po nowym, wzdłuż toru i dalej, a cała wymiana jest skończoną. Pierwsza tego rodzaju wymiana zastosowana na linii Takitoyo na rzece Tachikizi trwała 90 minut, lecz sądzą, że po wyszkoleniu robotników, możnaby ją skutecznie w ciągu 40 minut, samo zaś przekręcanie trwało bowiem tylko 3 minuty. Koła zębate, windy i t. p. obrachowane były na nośność 70 tonn.

W. M.

Polska Bibliografia Techniczna.

opracowywana przez

Sekcję Bibliograficzną

przy Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie

wydawana przez Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych

P 1932 531.78:621.884 + 621.791
B Czas. Techn. Nr. 18
T BRYŁA STEFAN i CHMIEŁOWIEC ALFONS. Wzory uproszczone dotyczące połączeń nitowanych i wzmocnionych przy pomocy spawania 300 sł. + 6 tabl.

P 1932 [691 + 693/695] : 728.0:658.36
B (438)
T Czas. Techn. Nr. 19 /Bud. Stal. Nr.5/
Nwe materiały budowlane i bezrobocie. 1400 sł.

P 1932 621.9.041.3:621.181:620.193.5
B Czas. Techn. Nr. 19 i 20
T JAMRÓZ STANISŁAW dr. inż. Zagadnienie dopuszczalnych naprężeń dla blach kotłowych z uwzględnieniem wpływu temperatury. 5200 sł. + 26 rys. + 11 tabl.

P 1932 621.791:624.014.2
B Czas. Techn. Nr. 19 (Bud. Stal. Nr. 5)
T E. C. Przyśzołość mostów spawanych w Polsce. 1050 sł. + 13 rys.

P 1932 339.4:669.14.00.3
B Czas. Tech. Nr. 19
T Konsumpcje stali, a postęp techniczny. 770 sł.

P 1932 558.48/49:627.1(438)
B Czas. Techn. Nr. 19
T RYBCZYŃSKI MIECZYSLAW prof. inż. W sprawie charakterystyki przepływów. 1440 sł.

P 1932 624.154+621.157:624.2.022(438)
B Czas. Techn. Nr. 21
T OLSZAK WACŁAW inż. Żelazne ścianki szczelne. 560 sł. + 1 rys.

P 1932 92 (Obmiński T. Inż. Ar.itekt.)
B Czas. Techn. Nr. 21
T Ś. p. OBMIŃSKI TADEUSZ inż. arch. 630 sł. + 1 rys.

P 1932 526.4/5:526 99
B Czas. Techn. 21 i 22
T WEIGEL K. dr. prof. Polit. Triangulacja bez pomiarów kątowych. 3040 sł. + 7 rys. + 6 tabl.

P 1932 666.982+691.87):711,653
B Czas. Techn. Nr. 22
T KURYŁŁO A. prof. Żelbetowe konstrukcje szkieletowe w budowie wysokich domów. 580 sł. + 2 rys.

P 1932 34(003.2):37(07)(438)
B Czas. Techn. Nr. 22
T MATAKIEWICZ MAKSYMILJAN prof. Ustawa o ustroju szkolnictwa (Odczyt wygł. na zebraniu tygodniowym P. T. P. w dn. 10. X. 1932 r.) 3700 sł

P 1932 34(003.2):37.(071.2)(438)
B Czas. Techn. Nr. 23
T FILASIEWICZ KLAUDJUSZ dyr. Państw. Szkoły Techn. we Lwowie Szkolnictwo zawodowe na tle nowej ustawy. 1500 sł

P 1932 375(077):378
B Czas. Techn. Nr. 23
T CHMIEŁOWIEC ALFONS inż. dr. W sprawie reformy studjów w politechnikach. 2100 sł

P 1932 725+691.71:331.87
B Czas. Techn. Nr. 23 (Bud. Stal. Nr. 6)
T Wyeeliminowanie sezonowości dzięki budownictwu stalowemu stwarza nowe możliwości zatrudnienia w zimie. 960 sł

P 1932 69.00.91.8:725:691.71(44)
B Czas. Techn. Nr. 23 (Bud. Stal. Nr. 6)
T Konkurs architektoniczny na budynki o szkieletie stalowym we Francji. 800 sł

P 1932 69(003)(438)
B Czas. Techn. Nr. 23 (Bud. Stal. Nr. 6)
T Polska drewniana, murowana, cementowa, czy stalowa? Na marginesie polityki budowlanej i kwestji bezrobocia. 430 sł

P 1932 691:725.1:355.019(063)(494.423)
B Czas. Techn. Nr. 23 (Bud. Stal. Nr. 2)
T J. K. Gmach Konferencji Rozbrojeniowej w Genewie (La Technique des Travaux, mars 1932, L. Perrin, prof. au Technicum de Genève) 330 sł

Zjazd elektryków polskich i czechosłowackich.

W roku bieżącym V Doroczne Walne Zgromadzenie Stowarzyszenia Elektryków Polskich odbyło się w Warszawie wspólnie z XV Zjazdem Elektrotechnicznego Związku Czechosłowackiego. Zjazd odbył się w dniach od 11 do 13 czerwca, zaś od 14 do 17 czerwca odbyła się wycieczka do Gdyni przez Łódź, Łowicz i Laskowice (Gródek i Zur).

Pierwszy wspólny zjazd elektryków polskich i czechosłowackich odbył się przy bardzo licznej udziale członków obu stowarzyszeń oraz przedstawicieli innych organizacji technicznych. W zjeździe wzięło udział ogółem ponad 100 osób, w tem 310 osób z Czechosłowacji. W otwarciu Zjazdu wziął udział Pan Prezydent Rzeczypospolitej, honorowy członek Stowarzyszenia, który również osobiście dokonał otwarcia Wystawy Elektrycznej, zorganizowanej z okazji Zjazdu. Ponadto w otwarciu wzięli udział Ministrowie: przemysłu i handlu, komunikacji oraz poczt i telegrafów, minister pełnomocny Republiki Czechosłowackiej, oficjalny delegat rządu czechosłowackiego, Prezydent m. Warszawy i przedstawiciele szeregu instytucyj państwowych, naukowych, samorządowych oraz przedstawiciele prasy.

Program Zjazdu obejmował posiedzenia plenarne i sekcyjne oraz wycieczki techniczne i turystyczne. Sekcyj czynnych było 7, a mianowicie: zagadnienie ruchu i ogólnej elektryfikacji, zagadnienia konstrukcyjne, trakcja, oświetlenie, miernictwo, teletechnika i radjotechnika. Poza tem odbyło się osobne posiedzenie, poświęcone wysłuchaniu 33 komunikatów z cyklu: „Postępy polskiego przemysłu elektrotechnicznego“, przygotowanych przez poszczególne firmy elektrotechniczne. Posiedzenia sekcyjne były wspólne dla polskich i czechosłowackich uczestników zjazdu. Referatów przygotowano ze strony polskiej 49, ze strony czechosłowackiej 27.

Niezależnie od referatów i komunikatów Stowarzyszenie Elektryków opracowało materiał do publikacji, wydanej w języku czeskim p. t.: „Elektrotechnika w Polsce“, zawierającej w 41 krótkich artykułach monograficznych opis całokształtu zagadnień elektrotechnicznych w Polsce. Ze swej strony E. S. C. opracował 15 artykułów, wydrukowanych w „Przeglądzie Elektrotechnicznym“, ilustrujących elektrotechnikę w Czechosłowacji.

W czasie trwania zjazdu w Warszawie odbył się szereg wycieczek technicznych i turystycznych oraz koncert muzyki polskiej w Filharmonji Warszawskiej. Czechosłowaccy uczestnicy zjazdu otrzymali poza specjalnymi wydawnictwami również informacyjne wydawnictwa o Polsce, a więc przewodnik ilustrowany „Polsko“ w języku czeskim, książkę o Gdyni i o porcie gdyńskim po czesku i t. p. publikacje.

Z okazji zjazdu zorganizowana została Wystawa Elektrotechniczna, w której wzięło udział 54 firm polskich oraz w osobnym dziale 7 firm czechosłowackich. Wystawa obejmowała działy elektryfikacji, maszyn, aparatów, przyrządów, kabli i przewodów, oświetlenia, radjo — i teletechniki, piśmiennictwa i statystyki oraz pokazy naukowe i filmowe. W wystawie wzięły również udział Ministerstwa Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu i zakłady naukowe Politechniki Warszawskiej. W okresie 9 dni trwania Wystawy zwiedziło ją około 16.000 osób. Zarówno

P 1932 691.71:606.4.(43 Lipsk)
B Czas. Techn. Nr. 23 (Bud. Stal. Nr. 6)
T J. K. Stal na Targach Budowlanych
 w Lipsku. 390 zł

P 1932 656.3+625.248+691.71
B Czas. Techn. Nr. 23 (Bud. Stal. Nr. 6)
T K. Przewiezienie całej fabryki w 150
 skrzyniach. 200 zł.

P 1932 69.028.2+691.71
B Czas. Techn. Nr. 23 (Bud. Stal. Nr. 6)
T J. K. Okna stalowe. 190 zł

P 1932 338.97:664.12(438)
B Gaz. Cukr. Nr. 1/2
T IWASIEWICZ JAN. Sytuacja gospo-
 darcza w r. 1931 1200 zł.

P 1932 338 97:664.11/12(∞ „1931)
B Gaz. Cukr. Nr. 1/2
T J. F. Cukrownictwo wszechświa-
 towe w r. 1931 1080 zł.

P 1932 542.61:633.63
B Gaz. Cukr. Nr. 1/2
T ROSNOWSKI STANISŁAW agrom-
 nom. Oznaczenie soku buraczanego zmo-
 dyfikowaną metodą Spenglera i Bren-
 dela 1900 zł

P 1932 545.21:664.1.037/038
B Gaz. Cukr. Nr. 3
T WAJNMAN W. inż. W sprawie
 metody Düwella i Solna 450 zł. + 1
 rys. + 1 tabl.

P 1932 633.63(063 ∞)(Bruksela „1932“)
B Gaz. Cukr. Nr. 3
T KOSTECKI E. dr. Sprawozdanie ze
 Zjazdu Międzynarodowego Instytutu do
 badań nad burakiem cukrowym odbytego
 4 i 5 stycznia 1932 r. w Brukseli. 1800 zł.

P 1932 664 15:661.183 2
B Gaz. Cukr. Nr. 4
T ŚLIWIŃSKI TADEUSZ inż. Krok
 naprzód. 2790 zł.

P 1932 633.63.0.1(437 438+484.
B 1929/30“)
T Gaz. Cukr. Nr. 5
 KOSTECKI E. dr. Doświadczenia z róż-
 nemi odmianami buraków cukrowych
 wykonane w Czechosłowacji, Polsce
 i Szwecji z inicjatywą Dr. J. Souceka
 (Praga) Dr. E. KOSTECKIEGO (War-
 szawa) i Dr. Tjebbesa (Lanskröna)
 450 zł. + 1 tabl + 1 wykres

P 1932 633.63(438 „1931“)
B Gaz. Cukr. Nr. 3-4 i 5
T DIFFENBACH J. i KRZYWICKI E.
 Wyniki zbiorowych doświadczeń nad
 burakami cukrowymi, przeprowadzonych
 w 1931 r. przez Pole Doświadczalne
 Pomorskiej Izby Rolniczej w Dzwierznie
 u okolicznych rolników. 3500 zł.+7 tabl.

P 1932 621.867:664.12
B Gaz Cukr. Nr. 6
T RUBIŃSKI K. inż. O przenośniku
 kaskadowym do suszenia i chłodzenia
 cukru. 910 zł.+2 rys.+1 tabl.

P 1932 664.1 038.3
B Gaz. Cukr. Nr. 6
T MYSTKOWSKI STEFAN. Urządze-
 nia do saturowania pieniających się pły-
 nów, zwłaszcza soków buraczanych.
 530 zł.+2 rys.

P 1932 368.4:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 6
T W sprawie ubezpieczeń od nie-
 szczęśliwych wypadków. 390 zł.

P 1932 664 15:661.1
B Gaz. Cukr. Nr. 7
T IWASIEWICZ JAN. O przerób me-
 lasu na produkty pochodne. 1370 zł.+
 4 tabl.

P 1932 633 63:[631.5+631.8]
B Gaz. Cukr. Nr. 7
T ZABOR-KI W. inż. Czy nie czas
 przejść na gęściejszy wysiew buraków?
 350 zł.

P 1932 631.82/86:632:633.63.00.1
B Gaz. Cukr. Nr. 8 i 9
T DZIEDZIC JÓZEF inż. Doświad-
 czenie nawozowe w Ordynacji „Prze-
 worsk“. 2160 zł.+7 tabl.+2 rys.

P 1932 333.014:664.12(439)
B Gaz. Cukr. Nr. 8
T PIETRZYKOWSKI WŁADYSŁAW
 Ograniczenie produkcji cukru na Wę-
 grzech. 450 zł.

P 1932 664.12.00.2/00.5 (cukr. „So-
B kolów“)
T LEWICKI STANISŁAW. Z praktyki
 cukrowniczej 2200 zł.+5 rys.

P 1932 654 91:664 12 („Michałów“
B Gaz. Cukr. Nr 10 i „Wieluń“
T PEREJATOWICZ BOLESŁAW inż.
 Wyniki zastosowania samoczynnej sy-
 gnałizacji w cukrowniach „Michałów“
 i „Wieluń“ podczas kampanji 1930/31
 roku. 1440 zł.+9 tabl.

zjazd, jak i wystawa odbywały się w gmachu Politechniki Warszawskiej łaskawie udzielonych Stowarzyszeniu na ten cel przez Rektora i Senat Politechniki.

W pozjazdowej wycieczce do Łodzi i Gdyni wzięło udział 350 osób, w tem 260 osób z Czechosłowacji. Wycieczka jechała specjalnym pociągiem, zwiedzała w Łodzi zakłady włókiennicze i elektrownię, w Laskowicach zatrzymała się celem zwiedzenia elektrowni wodnych Gródek i Żur i wreszcie w Gdyni spędziła 2 dni, mianowicie 16 i 17 czerwca, zwiedzając port i jego urzędnia i odbywając przejażdżki po morzu na Hel i do Jastarni.

Zjazd zakończony został wspólnymi uchwałami, zmierzającymi do prowadzenia dalszej współpracy polsko-czechosłowackiej nad szeregiem zagadnień technicznych, a więc przepisami elektrotechnicznymi, zagadnieniami elektryfikacji i t. p. Ponadto postanowiono odbyć za parę lat 2-gi wspólny zjazd elektryków polskich i czechosłowackich w Pradze Czeskiej.

Na formalnych posiedzeniach obu Stowarzyszeń załatwiono sprawy wyborów sprawozdań rocznych, preliminarzy budżetowych i przepisów technicznych. Na Prezesa Stowarzyszeń Elektryków Polskich został wybrany na rok 1933/34 inż. Alfons Kühn, b. Minister Komunikacji, Dyrektor Tramwajów i Autobusów m. st. Warszawy.

- [P] 1932 664.12(062) (063)
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 10
 [T] Sprawozdanie z zebrania Związku Kierowników Cukrowni Rzplitej Polskiej odbytego w Warszawie w dn. 22 i 23 lutego 1932 r. 630 sl.
- [P] 1932 633.63.00.1:[631.4/5+632]
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 11
 [T] ROSNOWSKI STANISŁAW, agrom. W kwestji pośpiechów u buraków cukrowych. 1680 sl.
- [P] 1932 664.1.037.1
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 11
 [T] TRONIEWSKI L. Szpanów. Notatka o łapaczach systemu E. Szerękowskiogo. 500 sl.
- [P] 1932 [621.181.56+662.932.6+
 [B] 621.187.2]:664 12 („Zbiersk“)
 [T] Gaz. Cukr. Nr. 12
 DĄBROWSKI IGNACY, Badanie odbiorcze kotła parowego w cukrowni i rafinerji „Zbiersk“. 2400 sl.+7 rys.+1 tabl.
- [P] 1932 339.4:664.1:635
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 12
 [T] JANSZ KAROL, Zwiększenie konsumcji cukru na rynku wewnętrznym przez współpracę przemysłu cukrowniczego z wytwórczością ogrodniczą. 2800 sl.
- [P] 1932 631.42.00.1:633:63 00.3
 [B] Gaz. Cuk. Nr 13/14
 [T] KARŁOWSKA GABRYELA dr, Wy-niki badań nad odczynem gleb. 1570 sl.+4 rys.+1 tabl.
- [P] 1932 [66.047.56+662.966]:664.123.6
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 13/14
 [T] RUTTIE ZBIGNIEW inż. Kruszewica. Suszenie wysłodków gazami spalino-wemi z kotłowni na suszarni syst. Ba-mag Butner. 1900 sl+6 rys.2+ tabl.
- [P] 1932 338.6(063):664.12(438)
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 13/14
 [T] Sprawozdanie z Zebrania Związku Kierowników Cukrowni Rzeczypospolitej Polskiej (odbytego w Warszawie dn. 21 marca 1932 r.) 510 sl.
- [P] 1932 338.97(∞):664.1
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 15
 [T] FREJLICH JÓZEF dr. Międzynarodowe zagadnienia cukrownicze 1440 sl.+4 tabl.
- [P] 1932 [621.186.8+662.98]:664.1.00.3
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 15
 [T] DZIEGIELEWSKI J. inż. Nowe pomysły oszczędności w gospodarce cieplnej cukrowni. 1710 sl.+5 rys.
- [P] 1932 338 5/6:[661.183.2+664.15]
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 16
 [T] SLIWINSKI TADEUSZ inż. W sprawie organizacji fabryki odbarwiającego węgla z melasu. 1900 sl.
- [P] 1932 338.9:[664.1+663.91]
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 16
 [T] IWASIEWICZ JAN, Kryzys przemy-słu cukierniczo-czekoladowego. 1280 sl.+1 tabl.
- [P] 1932 [654.91+654.92]:338:66 4.12
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 16
 [T] PRAWDZIC LAYMAN P. inż. Na marginesie referatu dyr. St. SLIWINSKIEGO wygl. na zebraniu Sekcji Chemicznej Instytutu Naukowej Organizacji. 540 sl.
- [P] 1932 631.84:633.63 00.1
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 17
 [T] PAŁASINSKI ROMUALD, Rozkład dawek i porównawcze działanie saletry chilikajkiej i saletrzaku pod buraki cukrowe. 1140 sl.+9 tabl.
- [P] 1932 631.165:621.1.013:664.12
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 17
 [T] BOYE WŁADYSŁAW inż. Redukcja i nawilżanie pary w cukrownictwie. 1620sl+7 rys.
- [P] 1932 338.6(063):664.12(438)
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 17
 [T] Sprawozdanie z zebrania Związku Kierowników Cukrowni Rzeczpospolitej Polskiej odbytego w Warszawie w dn. 18 kwietnia 1932 r. 180 sl.
- [P] 1932 [631.8+631.5]:633.63
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 18
 [T] PAŁASINSKI ROMUALD Szerokość rzędów, gęstość przerywki, dłuto Cegiel-skiego, i silne nawożenie przy uprawie buraków cukrowych. 1260 sl.+7 tabl.
- [P] 1932 65.047.565:664.12
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 18
 [T] TRONIEWSKI L. O suszarni do cukru syst. Edwarda Szerękowskiego. 720 sl.+4 rys.
- [P] 1932 542:661.183.2:664.12
 [B] Gaz. Cukr. Nr. 19/20 i 21
 [T] POLAK F. inż. Zastosowanie akty-wowanego węgla melasowego „Carbo-melu“ w cukrownictwie. 4340 sl.+6 rys.+6 tabl.
- [P] 1932 621.175.87:664.1.048.5:664.
 [B] 1.053.3
 [T] Gaz. Cukr. Nr. 19/20
 SWARYCZEWSKI BOHDAN Kilka słów w sprawie przyrządów do zgęszczania soków i gotowania cukrzyc. 900 sl.

BIURO INFORMACYJ BIBLIOGRAFICZNYCH
przy Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie

Korzyści jakie daje

BIURO INFORMACYJ BIBLIOGRAFICZNYCH

Praca każdego inżyniera, technika, przedsiębiorcy, przemysłowca, fabrykanta i rzemieślnika w tej czy innej dziedzinie, na każdym stanowisku, wymaga znajomości swego fachu i uzupełniania zasobu wiedzy już nabytej, jeżeli wyniki tej pracy mają odpowiadać wszystkim nowoczesnym wymaganiom. Każdy niemal dzień bowiem przynosi nowe odkrycia naukowe, wynalazki, ulepszenia i należyte ich zastosowania. W tych warunkach zapoznanie się z bieżącą literaturą, stałe *trzymanie ręki na pulsie życia umysłowego* w swoim zakresie zainteresowań jest nie tylko potrzebą, lecz nawet nakazem dla każdego, kto chce iść z prądem czasu i utrzymać się na powierzchni w walce o byt.

Technika — to sprawność, a sprawność — to organizacja. Od czasu, gdy liczba książek zwiększa się w niesłychanym tempie, organizacja ich dokładnej ewidencji i udostępnienia każdemu potrzebnej mu literatury stała się koniecznością życiową. To, co dotyczy książek, w tem większej mierze stosuje się do nieprzebranych bogactw ma-

- P** 1932 543:664.12(063)(∞)(492 Amster-
B dam „1932“)
T Gaz. Cukr. Nr. 19/20
 BATES FREDERICK. Zwołanie Międzynarodowej Komisji dla Ujednostajnienia metod Analizy Cukrowniczej (Ósmy Zjazd). 1230 sl.
- P** 1932 621.165:621.1.013:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 21
T DZIĘGIELEWSKI J. inż. Do artykułu „Redukcja i nawilżania pary w cukrownictwie“. 620 sl.
- P** 1932 338.97(∞):664.14(4)
B Gaz. Cukr. Nr. 22
T FREJLICH JÓZEF dr. Międzynarodowe zagadnienie cukrownicze. 1800 sl.
- P** 1932 664.1:338.97(∞)
B Gaz. Cukr. Nr. 23
T IWASIEWICZ JAN. Przemysł cukrowniczy w obliczu kryzysu światowego. 1530 sl.+2 wykresy.
- P** 1932 664.1.038.22:661.224 (D. Teatini)
B Gaz. Cukr. Nr. 24, 25, i 26
T SMOLENSKI K. prof. i Werkenthin M. inż. Sposób D. Teatiniego w teorii i praktyce. 5670 sl.+5 rys.+11 tabl.
- P** 1932 338.97(∞):664.42(4)
B Gaz. Cukr. Nr. 27/28
T FREJLICH JÓZEF inż. Międzynarodowe zagadnienia cukrownicze. 2070 sl.
- P** 1932 621.186.85:664.1.055
B Gaz. Cukr. Nr. 27/28 i 29/30
T DĄBROWSKI IGNACY. Ruchód pary do bielenia cukru w wirówkach. 3900 sl.+4 rys.+4 wykry.+2 tabl.
- P** 1932 661.2:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 27/28
T ŚLIWIŃSKI T. Notatka w sprawie węgli odbarwiających. 720 sl.
- P** 1932 338.6(063):664.12(438)
B Gaz. Cukr. Nr. 27/28.
T Sprawozdanie z Zebrania Kierowników Cukrowni Rzeczypospolitej Polskiej odbytego w Warszawie w dn. 20 czerwca. 1932 740 sl.
- P** 1932 664.1.038.22.00.1
B Gaz. Cukr. Nr. 29/30
T WYSOCKI KAZIMIERZ. Nowsze badania nad nawapnianiem soków cukrowniczych. 2000 sl.
- P** 1932 [338.9+339.4]:664.1(∞)
B Gaz. Cukr. Nr. 31/32
T Na widowni. 810 sl.
- P** 1932 632+633.63.00.1(438)„1930
B Gaz. Cukr. Nr. 31/32 i 33/34 1931“)
T CHRZANOWSKI ANDRZEJ Zdrowotność a wartość użytkowa buraków cukrowych w latach 1930 i 1931. 5300 sl.+17 rys.+7 tabl.
- P** 1932 664.12(47.45+47.43):382.6(438)
B Gaz. Cukr. Nr. 33/34
T Na widowni. 900 sl.
- P** 1932 [339.4+338.97]:664.12(438)
B Gaz. Cukr. Nr. 35/36
T Na widowni 1000 sl.
- P** 1932 [339.5+381.51+629.8]:664.1
B Gaz. Cukr. Nr. 35/36
T ŚLIWIŃSKI TADEUSZ inż. O przechowywaniu cukru w magazynach. 2700 sl.
- P** 1932 33(∞)664.1+339.4+38.012(∞)
B Gaz. Cukr. Nr. 37/38
T Na widowni. 500 sl.
- P** 1932 621.867.82:664.123
B Gaz. Cukr. Nr. 37/38
T DĄBROWSKI IGNACY. Podnośniki powietrzne do buraków i wody. (Pompy Mamut) 3300 sl.+6 rys.+2 tabl.
- P** 1932 676.12/13:677.672(438)
B Gaz. Cukr. Nr. 37/38
T Z naszych czasopism. 500 sl.
- P** 1932 [337.2/3+338.97]:382(∞):661.1
B Gaz. Cukr. Nr. 39/40
T Na widowni. 1050 sl.
- P** 1932 531.35:621.928.3—131.1:664.1
B Gaz. Cukr. Nr. 39/40
T MORZE J. inż. Natęczenie siły odśrodkowej. 1800 sl.+1 tabl.
- P** 1932 632.3:633.63
B Gaz. Cukr. Nr. 39/40
T WANTUCHOWSKI J. inż. Cercospora beticola i jej ujemny wpływ w doświadczeńnictwie i hodowli buraka cukrowego. 2250 sl.+4 tabl.
- P** 1932 338.5:654.12(438)
B Gaz. Cukr. Nr. 41/42
T Na widowni. 810 sl.
- P** 1932 541.6+532.77:661.41
B Gaz. Cukr. Nr. 41/42
T JUREWICZ J. inż. O pewnych fizycznych i chemicznych własnościach ciepłego chloru. 1060 sl.

terjału rozproszonego po czasopismach. Jak w wielkich przedsiębiorstwach, fabrykach, gospodarstwach i t. p., tak też i w skarbcu twórczości umysłowej należy utrzymywać nieustanną kontrolę jego zawartości w najdrobniejszych szczegółach. Gdyby się tych prac biblijograficznych nie prowadziło, traciłoby na tem bezpowrotnie społeczeństwo, poszczególne zawody oraz jednostki.

Czego jednakowoż jednostka uczynić nie może, czego nie wykonały dla braku sił i środków materialnych poszczególne instytucje i przedsiębiorstwa to już przeprowadza istniejące od roku 1932 Biuro Informacyj Biblijograficznych przy Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie. Kartoteka tego biura zawiera już przeszło 50.000 notatek biblijograficznych z zakresu techniki, skatalogowanych systemem klasyfikacji dziesiętnej.

Biuro Informacyj Biblijograficznych ułatwia dostęp do całej literatury z danej specjalności zawodowej. Przedmiotem najdokładniejszej informacji może być wszystko, cokolwiek napisano o tej czy innej kwestji w kraju i zagranicą.

Treścią informacji może być też wskazanie jednośnej literatury za dowolny okres czasu, jak i w języku polskim tak i w językach obcych. Biuro dostarcza informacji o najdrobniejszych szczegółach literatury specjalnej, donosi o rozprawkach

P 1932 537.722+538.5:621.311:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 41/42 i 43/44
T HULANICKI STANISŁAW inż. Spół-
 czynnik mocy i znaczenie jego w sie-
 ciach prądu zmiennego. 4500 sł.+10 rys.
 +11 tabl.

P 1932 661.41:628.34:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 41/42
T JUREWICZ J. inż. Notatka o chlo-
 rowaniu wód brudnych w czasie kam-
 panji. 1931/1932 470 sł.

P 1932 664.12(47.45)
B Gaz. Cukr. Nr. 41/42
T Przemysł cukrowniczy na Litwie /Ze
 sprawozdania konsularnego/ 490 sł.

P 1932 338.6(063):664.12(438)
B Gaz. Cukr. Nr. 41/42
T Sprawozdanie z Zebrania Kierowni-
 ków Cukrowni Rzeczypospolitej Polskiej
 odbytego w Warszawie w dn. 17 paź-
 dziernika 1932 160 sł.

P 1932 338.5:381/382:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 43/44
T Na widowni. 820 sł. + 3 tabl.

P 1932 542.9:628 3:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 43/44
T JUREWICZ W. inż. Kontrola wód
 brudnych 2700 sł.+2 rys.+2 tabl.

P 1932 338.5:664.12(438):338.97(∞)
B Gaz. Cukr. Nr. 45-46
T Na widowni. 1200 sł.

P 1932 [658.5+6211.016+621.186]:664]
B Gaz. Cukr. Nr. 45/46 12 00 3(438—
 Gostyń
T KOKELI ZYGMUNT inż Kilka słów
 o kontroli gospodarki cieplnej cukrowni.
 1210 + sł. + 5 tabl.

P 1932 542:532.73:664.1
B Gaz. Cukr. Nr. 45/46
T MOLINSKI STANISŁAW Rozpusz-
 czalność niektórych soli wapniowych
 w alkalicznych roztworach sacharozy.
 2500 sł.+2 rys.+5 tabl.

P 1932 664.1:666.084.23
B Gaz. Cukr. Nr. 45 46
T STANEK VI. O nowej paszy cukro-
 wej 720 sł.

P 1932 338(∞):664.1:339.4
B Gaz. Cukr. Nr. 47-48
T Na widowni 1000 sł

P 1932 [631.4+631.821]:633.63
B Gaz. Cukr. Nr. 47-48
T STECKI KAZIMIERZ. Wapnowanie
 roli. 1320 sł.

P 1932 66.048 544+664.1.048.5.00.1
B Gaz. Cukr. Nr. 47/48
T TARNOWSKI ZYGMUNT inż. Przy-
 czynek do badań nad zanieczyszczaniem
 wyparki 1090 sł. + 1 wykres + 7 tabl.

P 1932 664.1:636.085.6
B Gaz. Cukr. Nr. 47-48
T ROTKEL KAZIMIERZ. Cukier pas-
 tewny. 1070 sł.

P 1932 07.01.(438):338:664.11
B Gaz. Cukr. N. 47/48
T IWASIEWICZ JAN. Zatrute strzały.
 850 sł.

P 1932 664.12(063) (492.61)+338.5+
B +382:664.12(438)
T Gaz. Cukr. Nr. 49/50
 Na widowni. 1300 sł.

P 1932 621.165.1.00.415 (Curtis);
B 664.12 (438 „Brześć Kujawski“)
T Gaz. Cukr. Nr. 49/50
 DĄBROWSKI IGNACY. Badanie tur-
 biny parowej systemu Curtis'a w cu-
 krowni „Brześć Kujawski“. 1800 sł. +
 4 rys.+3 tabl.

P 1932 338.6(063):664.12(438)
B Gaz. Cukr. Nr. 49/50
T Sprawozdanie z Zebrania Kierow-
 ników Cukrowni Rzeczypospolitej Pol-
 skiej odbytego w Warszawie dn. 19
 grudnia 1932 r. 350 sł.

P 1932 338(43).
B Przegl. Gosp. Nr. 1
T E. R. Przegląd sytuacji. 2340 sł.

P 1932 337.3:382.1(438)
B Przegl. Gosp. Nr. 1
T MIDUCH Z. Nowe zarządzenia re-
 glementacyjne i celne. 2000 sł.

P 1932 338(438):63(438)
B Przegl. Gosp. Nr. 1
T ZAMOYSKI TADEUSZ, inż. O wspólny
 front przemysłowo-rolniczy. 2080sł

P 1932 382:332(47)
B Przegl. Gosp. Nr. 1
T STANISŁAW GLASS. O wypłacal-
 ności Z. S. S. R. 2900 sł.

P 1932 338(43)
B Przegl. Gosp. Nr. 1
T DYJAS WOJCIECH. Z gospodar-
 czego położenia Niemiec. 2800 sł.

P 1932 341.24:[338+332](43)
B Przegl. Gosp. Nr. 1
T Sprawozdanie Komitetu Doradczego
 o zdolności płatniczej Niemiec. 1830 sł

i artykułach w najmniej dostępnych czasopismach, i o treści najbardziej fachowej.

Stosując nowoczesne metody pracy bibliotekarskiej i bibliograficznej, Biuro zapewnia każdemu, kto z jego usług korzysta, *największą oszczędność czasu*. Załatwia zlecenia szybko i sprawnie.

Biuro nie tylko udziela informacji bibliograficznych, lecz także *pośredniczy w dostarczaniu* żądanych książek, czasopism lub nawet odbitek fotograficznych poszczególnych artykułów czasopiśmienniczych polskich i obcych za zwrotem kosztów.

Biuro gotowe jest podjąć się dostarczania stałych informacji o bieżącej literaturze z pewnego działu wiedzy technicznej.

Biuro Informacji Bibliograficznych zapewnia zatem wszelkim poszukiwaniom i badaniom naukowym *szeroką i niewzruszoną podstawę*, do sposobu korzystania ze źródeł wiedzy wprowadza ono *porządek, dokładność i ścisłość*. Rozszerza horyzonty poszukiwań, ukazuje i przygotowuje *materiały nowe i nieznanne*, albo rozproszone, ukryte i *niedostępne*, jak np. w czasopismach.

Jest więc Biuro I. B. czynnikiem żywym i twórczym, a niejednokrotnie stać się może źródłem pomysłów i nowych założeń naukowych. Przy-

- P** 1932 332,7(44)
B Przgl. Gosp. Nr. 1
T WOLK ALEKSANDER. dr. Widoki ekspansji kredytowej Francji. 1840 sl.
- P** 1932 [331.6+331.81]:351.713(438)
B Przgl. Gosp. Nr. 1
T Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów. 2840 sl.
- P** 1932 382.1:622.33(42)+332.014(42)
B Przgl. Gosp. Nr. 1
T Eksport węgla wobec spadku waluty w Anglii. 1400 sl.
- P** 1932 338.(438):332(∞)
B Przgl. Gosp. Nr. 2
T E. R. Przegląd sytuacji. 1000 sl.
- P** 1932 336.12(438)
B Przgl. Gosp. Nr. 2
T BRONIKOWSKA H. Preliminarz budżetowy na rok 1932/33 2800 sl.
- P** 1932 337.3:677(438)
B Przgl. Gosp. Nr. 2
T MŁDUCH Z. Nowe zarządzenia reglamentacyjne i celne, a przemysł włókienniczy. 1600 sl.
- P** 1932 338(7)
B Przgl. Gosp. Nr. 2
T DRYBIAŃSKI M. I. Z gospodarczego położenia Stanów Zjednoczonych A. P. 1600 sl.
- P** 1932 332.014(42):338 5(∞)
B Przgl. Gosp. Nr. 2
T K-CKI M. Wpływ dewaluacji funta szterlinga na ceny światowe. 720 sl.
- P** 1932 338(438):338 5(∞)
B Przgl. Gosp. Nr. 3
T E. R. Przegląd sytuacji. 1600 sl.
- P** 1932 [338+338.5](438):338.98
B Przgl. Gosp. Nr. 3
T CIECHOMSKI W. Kartele a interwencja państwowa. 1680 sl.
- P** 1932 368.4:658 36(438)
B Przgl. Gosp. Nr. 3
T J. B. Akcja zasiłkowa bezrobotnych w 1931 r. 1560 sl.
- P** 1932 338(44)
B Przgl. Gosp. Nr. 3
T BATTAGLIA ROMAN dr. Z gospodarczego położenia Francji. 1950 sl.
- P** 1932 332.41:622:342.2
B Przgl. Gosp. Nr. 3
T PIEKAŁKIEWICZ J. dr. Tendencja do odrodzenia monetarnego znaczenia srebra. 1440 sl.
- P** 1932 92 (Kiedroni Józef)
B Przgl. Gosp. Nr. 3
T KIEDRONI JÓZEF inż. S. P. inż. Józef Kiedroni. 640 sl.
- P** 1932 600.15:662.7
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 1, i 2
T ŚWIĘTOSŁAWSKI W. dr. prof. CHORAŻY M. dr. inż. i ROGAB dr. inż. Z badań nad poprawą jakości kołsu górnosląskiego 8000 sl.+12 rys.+14 tabl.
- P** 1932 622.33
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 1, 2, 3 i 4
T BLITEK JAN inż. Odbudowa pokładów węgla pod wartościowymi obiektami 37.000 sl.+45 rys.
- P** 1932 669.262.2+662.7+669.16
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 1
T BUZEK JERZY inż. Główne surowce w oświetleniu czechosłowackich odlewników. 700 sl.+5 tabl.
- P** 1932 669.019:669.14
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 1
T K. K. Fizykochemiczne podstawy oceny stosunków między płynną stalą a żużłem. 1190 sl.+2 rys.
- P** 1932 672.1
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 2
T K. K. Ocena żeliwa. 420 sl.
- P** 1932 622.765.45:622.333
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 2
T KRAJEWSKI BOLESŁAW inż. Wialnia węgla ze stołem powietrznym syst. „Kirkup“. 3000 sl.+15 rys.
- P** 1932 669.913.4+669.27
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 2
T WDOWISZEWSKI HENRYK inż. Przyczynek do określenia wolframu w stalach szybkołączących. 670 sl.
- P** 1932 622 33(7)
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 3
T KOLBE JERZY inż. Wrażenia z amerykańskich kopalń węgla 3500 sl.+9 rys.
- P** 1932 622.33(47)
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 3
T B. K. Sprawozdanie z podróży do kopalń angielskich 1260 sl.+6 rys.1 tabl.
- P** 1932 621.771+621.944
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 3
T K. K. Zapotrzebowanie energii podczas walcowania w teorii i praktyce. 630 sl.+1 rys.

śpiesza ono tempo pracy, a tem samem ogólny *postęp wiedzy i kultury technicznej.*

Uruchomienie Biura Informacyj Bibliograficznych, śmiało powiedzieć można, jest otwarciem szeroko *okna na wszechświatową literaturę techniczną*, dla korzystania z niej z *pierwszej ręki*, bez jakiegokolwiek niepożądanego pośrednictwa pseudonaukowego.

Urzędy i zakłady państwowe i wojskowe, Izby Handlowe i Przemysłowe, Rolnicze i Rzemieślnicze, Magistraty, wielkie i małe przedsiębiorstwa, związki przemysłowe, cechy i warsztaty, wynalazcy i rzecznicy patentowi, inżynierowie i technicy wszelkich specjalności etc. etc. — wszyscy znajdą w Biurze Informacyj Bibliograficznych wyczerpujące informacje.

Każdy, kto korzystać będzie z usług naszego Biura, może śmiało powiedzieć o sobie, że jest człowiekiem prawdziwie niezależnym w swej pracy od nikogo.

- P 1932 622.765.43:622.333
 B Przegł. Górn. Hutn. Nr. 4
 T FRYCZ FELIKS inż. Pneumatyczne
 oczyszczalnie węgla. (Wialnie) 3220 zł.
 + 10 rys.
- P 1932 669.5
 B Przegł. Górn. Hutn. Nr. 4
 T ALBERG MICHAŁ dr. Położenie
 przemysłu cynkowego 770 zł.
- P 1932 622.23
 B Przegł. Górn. Hutn. Nr. 5
 T ZALEWSKI FELIKS inż. Wrębówka
 systemu Beien na kop „Kazimierz”
 Warszawskiego Towarzystwa. 3300 zł.
 + 15 zł.
- P 1932 622.01
 B Przegł. Górn. Hutn. Nr. 5
 T SKUP MARJAN inż. górn. Zasady
 planowania i kontroli robót górniczych
 3850 zł. + 3 tabl.
- P 1932 622
 B Przegł. Górn. Hutn. Nr. 5
 T KUTZ TADEUSZ. Najstarsza ko-
 palnia w Polsce. 949 zł. + 3 rys.
- P 1932 522.343
 B Przegł. Górn. Hutn. Nr. 6
 T BOHDANOWICZ KAROL. Złoże
 miedzi rodzimej wogóle i złoże w My-
 dzku szczególności. (streszczenie odczy-
 tu wygł. 10 maja r. 1293 w Kole Warsz.
 Stow. Inż. Górn. i Hutn.) 2940 zł. + 1 map-
 ka.
- P 1932 622.553.3(485)
 B Przegł. Górn. Hutn. Nr. 6
 T BUDRYK WITOLD inż. Kopalnict-
 wo rudy w Szwecji. 400 zł. + 17 rys.
- P 1932 622.7.08:622.32
 B Przegł. Górn. Hutn. Nr. 6
 T BLITEK JAN inż. W sprawie nor-
 malizacji sortymentów węgla 2170 zł.
- P 1932 31:622,33(42)
 B Przegł. Górn. Hutn. Nr. 6
 T ALFRED KWIECINSKI inż. Pra-
 widłość w wynikach angielskiej sta-
 tystyki węglowej. 910 zł. + 10 tabl.
- P 1930 621.396
 B Techn. Kol. Nr. 3
 T Komunikacja przez ster. 330 zł.
- P 1930 69.05:625.1
 B Techn. Kol. Nr. 4
 T W. P. Przepisy o budynkach skła-
 dach, wykopach, i sadzoncek w po-
 bliżu kolei na ziemiach b. zaboru ro-
 syjskiego. 900 zł.
- P 1930 351.712
 B Techn. Kol. Nr. 4 i 5
 T Przepisy tymczasowe z dn. 3 lutego
 1927 r. Nr. 1 (2380) 2127 o oddawaniu
 dostaw i robót na Polskich Kolejach
 Państwowych. 1800 zł.
- P 1930 625.42
 B Techn. Kol. Nr. 4
 T Przebudowa podziemnej stacji Pica-
 dilly-Circus w Londynie. 480 zł. + 1 rys
- P 1930 624.154.3
 B Techn. Kol. Nr. 3 i 4
 T ROMANSKI E. inż. Pale betonowe
 i żelbetowe. 2880 zł. + 28 rys.
- P 1930 656+766.5(064)+656(063) (8)
 B Techn. Kol. Nr. 4
 T Międzynarodowa Wystawa Komuni-
 kacji i Turystyki w Poznaniu w 1930 r.
 Międzynarodowy Kongres w sprawach
 komunikacji, a M. W. K. T. 630 zł.
- P 1930 385.113(438) „1930”
 B Techn. Kol. Nr. 5
 T Praca Polskich Kolei Państwowych
 w marcu 1930 r. wg. sprawozdania Mi-
 nisterstwa Komunikacji. 560 zł. + 2 tabl
- P 1930 657.47:693
 B Techn. Kol. Nr. 5
 T Dane do obliczania kosztu 1 m.³
 zaprawy cementowo-wapiennej przy mie-
 szaniu ręcznym cementu portlandzkiego,
 ciasta wapiennego, piasku i wody z
 dostarczeniem materiałów na odległość
 przeciętną do 50 m. 100 zł. + 3 tabl
- P 1930 657.47:69
 B Techn. Kol. Nr. 5
 T W sprawie kalkulacji cen jednostko-
 wych. 420 zł.
- P 1930 511.1
 B Techn. Kol. Nr. 5
 T Podnoszenie liczb do kwadratu bez
 pomocy logarytmów i maszyny do li-
 czenia 160 zł.
- P 1930 621.315
 B Techn. Kol. Nr. 5
 T W. P. Wytrzymałość mechaniczna
 przewodów elektrycznych. 160 zł. + 1
 tabl.
- P 1930 624.154
 B Techn. Kol. Nr. 6
 T Pale w gilzach 420 zł.

**Nakładem Związku Polskich Zrzeszeń
Technicznych ukazała się w druku część**

POLSKIEGO SŁOWNIKA TECHNICZEGO
wraz z równoznacznikami w języku francuskim
i niemieckim.

p. t.

Eksploatacja techniczna dróg żelaznych

który jest do nabycia w cenie 2 zł. w Związku
Polskich Zrzeszeń Technicznych (Czackiego 3—5)

Polska Biblijografia Techniczna

Uchwałą XV Zjazdu Delegatów Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych i posiedzenia Zarządu Związku P. Z. T będzie w bieżącym roku **drukowana nakładem Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych** i przesyłana nadal **bezpłatnie** wszystkim członkom Stowarzyszeń Zrzeszonych.

P 1930 624.057
B Techn. Kol. Nr. 6
T DOBRZYJAŁOWSKI A. inż. Wy-
 miana dźwigara mostowego o rozpię-
 tości 166, 72 mtr. bez rusztowania. 560
 zł. + 5 rys.

P 1930 657.47:625.17
B Techn. Kol. Nr. 6
T Normy robocizny dla robót toro-
 wych. 240 zł. + 4 tabl.

P 1930 511.1
B Techn. Kol. Nr. 6
T Podnoszenie liczb do szczęścianu bez
 pomocy logarytmów i maszyny do li-
 czenia 300 zł.

P 1930 656+796.5](064), 1930*
B Techn. Kol. Nr. 7
T PUCIATO W. Otwarcie Międzyna-
 rodowej Wystawy Komunikacji i Turys-
 tyki w Poznaniu. 770 zł.+1 rys.

P 1930 656+796.5]064), 1930*
B Techn. Kol. Nr. 7
T PUCIATO WACŁAW. Krótki opis
 pawilonów na Wystawie Komunikacji
 Turystyki w Poznaniu 3180 + 12 rys.

P 1932 621.791.5
B Spaw. i cięcie met. Nr. 9/10
T Usuwanie wad powierzchniowych na
 półfabrykach walcowanych zapomocą
 palnika acetyleno- tlenowego. 1659 zł
 +9 rys.

P 1932 621.791:621.75
B Spaw. i cięcie met. Nr. 9/10
T JAHNS ARTUR inż. ŁAZIŃSKA, Gór-
 ne. Zastosowanie spawania w budowie
 maszyn. 2700 + 1 tabl. 8 + rys.

P 1932 621.791:621.524
B Spaw. i cięcie met. Nr. 9/10
T SZNERR A. dr. i DOBROWOLSKI
 Z. inż. Spawanie c. d. 750 zł.+7 rys.

P 1932 621.791.5:621.36
B Spaw. i cięcie met. Nr. 9/10
T Zastosowanie spawania w budowie
 suszarek tytoniu (le Soudeur-Coupeur
 Nr. 2 1932) 150 zł.+2 rys.

P 1932 621.791:619.71
B Spaw. i cięcie met. Nr. 9/10
T Dżbanki aluminiowe (Le Soudeur-
 Coupeur Nr. 3 1932). 100 zł.+1 rys.

P 1932 621.791:(672-673)
B Spaw. i cięcie met. Nr. 9/10
T Spawanie wyrobów dekoracyjnych.
 50 zł.+2 rys.

P 1932 621.791+624.058
B Spaw. i cięcie met. Nr. 11-12
T DOBROWOLSKI ZYGMUNT inż.
 Warszawa. Spawana konstrukcja kopuły
 nowego gmachu P. K. O. w Warszawie.
 1000 zł.+7 rys.

P 1932 621.791.5
B Spaw. i cięcie met. Nr. 11-12
T HIRSZENFELD K. inż. Warszawa.
 Spawanie płomieniem acetylenowo-tle-
 nowym w Warsztatach Kolejowych. 1750
 zł.+14 rys.

P 1932 621.791
B Spaw. i cięcie met. Nr. 11-12
T SZNERR A. dr. DOBROWOLSKI Z.
 in. Spawanie c. d. 1900 zł.+6 rys.+3 tabl.

P 1932 621.781
B Spaw. i cięcie met. Nr. 11-12
T Spawane nożyce do blachy. 200 zł
 +1 rys.

P 1933 621.791.5:629.124
B Spaw. i cięcie met. Nr. 1-2
T SZNERR ALFRED dr. Spawany ka-
 jak aluminiowy. 600 zł.+6 rys.

P 1933 621.791.5:621.6
B Spaw. i cięcie met. Nr. 1-2
T BIELAŃSKI MIECZYŚLAW inż.
 Chorzów Naprawa korpusu pompy
 próżniowej 1000 zł.+3 rys.

P 1933 621.791:621.642
B Spaw. i cięcie met. Nr. 1-2
T SZNERR A. dr. DOBROWOLSKI Z
 inż. Spawanie c. d. 1950 zł.+16 rys.

P 1933 621.791.5:621.15
B Spaw. i cięcie met. Nr. 1-2
T Naprawa węzownicy przegrzewacza
 lokomobili zapomocą spawania acetyle-
 nowego. 200 zł. + 4 rys.

P 1933 621.791:(672.1+666.9)
B Spaw. i cięcie met. Nr. 1-2
T Cięcie żeliwa i betonu. 650 zł.+4 rys.

P 1933 620.17:621.791
B Spaw. i cięcie met. Nr. 9
T JAHNS A. inż. Naprężenie termicz-
 ne w połączeniach spawanych. 1710 zł
 +10 rys.

P 1933 621.791:621.643
B Spaw. i cięcie met. Nr. 3
T SZNERR A. dr. i DOBROWOLSKI
 Z. inż. Spawanie c. d. 720 zł.+9 rys.

P 1933 621.791:621.18
B Spaw. i cięcie met. Nr. 1-2 i 3
T Spawanie acetylenowe w budowie
 kotłów i zbiorników. 1750 zł +8 rys.
 + 4 tabl.

- P 1930 622.243.1
 B Przemśl. Naft. Nr. 1, 2 i 3
 T BIELSKI Z. prof. inż. Ujednostajnienie sposobów czyszczenia i zbieranie spostrzeżeń statystycznych przy wlerceniach. (Referat wygł. na III-cim Zjeździe Naftowym w Drohobyczu w dn 12 października 1929 r.) 6690 sl. + 4 tabl.
- P 1930 621.643.123
 B Przemśl. Naft. Nr. 1
 T Gałęcki Włodzimierz inż. agr. Buenos Aires Argentyna. Jak przeprowadzono rurociąg naftowy w Kolumbji. 980 sl.
- P 1930 665.521.2
 B Przemśl. Naft. Nr. 1
 T BURSTIN H. dr. O zawartości benzyn w ropach zagłębia boryslawskiego 1930 sl.
- P 1930 665.521.2
 B Przemśl. Naft. Nr. 1
 T SZAYNA ANTONI dr. inż. Zawartość benzyn w ropach zagłębia boryslawskiego (odpowiedź dr. H. Burstinowi 720 sl.
- P 1930 622.24.053
 B Przemśl. Naft. Nr. 2
 T W. K. Z prac Mechanicznej Stacji Doświadczalnej Politechniki Lwowskiej 1026 sl.
- P 1930 622.323:389.6
 B Przemśl. Naft. Nr. 2
 T Sekcja Naukowej Organizacji przy Stow. Pol. Inż. Przem. Naft. Z prac normalizacyjnych (Sprawozdania z Konferencji Normalizacyjnej z dn. 17 stycznia 1930 r.) 450 sl.
- P 1930 665.521.1
 B Przemśl. Naft. Nr. 12 i z r. 1929 Nr. 22
 T WINKLER JOZEF dr. inż. O metodzie badania i składzie chemicznym frakcji benzynowej rop polskich. 4300 sl. + 1 rys. + 10 wyk. + 7 tabl.
- P 1930 665.53
 B Przemśl. Naft. Nr. 2
 T SZAYNA ANTONI dr. inż. Kraking hexadecenu. (Referat zgłosz. na III Zjazd Naf. w Drohobyczu odbyty w październiku 1929 r.) 1540 sl. + 1 tabl.
- P 1930 553:998(438)
 B Przemśl. Naft. Nr. 3
 T ŚWIDERSKI BOHDAN doc. geologii Uniw. Jagiell. Gdzie szukać ropy w polskich Karpatach wschodnich i na ich przedgórzu, 2820 sl. + 1 rys.
- P 1930 665.53
 B Przemśl. Naft. Nr. 3
 T SZAYNA ANTONI inż. dr. Mechanizm Krakinga (referat zgłosz. na III Zjeździe Naft. w Drohobyczu dn. 12 paździer. 1929 r.) 1000 sl.
- P 1930 655.521.1
 B Przemśl. Naft. Nr. 3
 T BURSTIN H. dr. O zawartości benzyny w ropach zagłębia boryslawskiego. (Kilka uwag do odpowiedzi p. d-ra Szayny) 960 sl.
- P 1930 553.998(438 Boryslaw)
 B Przemśl. Naft. Nr. 4
 T Wyniki ostatnich wierceń w zagłębiu boryslawskim. 1890 sl.
- P 1930 622.242.1
 B Przemśl. Naft. Nr. 4
 T ZUBER KAZIMIERZ inż. A. I. P. A. Valona, Albańja. Stosowanie betonu przy fundamentach konstrukcyj wiertniczych. 870 sl.
- P 1930 622.24.053:621.735.8
 B Przemśl. Naft. 4
 T Z prac mechanicznej Stacji Doświadczalnej Politechniki Lwowskiej J. C. Ogólne uwagi w związku z kuciem nożyc w Boryslawiu. 1020 sl.
- P 1930 622.24.053:539.432
 B Przemśl. Naft. Nr. 4
 T Z Prac Mechanicznej Stacji Doświadczalnej Politechniki Lwowskiej. M. P. Ekspertyza żerdzi ratunkowej. 350 sl. + 3 rys.
- P 1930 622.242.4:389.6
 B Przemśl. Naft. Nr. 4
 T Normalizacja żurawia kombinowanego 500 sl.
- P 1930 389.6
 B Przemśl. Naft. 4
 T Z prac normalizacyjnych (Sprawozdanie z II Konferencji Normalizacyjnej z dn. 24 stycznia 1930) 890 sl.
- P 1930 665.53
 B Przemśl. Naft. Nr. 4
 T JAKUBOWSKI W. dr. inż. Rafinacja Galicja. Rafinacja benzyn krakowych (Referat wygł. na III Zjeździe Naftowym w Drohobyczu dn. 12 paździer. 1929 r.) 2770 sl.
- P 1930 665.53
 B Przemśl. Naft. Nr. 5
 T URMAN ARTUR inż. Najważniejsze systemy krakowania i ich praktyczne wyniki. (Referat wygłoszony na III Zjeździe Naftowym w Drohobyczu w dn 21 paździer. 1929 r.) 3150 sl. + 4 rys.

P 1930 622.323(438):338.8
B Przemysł. Naft. Nr. 5
T S. S. Dr. Polski kartel naftowy
 4040 sł.

P 1930 351.822.3:622.323(438)
B Przemysł. Naft. Nr. 6
T BIELSKI ZYGMUNT prof. inż. W-
 sprawie kodyfikacji ustawodawstwa naftowego. 2240 sł.

P 1930 622.323(062):(438)
B Przemysł. Naft. Nr. 6
T Działalność Stowarzyszenia Polskich
 Inżynierów Przemysłu Naftowego w r.
 1929. 1820 sł.

P 1930 665.53
B Przemysł. Naft. Nr. 6
T WANDYCZ DAMIAN inż. Polmin
 P. F. O. M. Benzyna krakowa jako pro-
 dukt uboczny powstający przy przeróbce
 produktów naftowych. 2240 sł.

P 1930 662.323(063)(438)
B Przemysł. Naft. Nr. 7
T Przemówienie prezesa Władysława
 Długosza przy otwarciu dorocznego
 Walnego Zgromadzenia towarzystwa
 Naftowego w dn. 5-IV 1929 r. 2140 sł.

P 1930 622.323(438)(062)
B Przemysł. Naft. Nr. 7
T Sprawozdanie z działalności Krajo-
 wego Towarzystwa Naftowego za r.
 1929. 3710 sł.

P 1930 547.31
B Przemysł. Naft. Nr. 7.
T WINKLER JÓZEF dr. inż. Badania
 nad kwasnemi związkami w ropach pol-
 skich (referat wygł. w dn. 2. VII 1929 r.
 na II Zjeździe Chemików Polskich
 w Poznaniu) 2740 sł.

P 1930 625 745.2+665.7(063)
B Przemysł. Naft. Nr. 7
T XII Zjazd Gazowników i Wodociąg-
 owców Polskich w Drohobyczu. 530 sł.

P 1930 622.241
B Przemysł. Naft. Nr. 8
T SCHWEIGER B. inż. LIBUSZA
 BUIZ. O metodę wiercenia na płyt-
 kich terenach. 1980 sł. + 3 rys.

P 1930 665.53
B Przemysł. Naft. 8
T ROGALA TADEUSZ R. Nowy typ
 aparatury krakingowej. 770 sł. + 3 rys.

P 1930 547.31
B Przemysł. Naft. Nr. 8
T WINKLER JÓZEF dr. inż. Wyższe
 alkohole z węglowodorów naftowych.
 (Referat wygł. w dn. 2. VII 1929 r.
 na II Zjeździe Chemików Polskich w
 Poznaniu) 2160 sł.

P 1930 621.643.23:622.354(438)
B Przemysł. Naft. Nr. 9
T WITKIEWICZ R. prof. inż. Wytycz-
 ne i materiały do projektu podkarpac-
 kich rurociągów gazu ziemnego (Z prac
 Laboratorium Maszynowego Politech.
 Lwowskiej, wykonanych dla Pol. Kom.
 E.) 6230 sł. + 5 wykresów + 4 tabl.

P 1930 621.643.23
B Przemysł. Naft. Nr. 9
T JAWORSKI ADAM. Wpływ zbiornika
 na kalkulację kosztów ruchu przy
 transporcie gazu rurociągiem daleko-
 siężnym (Z prac Laboratorium maszy-
 nowego Politechniki Lwowskiej) 990
 sł. + 5 rys.

P 1930 662.643.23
B Przemysł. Naft. Nr. 9
T JAWORSKI ADAM Rozważanie z
 zakresu elastycz. ości rurociągu daleko-
 siężnego (2 prac Laboratorium maszy-
 nowego Politech. Lwowskiej) 900 sł. +
 11 rys.

P 1930 532.17:622.324
B Przemysł. Naft. Nr. 9
T KOŁODZIEJ WŁADYSŁAW inż.
 Mechanika. Stacja Doświadczalna. O ra-
 cjonalną metodę mierzenia gazu ziem-
 nego. (Z prac Laboratorium Masz. i Mech.
 Stacji Doświad. Pol. Lwow. 4900 sł.
 + 5 rys.

P 1930 532.55:621.65
B Przemysł. Naft. Nr. 9
T RACHWAŁ STANISŁAW inż. Obli-
 czanie oporów tarcia w przewodach
 ropnych 1400 sł.

P 1930 622.323(438)
B Przemysł. Naft. Nr. 10
T WYGARD IGNACY dr. Najbliższa
 przyszłość naszego przemysłu naftowego
 i jego zdolność do zaspokajania potrzeb
 kraju. 2400 sł. + 2 wykresy + 9 tabl

P 1930 553.9.98(438)
B Przemysł. Naft. Nr. 10
T ŚWIDERSKI BOHDAN doc. ge-
 ologii Uniw. Jagiell. gdzie szukać ropy
 w polskich Karpatach środkowych.
 1380 sł. + 1 mapka.

P 1930 622.245.59(438 Rypne
B Przemysł. Naft. Nr. 10
T KLIMKIEWICZ WŁADYSŁAW inż
 S. A. Pionier Lwów. Próbné tłoczenie
 powietrza w złożo ropne w Rypnem
 1280 sł. + 4 rys. + 3 tabl.

- P** 1930 621,695
B Przemsl. Naft. Nr. 11 i 12
T ZMIGRODZKI ALOJZY inż. gór.
 Eksploatacja ropy sprężonym gazem (referat wygł. na III Zjeździe Naftowym w Drohobyczu dn. 12 X. 1929 r. 2270 sł. + 11 rys. + 4 tabl.
- P** 1930 665,535
B Przemsl. Naft. Nr. 11
T ERLICH J. inż. i SZAYNA A. inż.
 Kraków pozostałości borysławskiej w atmosferze wodoru (Laboratorium technologii Nafty Politech. Lwow.) 1050 sł. + 9 tabl.
- P** 1930 665,45
B Przemsl. Naft. Nr. 12
T BURSTIN H. dr. Przyczynęk do oznaczenia punktu zmiękczenia asfaltu według metody Krame-Sarnow. (Laboratorium Chemicznej Rafinerji „Galicja“ w Drohobyczu.) 980 sł. + 2 tabl.
- P** 1930 662,758
B Przemsl. Naft. Nr. 13
T WALIGÓRA WINCENTY. Mieszanki benzynowo-spirytusowe. 1500 sł. + 2 tabl.
- P** 1930 543,383
B Przemsl. Naft. Nr. 14
T Prace Sekcji Olejów Mineralnych Polskiego Komitetu Norm. PIOTROWSKI W. J. inż. i H. BURSTIN, dr. Metody oznaczania zawartości parafiny w naftach. (oprac. na podstawie prac laboratorjów Państw. Fabryki Olejów Mineralnych „Polmin“ w Drohobyczu, „rafineryj“, „Galicja“ i „Jedlicze“). 1700 sł. + 7 tabl.
- P** 1930 65.01:622.323
B Przemsl. Naft. Nr. 15
T JULIMIRSKI STEFAN inż. Naukowa Organizacja w przemyśle naftowym (referat wygł. na III Zjeździe Naftowym w Drohobyczu 12 październ. 1929) 1020 sł.
- P** 1930 621.695:622.245.59
B Przemsl. Naft. Nr. 13, 14 i 15
T KLIMKIEWICZ WŁADYSŁAW inż. „Pionier“ S. A. Lwów. Tłoczenie gazu w złożu, jako środek zwiększający wydobyte ropy. 7140 sł. + 8 rys. + 1 tabl.
- P** 1930 662.69:389.6 oraz 665.7/8:389.6
B Przemsl. Naft. Nr. 15
T Podkomisja Gazów Technicznych Palnych P. K. N. Projekt tablicy Normalizacyjnej Gazów Technicznych Palnych P. K. N. (streszcz. referatu wygł. przez inż. Krzyżkiewicza, asyst. Inst. Chemicznego w Warszawie, na XII Zjeździe Gazowników i Wodociągowców Polskich w Drohobyczu w dn. 11. V. 1930) 830 sł.
- P** 1930 622.242:389.6
B Przemsl. Naft. Nr. 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15.
T Sekcja Naukowej Organizacji Stow. Pol. Inżynierów Przemsl. Naft. w Borysławiu. Racjonalizacja i normalizacja żorawia kombinowanego linowo-żerdziewego. 12. 680 sł. + 22 rys.
- P** 1930 622.275:622.323 (438 Lipinki i Libusza)
B Przemsl. Naft. Nr. 14 i 16
T NIENIEWSKI AUGUST inż. Blanko ad Krosno. Projekt odbudowy górniczy złóż ropnych na terenie Lipinki i Libuszej 4450 sł. + 5 rys.
- P** 1930 92 (Skibiński Bohdan
B Przemsl. Naft. Nr. 16. (92 Skibiński)
T Sp. BOHDAN SKIBINSKI 370 sł. + 1 rys.
- P** 1930 381.12(438)
B Przemsl. Naft. Nr. 17
T X Targi Wschodnie 1040 sł.
- P** 1930 621.532.3:533.117
B Przemsl. Naft. Nr. 17 i 18
T PIECHORSKI ZYGMUNT. inż. O obliczaniu zdolności przetłoczeniowej i pojemności magazynowej wodociągów gazowych. 2220 sł. + 2 rys.
- P** 1930 665.521.2+629.113(7):389.6(7)
B Przemsl. Naft. Nr. 17
T albo 662.753.12(73)
 JAKUBOWSKI W. inż. O własnościach benzyn automobilowych używanych w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej oraz normach tamże przyjętych 480 sł.+4 wykresy + 5 tabl.
- P** 1930 55:622.16:622.323
B Przemsl. Naft. Nr. 16 i 17
T MEIER O. dr. i Nordstroem A. inż. geofizyczne metody poszukiwania w zastosowaniu do złóż ropy 2560 sł.+8 rys
- P** 1930 622.69:621.4
B Przemsl. Naft. Nr. 18 i 19
T WIEKOWICZ ROMAN prof. dr. inż. Gaz ziemny jako źródło energii 3860 sł.
- P** 1930 389.7:622.4
B Przemsl. Naft. Nr. 18
T Normalizacja budowli kopalnianych 270 sł.
- P** 1930 622.323:658
B Przemsl. Naft. Nr. 18
T Aktualne sprawy przemysłu naftowego (Posiedzenie Wydziału Krajowego Towarzystwa Naftowego) 1820 sł.

P 1930 531.732:662.323
B Przemsl. Naft. Nr. 18
T Legalizacja przyrzadów do mierzenia ropy naftowej 1580 sl.

P 1930 621.642.34:622.323
B Przemsl. Naft. 19,20 i 21
T RACHWAŁ STANISŁAW inż. Magazynowanie jako problem racjonalnej gospodarki naftowej (Referat zgłosz. na IV Zjazd Naftowy we Lwowie. 5360 sl. + 14 rys. 11 + tabl.

P 1930 622.243. 414:648.516
B Przemsl. Naft. Nr. 19
T BIELSKI TADEUSZ inż. Borysław instrukcja pracy w wiertnictwie. 720 sl.

P 1930 665.53
B Przemsl. Naft. Nr. 19
T JAKUBOWICZ W. dr. inż. O ciachach zycznych t. zw. „gumie“ w benzynach krakowych 1100 sl. + 2 rys + 3 tabl.

P 1930 662.24,051:621.78
B Przemsl. Naft. Nr. 20
T Twardość hartowanych stali świdrowych 190 sl.

P 1930 662 245
B Przemsl. Naft. Nr. 20
T Rury wiertnicze. 440 sl.

P 1930 622.24.051
B Przemsl. Naft. Nr. 20
T Świdry. 150 sl.

P 1930 677.7
B Przemsl. Naft. Nr. 20
T Liny. 180 sl.

P 1930 526.94
B Przemsl. Naft. Nr. 20
T Z działu pomiarowego. 640 sl.

P 1930 622.323 + 665 5(064 + 063
B Przemsl. Naft. Nr. 21
T ADAMIAK LEOPOLD inż. gór. St. Zj. Am. Poln. Siódma międzynarodowa wystawa naftowa i międzynarodowy kongres w Tulsa Oklahoma 1750 sl + 6 rys

P 1930 622.243.41
B Przemsl. Naft. Nr. 21 i 22
T TOKARZEWSKI M. inż. Sekcja Naukowej Organizacji Stow. Pol. Inż. Przem. Naft. obecnie „M. Łempicki“ Ska. Akc. Przedsiębiorstw Wiertniczych Sosnowiec. Wpływ koła zamachowego na sprawność urządzenia motorowego zórawia wiertniczego. 3600 sl. + 8 rys + 7 tabl.

P 1930 33.019.5:662.75
B Przemsl. Naft. Nr. 22
T SCHAETZEL STANISŁAW dr. Przepowiednie, rzeczywistość i mieszanki spirytusowe. 1140 sl

P 1930 622.323(Mrażnica) i 553.982
B Przemsl. Naft. Nr. 22
T ZIELIŃSKI JÓZEF JAKÓB inż. gór. Wyniki wiercenia w Mrażnicy na tle budowy geologicznej (referat wygl. na III-cim Zjeździe Naftowym w Drohobyczu, uzupełniony ostatnimi datami pod 26-X-1930 r.) 1890 sl + 3 rys + 3 załączniki.

P 1930 622.24
B Przemsl. Naft. Nr. 22
T SCHAETZEL ST. dr. O dyskusji w sprawach wiertniczych. 800 sl

P 1930 92(Pilat Stan.)
B Przemsl. Naft. Nr. 23
T STANISŁAW PILAT prof. dr. 630 sl + 1 rys.

P 1930 665.5(438) + 66.06(438):93.
B Przemsl. Naft. Nr. 23
T METZIS JÓZEF inż. Rafinerja „Galicia“ Drohobycz. Przyczynek do historii przemysłu naft. w Polsce. Przemysł rafinerijny w okręgu Drohobycz -Borysław 3470 sl.

P 1930 92(Pilat Stan. prof.
B Przemsl. Naft. Nr. 23
T WYGART IGNACY Syndykat Przemysłu Naft. Lwów. Działalność prof. Piłata od r. 1919. 1980 sl.

P 1930 665.5(072):600.15
B Przemsl. Naft. Nr. 23
T PIOTROWSKI W. J. inż. Cele i zadania Laboratorium Naftowego Politechniki Lwowskiej. 1790 sl

P 1930 621.323(438)
B Przemsl. Naft. Nr. 23
T BIELSKI Z. prof. inż. Akad. Gór. Kraków. Najbliższe zadania polskiego kopalnictwa naftowego. 1860 sl.

P 1930 66 06.553.982 „1926-1929“
B Przemsl. Naft. Nr. 23
T BILUCHOWSKI Z. Z. P. F. M. O. „Polmin“ Drohobycz. Działalność techniczna rafinerji „Polmin“ w trzyletnim okresie po komercjalizacji. 3080 sl + 6 rys.

P 1930 665.591
B Przemsl. Naft. Nr. 23
T KOZICKI JERZY dr. Rafinerja „Nafta“ Drohobycz. Płynne gazy z gazów ziemnych 1320 sl. + 2 rys. + 1 tabl.

- P** 1930 665.4:621.314.212
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T WANDYCZ D. inż. i FILIPOWICZ
 WŁ. P. F. O. M. „Polmin“ Drohobycz
 Z doświadczeń nad otrzymaniem olejów
 transformatorowych z rop polakich 2290
 słów 1 wykres + 1 tabl.
- P** 1930 668.74
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T HAUSMAN JOACHIM dr. Droho-
 bycz. Rentowność Chemicznej Fabryki.
 opartej na chlorowaniu gazu ziemnego.
 4200 sł.
- P** 1930 665.53 (438)
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T BURSTIN S. dr. i URMAN A. inż.
 Rafinerja „Galicja“ Drohobycz. Próby
 krakowania rop polskich. 2380 sł. + 4
 rys. + 1 tabl.
- P** 1930 665 53
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T HOZER LESZEK inż. P. F. O. Pol-
 min Drohobycz. Doświadczenia z ru-
 chu dystylacji krakowej. 4140 sł. + 10
 rys. + 2 tabl.
- P** 1930 548.21
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T PIOTROWSKI W. J. inż. i WINKLER
 J. Chemiczne Labor rafinerji „Galicja“
 Drohobycz. O katalitycznej addycji ga-
 zowego chlorowodoru do węglowodo-
 rów nienasyconych 3380 sł. + 5 rys. +
 9 tabl.
- P** 1930 665.4 + 665 5 + 66.06
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T DOBROWOLSKI ROMUALD P. F. O.
 M. „Polmin“ Drohobycz. Przeróbka
 frakcyj oleju parafinowego. 2310 sł. +
 11 tabl.
- P** 1930 665.52
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T NIEMENTOWSKI STEFAN inż. Ra-
 finerja „Nafta“ Drohobycz. Nowoczes-
 ne metody dystylacji zachowawczej.
 3060 sł. + 13 rys. + 7 tabl.
- P** 1930 628.9.045
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T NOWOSIELSKI TADEUSZ dr. Re-
 finerja Stemelcer. Nobel w Polsce. Sp.
 Akc. Libusza p. Zagórzany. Nafta świetlna
 dawniej a dzisiaj 1400 sł. + 4 tabl
- P** 1930 622.323(03)
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T SCH-ETZEL STANISŁAW dr. Kra-
 jowe tow. Naftowe Lwów. O słownictwie
 naftowym słów kilka. 2400 sł.
- P** 1930 622.323(063):658
B Przemśl. Naft. Nr. 24
T SULIMIRSKI STEFAN inż. Zjazdy
 naftowe a idea współpracy. 690 sł.
- P** 1930 351.822.3:622.323
B Przemśl. Naft. Nr. 24
T KIELSKI ALFRED dr. Problemy
 polskiego prawa naftowego. 590 sł.
- P** 1930 622.1:622.323(496.5)
B Przemśl. Naft. Nr. 24
T ZUBER KAZIMIERZ inż. „Poszuki-
 wania naftowe w Albanji“. 400 sł.
- P** 1930 547.3 (Borysław)
B Przemśl. Naft. Nr. 24
T PILAT STANISŁAW prof. dr. O po-
 łączeniach tlenowych w ropie borys-
 ławskiej. 200 sł.
- P** 1930 665.52
B Przemśl. Naft. Nr. 24
T KOZŁOWSKI MARJAN inż. Dysty-
 lacja rurowo-wieżowa w rafinerji „Naf-
 ta“. (Wyniki praktyczne) 210 sł.
- P** 1930 665.412
B Przemśl. Naft. Nr. 24
T KATZ EDMUND inż. Studju o kry-
 talizacji parafiny. 280 sł.
- P** 1930 665.521.2
B Przemśl. Naft. Nr. 24
T MARCZAK HENRYK inż. O jed-
 nym z prostszych procesów wytwarza-
 nia benzyny z półproduktów ropnych.
 390 sł.
- P** 1930 91(498):622.323(498)
B Przemśl. Naft. Nr. 24
T PARASZCZAK STANISŁAW inż.
 Wrażenia z wycieczki do rumunji. Ko-
 palnictwo naftowe w Rumunji. 2490 sł.
- P** 1930 531.732:622.323
B Przemśl. Naft. Nr. 24
T Legalizacja mierników naftowych.
 1760 sł.
- P** 1930 625.323(063)(438
B Przemśl. Naft. Nr. 25
T Obrady IV Zjazdu naftowego we
 Lwowie. 250 sł. + rys.
- P** 1930 92(Chłapowski T, pre
B Przemśl. Naft. Nr. 25
T Jubileusz pracy zawodowej Prezesa
 T. Chłapowskiego. 560 sł. + 4 rys.
- P** 1930 622.323.:658.2(„1927-1929“ „Ma-
B Przemśl. Naft. Nr. 25 łopolska“ Sp.A)
T BIELSKI ZYGMUNT prof. inż. Akad.
 Gór. Kraków. Rezultaty pracy „Mało-
 polska“ w ostatnich dwóch latach 1640 sł.

- P** 1930 338.5:695.521.2
B Przemysł. Naft. Nr. 25
T WYGARD IGNACY dr. Kształtowanie się cen benzyny. 1190 zł.
- P** 1932 72
B Archkt i Bud Nr. 5
T MICHEJDA TADEUSZ. O zdobyciach architektury nowoczesnej 1300 zł. + 62 rys.
- P** 1932 72
B Archkt i Bud Nr. 5
T KRUPA JÓZEF inż arch. Dwa stanowiska 2000 zł.
- P** 1932 726.5:711
B Archkt i Bud Nr. 5
T NORWERTH EDGAR. Urbanistyczne założenia projektów kościoła Opactwa Bożej w Warszawie 980 zł.
- P** 1932 902.6(063)(∞)
B Archkt i Bud Nr. 5
T LAUTERBACH ALFRED. Międzynarodowa Konferencja ochrony zabytków 1840 zł + 5 rys.
- P** 1932 728.28
B Archkt i Bud Nr. 6
T KŁĘBOWSKI. Pierwsze drapacze śląskie 1200 zł. + 90 rys.
- P** 1932 72.03(47)
B Archkt. i Bud Nr. 6
T S. W. Proklamowanie klasycyzmu w Rosji Sowieckiej 740 zł.
- P** 1932 72(062):654.31
B Archkt i Bud Nr. 7
T Do Pana Ministra (memoriał deleg. Zw. Architektów Polskich do Pana Ministra Spraw Wewn. w sprawie organizacji władz budowlanych w Państwie 530 zł.
- P** 1932 72
B Archkt i Bud Nr 7
T MILLER ROMAN W walce o program 940 zł.
- P** 1932 72.03
B Archkt i Bud Nr. 7
T FRANK LLOYD Wright o nowym stylu 810 zł. 3 + rys.
- P** 1932 72
B Archkt. i Bud. Nr. 7
T HENRI SAUVAGE o architekturze 860 zł.
- P** 1932 72
B Archkt. i Bud. Nr 7
T WOŹNICKI STANISŁAW ZSRR o zagadnieniach architektury 1280 zł. + 12 rys.
- P** 1932 725.2
B Archkt i Bud Nr. 7
T MARZYŃSKI STANISŁAW Nowy sklep 800 zł + 28 rys.
- P** 1932 72(063)
B Archkt. i Bud. Nr.7
T Sprawozdanie z III-go Zwyczajnego Zjazdu Delegatów Zw. Stowarzyszeń Architektów Polskich, który odbył się w dn. 18 i 19 marca 1982 r. w Warszawie w lokalu Związku przy ul. Filtrowej Nr. 83 1360 zł.
- P** 1932 347.454.31
B Archkt. i Bud. Nr. 7
T STRYJEŃSKI TADEUSZ. Kilka uwag o stanowisku zawodowym architekta 960 zł.
- P** 1932 69
B Archkt i Bud. Nr. 7
T Kronika zagadnień budowlanych 720 zł.
- P** 1932 728
B Archkt. i Bud. Nr. 7
T KRUPA I. Z zagadnień budownictwa mieszkaniowego. 430 zł.
- P** 1932 728.3
B Archkt. i Bud. Nr. 8
T WOŹNICKI STANISŁAW Wymowa dwóch willi. 560 zł. + 14 rys.
- P** 1932 728.3
B Archkt. i Bud. Nr. 8
T KORNGOLD LUCJAN. Willa przy ul. Chocimskiej w Warszawie. 440 zł. + 11 rys.
- P** 1932 728
B Archkt. i Bud. Nr. 8
T SASKI KA IMIERZ Osiedla mieszkaniowe w Niemczech. 1120 zł. rys.
- P** 1932 007:69
B Archkt. i Bud. Nr. 8
T Sprawy organizacyjne władz budowlanych w Państwie. 440 zł.
- P** 1932 72.(072) (062)
B Archkt. i Bud. Nr. 8
T KRUPA JÓZEF. Na marginesie Rady Zw. Stow. Architektów Polskich. 1430 zł.
- P** 1932 694.1
B Architekt. i Bud. Nr. 8
T LUBIŃSKI A.M. Drewniany Corbusier. 560 zł. + 4 rys.

- P** 1932 621.876
B Archkt. i Bud. Nr. 8
T BRACH IGNACY. Dźwięgi osobowe w domach mieszkalnych 1280 sl.+11rys.
- P** 1932 727.2
B Archkt. i Bud. Nr. 9
T N. W. Gmach Stow. Zakładów Najświętszej Rodziny z Nazaretu. 410 sl.+7 rys.
- P** 1932 729.1
B Archkt. i bud. Nr. 9
T Konkurs F. K. W. Szkic budynku mieszkalnego dla oficerów w Warszawie 510 sl.+44 rys.
- P** 1932 721(072)
B Archkt. Bud. Nr. 9
T NORWERTH EDGAR. Stanowisko Stow. Architektów Polskich. 1260 sl.
- P** 1932 37:72 (44)
B Archkt i Bud. Nr. 9
T DYGAT ANTONI. Ustrój szkolnictwa architektonicznego we Francji. 1920 sl.
- P** 1932 541.2:69
B Archkt. i Bud. Nr. 9
T HEMPEL STANISŁAW. W sprawie przepisów byłego M. R. P. dotyczących obliczeń statycznych w buwnictwie łądowem. 720 sl.
- P** 1932 721.4 721.2
B Archkt. i Bud. Nr 9
T HEMPEL ST. Zamocowanie stropów w ścianach. 720 sl.+7 rys.+2 tabl.
- P** 1932 725.24
B Archkt. i Bud. Nr. 10
T PAŃKOWSKI JERZY. (S. A. P.) Gmach Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie. 1620 sl. + 37 rys.
- P** 1932 727
B Archkt. i Bud. Nr. 10.
T T. H. M. 11 Gimnazjum Żeńskie w Warszawie. 480 sl.+14 rys.
- P** 1932 728.3 (438 Kraków)
B Archkt. i Bud. Nr. 10
T JASIENSKI FELIKS. Na temat domu „Feniksa“ w Krakowie. 1440 sl. + 6 rys
- P** 1932 727
B Archkt. i Bud. Nr. 11
T Gmach Gimnazjum Państwowego Żeńskiego w Warszawie 640 sl. + 35 rys.
- P** 1932 728.77
B Archkt. i Bud. Nr. 11
T KOSTANECKI MICHAŁ. Kilka uwag o architekturze okrętowej. 1040 sl. + 12 rys.
- P** 1932 92 (Le Corbusier)
B Archkt. i Bud. Nr. 11
T LE CORBUSIER. Obszerne streszczenie artykułu D. Artkin'a umieszczonego w Nr. 3 „Sowieckoj Architektury“ 1931, Moskwa. 1600 sl.
- P** 1932 007:72(062)
B Archkt. i Bud. Nr. 11
T NORWERTH EDGAR. Sprawy organizacyjne. 720 sl.
- P** 1932 72 (062)
B Archkt. i Bud. Nr. 11
T PRZYBYLSKI CZ. i MILLER Na marginesie projektów przyszłego statutu ogólnopolskiej organizacji architektonicznej 800 sl.
- P** 1932 728(064)
B Arch. i Bud. Nr. 11
T Na temat wystawy „Tani dom własny. 1200 sl.
- P** 1932 628.81:728
B Arch. i Bud. Nr. 11
T POPIEL. Ogrzewanie tanich domków 930 sl. + 1 tabl.
- 1932 725 8(438 — Ciechocinek).
P Archkt. i Bud. Nr. 12
T GUTT ROMUALD arch. i SZNIO-LIS - ALEKSANDER inż. Pływalnia solankowo-termalna w Ciechocinku. 880 sl. + 28 rys.
- 1932 725.5(438 — Druskienniki).
P Archkt. i Bud. Nr. 12
T Zakład leczniczego stosowania słońca, oowietrza i ruchu w Druskiennikach 240 sl. + 16 rys.
- 1932 725.826
P Archkt. i Bud. Nr. 12
T Wieża do skoków na stadionie im. Marsz. Piłsudskiego przy ul. Łazienkowskiej w Warszawie 190 + 2 rys. 1932 69.00.32
- P** Archkt. i Bud. Nr. 12
T CIECHANOWICZ LEONID Memorjał o środkach rozszerzających finansowe podstawy ruchu budowlanego w Polsce 1280 sl.
- 1932 351:711(44)
P Archkt. i Bud. Nr. 12
T FELIŃSKI ROMAN. Dążności regionalne w ustawodawstwie urbanistycznym Francji 1600 sl.
- 1932 725.5
P Archkt. i Bud. Nr. 12
T Racjonalne budownictwo szpitalne. 800 sl. + 15 rys.
- 1933 727.8:727.3
P Archkt. i Bud. Nr. 1
T Gmach biblioteczny Wyższej Szkoły Handlowej 2700 sl. + 41 rys.

- P** 1933 727.8
B Archkt. i Bud. Nr. 1
T WITKIEWICZ KOSZCZYC JAN.
 Budowa gmachów Bibliotecznych. (Wykład na Kursie Bibliotekarskim przy Bibliotece Publicznej m. st. Warszawy w dn. 13 grudnia 1932 r.) 2400 sł.
- P** 1933 72(063)
B Archkt. i Bud. Nr. 1
T Sprawozdanie z Nadzwyczajnego IV Zjazdu Delegatów ZASP., który odbył się w dn. 31 października i 1 listopada 1931 r. w lokalu Związku 1530 sł.
- P** 1933 72(079.1)(42)
B Archkt. i Bud. r. 1
T SIGALIN GRZEGORZ. Słów parę o konkursach architektonicznych w Anglii 1440 sł.
- P** 1933 347.454.31
B Archkt. i Bud. Nr. 1
T NORWERTH EDGAR Architekt sowiecki o architektach polskich 540 sł.
- P** 1933 92 (Stryjeński prof.)
B Archkt. i Bud. Nr. 1
T S. p. architekt KAROL STRYJENSKI. 330 sł. + 1 rys.
- P** 1932 358.1.008(43)
B Przgl. Art. Nr. 1—2 t. XIV.
T RATAJSKI STANISŁAW mjr. Zagadnienie dowodzenia artylerją w świetle poglądów niemieckich. 3760 sł+4 rys.
- P** 1932 623. 412; 623. 555
B Przgl. Art. Nr. 1—2 t. XIV
T DŁUGOWSKI GERARD płk. inż. Przyczynek do oceny sprzętu towarzyszącego piechocie pod względem skuteczności ognia zaporowego 1600 st+3 rys+tabl.
- P** 1932 623.454.255
B Przgl. Art. 1—2 t. XIV
T DUNIN - MARCINKIEWICZ EUG. Kilka uwag w sprawie przedwczesnych wybuchów zapalników uderzeniowych. 9 15 1120 sł
- P** 1932 623. 421.6+623.53(4) (42)
B Przgl. Art. Nr. 1—2 t. XV
T NIEWIADOMSKI PAWEŁ płk. w st. spocz. Obecne prądy w konstrukcji dział we Francji i w Anglii. 2240sl rys.
- P** 1932 355. 427. 7 (47)
B Przgl. Art. Nr. 3 i 4 t. XIV
T STAWIŃSKI JERZY mjr. dypl. Zaostrzenie artyleryjskie w wojsku sowieckim. 3040sł+11 rys+2 tabl
- P** 1932 355.83+358
B Przgl. Art. Nr. 3 i 4, t. XIV
T CHOJECKI MAKSYMILIAN kpt. Studium motoryzacji artylerji 8000 sł+25 rys+2 tabl
- P** 1932 338:355
B Przgl. Art. Nr. 3 t. XIV
T SIPPKO GUSTAW inż. Obszary gospodarcze w wojnie światowej i w stosunkach powojennych 2460 st + 7map + 4 tabl.
- P** 1932 623 56
B Przgl. Art. Nr. 4 t. XIV
T CIPĀ LUDWIK ppłk. dypl. Uwagi w sprawie ogni artyleryjskich 2240 sł.
- P** 1932 355 536
B Przgl. Art. Nr. 4 t. XIV
T CIAŁOWICZ mjr. dypl. Artylerja dywizyjna w obronie ruchowej 3520 sł+3 rys + mapka.
- P** 1932 623 548
B Przgl. Art. Nr. 5—6 t. XIV
T SRZĘDNICKI JAN kpt. O zagadnieniu strzelania artylerji przeciwlotniczej (opracowane na zasadzie artykulów płk. Rougeul i mjr. Vauthier rysunki z art. płk. Rougeul) 5850 sł+33 rys.
- P** 1932 623. 558. 4
B Przgl. Art. Nr. 5—6 t. XIV
T BARAN KAZIMIERZ ppłk. Artylerja dywizyjna w wykonaniu zadań obrony przeciwlotniczej 4950 sł+10 rys+2 tabl.
- P** 1932 623 558
B Przgl. Art. Nr. 5 - 6 t. XIV
T LEWANDOWSKI STANISŁAW kpt. Metoda strzelania włoskiej artylerji przeciwlotniczej i jej przyrządy pomiarowe. 1440 sł + 2 rys.
- P** 1932 623.558+623.462
B Przgl. Art. Nr. 5—6 XIV
T KOZMIŃSKI MIECZYSLAW por. Uwagi o działalności podsluchu artylerji przeciwlotniczej 1800 sł.
- P** 1932 623. 550. 24
B Przgl. Art. Nr. 5—6 t. XIV
T KLUCZYŃSKI TADEUSZ BONA-WENTURA por. Poprawki nastawienia kwadrata wynikające z różnic szybkości początkowej 810 sł. + 10 tabl. + 10 wykresów.
- P** 1932 623. 451. 72
B Przgl. Art. Nr. 5—6 t. XIV
T VORBRODT W. płk. Problematyka rakietowa. 2070 sł+5 rys.

1932 389. 6
 Przegł. Art. Nr. 5-6 t. XIV
 ARKUSZEWSKI MIECZYSLAW inż.
 Korzyści i wyniki normalizacji 1800 sl.

1932 623. 413. 2 (09)
 Przegł. Art. Nr. 5-6 t. XIV
 WYSPIAŃSKI JAN kpt. Zarys e-
 HB. 100 MMWZ 14 1950 sl+1

1932 92 (Barthel de Weydenthal Prze-
 myślaw plk)
 Przegł. Art. Nr. 7-8 T. XV
 S p. pułkownik PRZEMYSŁAW BART-
 HEL DE WEYGENTHAL. 1890sl+1rys.

1932 355. 536
 Przegł. Art. Nr. 7-8 t. XV
 CIAŁOWICZ JAN mjr. dypl. Arty-
 leria w działaniach opóźniających (stud-
 jum oparte na przykładzie konkretnym)
 4860 sl.

1932 623. 412
 Przegł. Art. Nr. 7-8 t. XV
 KULWIEC MIKOŁAJ plk. i VORB-
 RODT WACŁAW plk. Działko piechoty
 4250 sl.

1932 355 231 2
 Przegł. Art. Nr. 7-8 t. XV
 KOKĘWO MARJAN pp.k. dypl. Puł-
 kowa szkoła podoficerska artylerji.
 3960 sl+2tabl.

1932 623.83
 Przegł. Art. Nr. 7-8 t. XV
 DUNIN-MARCINKIEWICZ FUCE-
 NIUSZ. Dlaczego w haubicy zachodzą
 częściej wypadki przedczesnych wybu-
 chów niż w armacie 630 sl.+1 rys.

1932 62.55.023
 Przegł. Art. Nr. 7-8 t. XV
 NAPIERAŁSKI KAZIMIERZ kpt. dypl.
 Pomiary artyleryjskie 3420sl.8rys. 1tabl.

1932 355.233 623.551
 Przegł. Art. Nr. 7-8 t. XV
 CHOYNOWSKI ZYGMUNT por. W
 sprawie wyszkolenia oddziałów wydzie-
 lonych do walki z bronią pancerną 1060
 +sl. 4 rys.

1932 355.233
 Przegł. Art. Nr. 7-8 t. XV
 MADALIŃSKI LEON por. Przyczyn-
 ki do badań psychotechnicznych pobo-
 rowych różnych zawodów, przy wyborze
 na kanonierów obsługi artyleryjskiej 1000sl.

1932 623.462.1
 Przegł. Art. Nr. 7-8 t. XV
 KRZYWOBŁODZKI STANISŁAW
 kpt. Wzweinek zasięgu ognia artylerji.
 320 sl.+2 rys.

1932 355.536
 Przegł. Art. Nr. 7 8 t. XV
 WIECKOWSKI STANISŁAW plk.
 Zwalczenie broni pancernej przez arty-
 lerię 1800 sl.

1932 623.55.023
 Przegł. Art. Nr. 9 t. XV
 MARCHAND ADRIAN mjr. i OL-
 SZEWSKI JÓZEF mjr. Topograficzne
 przygotowanie ognia 2070 sl.+3 rys.+
 1 tabl.+1 wykres.

1932 355.231.33:355.42
 Przegł. Art. Nr. 9 t. XV
 MASZLANKA BRONISŁAW kpt.
 dypl. Taktyczne wyszkolenie oficera ar-
 tylerji 1800 sl.

1932 623 55.023
 Przegł. Art. Nr. 9 t. XV
 POLIŃSKI WŁADYSŁAW kpt. Uważ-
 ni o przygotowaniu ognia przewidzia-
 nych 1770 sl.+2 rys.+1 tabl.

1932 535.422.2
 Przegł. Art. Nr. 16 t. XV
 SALONI ROMAN ppłk. dypl. Zasa-
 dy i mechanizm walki piechoty,
 plan ogni piechoty i artylerji w obronie
 stałej 3870 sl.+3 rys.

1932 355.543
 Przegł. Art. Nr. 10 t. XV
 KOKĘWO MARJAN ppłk. dypl.
 Ćwiczenia aplikacyjne na mapie w za-
 kresie użycia dyonu i baterji w obronie
 stałej 1080 sl.

1932 355.321
 Przegł. Art. Nr. 10 t. XV
 JURECKI MARJAN mjr. dypl. Szkol-
 nictwo zawodowe artylerji 3060 sl.

1932 623.591
 Przegł. Art. Nr. 10 t. XV
 SURMAN MARJAN mjr. Ćwiczenia
 na terenowej strzelnicy zmniejszonoj
 1530 sl.

1932 355.54
 Przegł. Art. Nr. 10 t. XV
 BACHOWIECKI JANUSZ por. Kil-
 ka uwag o organizacji ćwiczeń oficerów
 i podchorążych rezerwy artylerji 1800 sl.

1932 623.55.02
Przegl. Art. Nr. 10 t. XV
DUTKIEWICZ FELIKS por. Graficzne zastosowanie wciągania wstecz Heilbronnnera 630 sł.+3 rys.

1932 355.53
Przegl. Art. Nr. 10 t. XV
OSIKOWSKI WIKTOR kpt. Niedomagania organizacji i działania łączności drutowej w dyonie artylerji 2070 sł.

1932 355.543
Przegl. Art. Nr. 11 t. XV
MASZLANKA BRONISŁAW kpt. dypl. Przygotowanie i prowadzenie artyleryjskich ćwiczeń aplikacyjnych na szczeblu dyonu i baterji 3330 sł.+1 tabl.

1932 355.543
Przegl. Art. Nr. 11 t. XV
KOKĘWO MARJAN ppłk. dypl. Ćwiczenia aplikacyjne Nr. 1 na mapie w zakresie użycia dyonu i baterji w obronie stałej 3600 sł.+1 rys.+6 tabl.

1932 523.591
Przegl. Art. Nr. 11 t. XV
MATZNER STANISŁAW kpt. Pokojowa strzelnica zmniejszona. 900 sł.+2 rys.

1932 623.46
Przegl. Art. Nr. 11 XII
JARECKI MARIAN mjr. dypl. Reflektory przeciwlotnicze. 4500 sł.+18 rys.+1 tabl.

1932 355.422.2
Przegl. Art. Nr. 11 t. XV
MRÓZIŃSKI KAZIMIERZ kpt. Ogólne wytyczne użycia karabinów maszynowych w obronie przeciwlotniczej 1170 sł.+9 rys.

1932 623.451.72
Przegl. Art. Nr. 11 t. XV
VORBRODT W. ppłk. Jeszcze o pociskach rakietowych 1260 sł.+3 rys.

1932 798
Przegl. Art. Nr. 11 t. XV
SAMBORSKI STANISŁAW ppr. Koń i praca nad nim. 1170 sł.

1932 623/05/
Przegl. Art. Nr. 12 t. XV
Historja 10-lecia istnienia Przeglądu artyleryjskiego 1923-1933 1890 sł.+3 rys.

1932 355.543
Przegl. Art. Nr. 12 t. XV
ŁAPICKI MIKOŁAJ ppłk. dypl. Ćwiczenia aplikacyjne Nr. 2 na mapie w zakresie użycia dyonu i baterji w obronie stałej 3690 sł.+1 rys.3 tal.

1932 355.3+355.53
Przegl. Art. Nr. 12 t. XV
HOZMAN MIRZA SULKIEWICZ LEON. Kilka uwag o organizacji i działaniu artylerji konnej 810 sł.

1932 355 692.4
Przegl. Art. Nr. 12 t. XV
O'NACEWICZ WŁODZIMIERZ mjr. dypl. Zimowe marsze artylerji ciężkiej. 1080 sł.

1932 355.53;358.1191.
Przegl. Art. Nr. 12 t. XV
KORSAK ALEKSANDER kpt. Zwalczanie czołgów przez artylerję 1050 sł.

1932 358.4+623.746
Przegl. Art. Nr. 12 t. XV
HIRSZBAND ROBERT por. pil. inż. Ogólna charakterystyka i rozwój uzbrojenia lotniczego. 3240 sł.+3 rys.

1933 355.5431
Przegl. Art. Nr. 1 i z r. 1932, 12
LUNKIEWICZ JERZY ppłk. dypl. Ćwiczenie aplikacyjne na mapie w zakresie użycia dyonu i baterji bezpośredniego wsparcia w natarciu na przeciwnika nieumocnionego. 7440 sł. 6 rys.

1933 355.43
Przegl. Art. Nr. 1
TAZBER TADEUSZ por. Ukrycie 560 sł. + 6 rys.

1933 623.591
Przegl. Art. Nr. 1
RZEWUSKI ANDRZEJ kpt. Urządzenie sali topograficznej i zasady użycia jej do ćwiczeń w okresie zimowym 1760 sł. + 6 rys.

1933 636.1
Przegl. Art. Nr. 1
DŁUŻNIEWSKI JAN por. Ujeżdżanie koni w artylerji 560 sł.

1933 355.536(43)
Przegl. Art. Nr. 1
ŁAPICKI MIKOŁAJ ppłk. dypl. Niemiecka artylerja dywizyjna w działaniach obronnych. 1770 sł. 3 rys.

- P** 1933 355.232.1
B Przegł. Art. Nr. 1
T LUBAŃSKI STANISŁAW inż. mjr.
 w stp. Szkolenie oficerów służby uzbro-
 jenia 2000 zł.
-
- P** 1933 623.591
B Przegł. Art. Nr. 1
T ZAJEWSKI EDMUND por. Sposób
 urządzenia strzelnicy terenowej typu u-
 proszczonego 220 zł. + 3 rys.
-
- P** 1932 338(438.23)
B Techn. Nr. 1
T OLSZEWICZ W. dr. wiceprezes
 Tow. Przyjaciół Nauk na Śląsku. Zna-
 czenie gospodarcze Śląska dla Polski
 1600 zł.
-
- P** 1932 622.814.00.1(438.23)
B Techn. Nr. 1
T JUROFF J. inż. Kopalnia Litandra.
 Wpływ wydzielania się lotnych części
 węgla na wybuchowość pyłu węglowe-
 go. 1680 zł. + 14 rys.
-
- P** 1932 [500.15+600.15.16](072)(44:438)
B Techn. Nr. 1
T ŁAKOMY LUDWIK dr. Sosnowiec
 kop. Saturn. O potrzebie powstania
 ośrodka badań naukowych i przemy-
 słowych w Katowicach oraz o mecha-
 niżmie odkryć i wynalazków. 2000 zł.
-
- P** 1932 622.344(09)(Littai und Sawa)
B Techn. Nr. 1
T M. St. inż. Stare miasto Litai nad
 Sawą. 450 zł. + 1 rys.
-
- P** 1932 624.014.2:728(438)
B Techn. Nr. 1
T C. Katowice. Z jakiego materiału
 buduje się wysokie gmachy? 660 zł.
-
- P** 1932 622.815.00.1(47.915 kop.
B Techn. Nr. 1 „Italja“
T K. B. — Sosnowiec. Wybuch gazu
 w izbie pompy na kopalni Italja w dniach
 21 czerwca i 3 lipca 1930. r. /streszcz.
 art. Gutera/ 2640 zł. + 3 tabl.
-
- P** 1932 [622.366.12+622.765]:676.1.022
B 14:669.1
T Techn. Nr. 2
 HAWLICZEK J. dr. inż. Pyłowe spala-
 nia parytów jako środek do polepszenia
 wydajności w prażalni. 1250 zł. + 1 rys
-
- P** 1932 [407+491.85]:622(071.2)
B Techn. Nr. 2
T BRODNIKI ALFRED. Dąbrowa
 Górnicza. Język polski w szkołach gór-
 niczych. 1920 zł.
-
- P** 1932 621.01.+66.01(063)(438.,1931*)
B Techn. Nr. 2
T ROŻNOWSKI inż. Katowice. Zjazd
 Inżynierów Mechaników oraz Odlew-
 ników Polskich w r. 1931. 850 zł.
-
- P** 1932 351.712:338.97(438.23)
B Techn. Nr. 3
T W. inż. Katowice. Roboty publiczne
 na Śląsku w dobie przesilenia gospo-
 darczego. 1120 zł.
-
- P** 1932 656.213:699.841(44 Leus)
B Techn. Nr. 3
T BALCER A. inż. Katowice. Dwor-
 zec w Lens jako jedyna osobliwość
 swojego rodzaju we Francji /streszcze-
 nie/ 1000 zł. + 5 rys.
-
- P** 1932 55.034:622.33
B Techn. Nr. 3 i Nr. 20 z r. 1931
T WEBER G. Przyczynę do zagad-
 nienia wstrząsów ziemi i szkód górni-
 czych. 2080 zł. + 9 rys. + 4 tabl.
-
- P** 1932 55.034.2:622.8(43.Śląsk)
B Techn. Nr. 3
T S. M. Katowice. Straszna katastrofa
 górnicza. 340 zł.
-
- P** 1932 [355 01+358.42]:623.445.4/5(438)
B Techn. Nr. 4 i 9
T ŁAKOMY L. Sosnowiec kop. Saturn.
 Zagadnienia przyszłej wojny. 3200 zł.
-
- P** 1932 [662+699](438.23):338.5:338.97
B Techn. Nr. 4
T BRZEŃSKI ROMAN inż. górni. Kato-
 wice. Przemysł Górnośląski na tle obec-
 nej światowej sytuacji gospodarczej.
 1760 zł.
-
- P** 1932 6(07):622.235.2/3/4:622.8(438.23)
B Techn. Nr. 4
T S. M. inż. Wykład inauguracyjny VI
 kursu techników strzelniczych w Kato-
 wicach dn. 30 XI. 1931 /treścił S. M.
 1300 zł.
-
- P** 1932 608:622.63
B Techn. Nr. 4
T WOJCIK W. inż. Łagiewniki. Smaro-
 szczone złożenia kołowe z dwudzielną
 osią syst. Furtak. 700 zł. + 1 rys.
-
- P** 1932 661.13
B Techn. Nr. 4
T HAUCHE JAN Berlin. Sztuczne ży-
 wice jako wytwórcze materiały przy-
 szłości. 600 zł.

- 1932 [614.014.2+693.55](063)(438)
 P Warszawa)
 B Techn. Nr. 4
 T E. D. inż. Katowice. Referaty dotyczące stali na I Zjeździe Żelbetników, 700 sl.
- 1932 621.814(063)(497.1)
 P Techn. Nr. 4
 B F. K. Katowice. Zaziemienie czy niezaziemienie punktu zerowego w transformatorach. 400 sl.
- 1932 338:[622+669](438) (C
 B Techn. Nr. 5. 7 i 11
 T SIPPKO GUSTAW inż. Warszawa. Starośląskie Zagłębie Żelazne. 3800 s
- 1932 622.814.00.1(438.23)
 P Techn. Nr. 5
 B HERMAN STANISŁAW inż. Mikołów. Badanie i klasyfikacja wybuchowości pyłu węglowego. 2400 sl.+9 rys.+2 tabl.
- 1932 [625.74+625.86]438
 P Techn. Nr. 5
 B MACIEJEWICZ WACŁAW inż. Warszawa. Klinkier i rozwój budowy dróg klinkierowych 2100 sl. + 4 rys.
- 1932 546.793 2/8;92 (Marja Skłodowska Curie).
 P Techn. Nr. 5
 B ŁAKOMY LUDWIK dr. Poznań. Życie i dzieło Marji Curie-Skłodowskiej (z okazji otwarcia Instytutu Radowego w Warszawie). 2200 sl.
- 1932 711.122:71.325.326.00.9(438)
 P Techn. Nr. 6
 B ZACZYŃSKI EUGENJUSZ J. Katowice. Zagadnienie planu regionalnego polskiego Zagłębia węglowo-przemysłowego 1530 sl. + 2 mapki + 1 tabl.
- 1932 669.+621.783.03
 P Techn. Nr. 6
 B BINDER LEON inż. Łódź. Kopulak i jego główne wymiary. 400 sl. + 5 tabl.
- 1932 [338.97+331.6](438.23):351.712.2025.1
 P Techn. Nr. 6
 B GERSTMAN FR. inż. Katowice. Przesilenie gospodarcze, bezrobocie i roboty publiczne ra Śląsku 930 sl.
- 1932 331
 P Techn. Nr. 7, 9.
 B RIEGER RGMAN inż. gór. Kraków. Czynniki ludzki w produkcji i w przemyśle 5420 sl.
- 1932 331.87:328.5/6:622.33(438)
 P Techn. Nr. 7
 B W sprawie racjonalnej gospodarki węglowej (Polska Gospodarcza 1932 Nr. 1) 1840 sl.
- 1932 622 814.00.1(438)
 P Techn. Nr. 7
 B HERMAN STANISŁAW inż. gór. Mikołów. Czynniki mające wpływ na własności wybuchu pyłu węglowego 1610 sl. + 7 rys.
- 1932 [620.19.+621.89]:621.646
 P Techn. Nr. 7
 B SCHERER GEORGE. Zwalczanie problemu korozji zaworów przez zastosowanie smarowanych kurków czopowych /streścił inż. dr. J. H. Katowice/ 540 sl. + 1 rys.
- 1932 351.822.3:621 87:654,91:622.33(438)
 P Techn. Nr. 8
 B Projekt przepisów technicznych dla przewozu ludzi w szybach. 2520 sl.
- 1932 622.341:345(09)(4)
 P Techn. Nr. 8 i 9
 B MAJEWSKI ST. inż. Katowice Jerzego Agricoli o starożytnych i nowych kopalniach kruszców ksiąg dwoje. 4000 sl.
- 1932 668.41:621.642(546)
 P Techn. Nr. 8
 B FRITZ H. E. Zastosowanie twardej i miękkiej gumy do zbiorników dla bejcowania stali 400 sl. + 1 rys.
- 1932 375:6(07):600.7
 P Techn. Nr. 8
 B Projekt szkolnictwa zawodowego w schemacie ogólnego kształcenia /Komisja Kola Inż. Mechaników przy Stow. Techników w Warszawie. 460 sl. + 1 rys
- 1932 512.622:814 00.1 (438.23)
 P Techn. Nr. 9
 B HERMAN STANISŁAW inż. gór. Mikołów. III Orientacyjne wzory matematyczne określające stopień bezpieczeństwa pyłu węglowego 1850 sl.
- 1932 331.6:331.004:63.00.72
 P Techn. Nr. 9
 B W. S. Z zagadnień bezrobocia inteligencji technicznej 390 sl.
- 1932 54.(07):6(07)
 P Techn. Nr. 9
 B WALTER KAZ. dr. Dąbrowa Gór. Chemia jako nauka pomocnicza w szkołach technicznych 1990 sl.

- [P] 1932 [331.86/87+658.2]662.74.00.3
[B] Techn. Nr. 10
[T] DUDA LEON Koksownia Ema. Roboty konserwacyjne w koksowni. 2080 sl. + 1 rys.
-
- [P] 1932 543.3:663.6:621.187.12
[B] Techn. Nr. 10
[T] WALTER KAZIMIERZ dr. Dąbrowa Górnicza. Woda w gospodarce kołowej 2430 sl.
-
- [P] 1932 697.12+697.26
[B] Techn. Nr. 10
[T] LAURANS WŁODZIMIERZ inż. Zawodzie. O ogrzewaniu mieszkań i piecach. 1750 sl.+1 rys.
-
- [P] 1932 622.814.00i(438.23)
[B] Techn. Nr. 11
[T] HERMAN STAN. inż górn. Mikołów Przyczyna powstawania wybuchów pyłu węglowego 910.sl. + 1 wykres.
-
- [P] 1932 331.6:635.828.11/12
[B] Techn. Nr. 11
[T] ZACZYŃSKI EUGENJUSZ inż. Katowice. Przysiedlenie jako środek walki z bezrobociem 1260 sl. + 4 rys.
-
- [P] 1932 658.311.56.00.8/9
[B] Techn. Nr. 11
[T] GOLDSCHIEDER L. dr. Katowice W sprawie metod psychotechnicznych 570 sl.
-
- [P] 1932 533.44:669.53.00.1
[B] Techn. Nr. 11
[T] WIENCZEK FRANCISZEK Szopienice. Obliczanie straty prażelnej blendy cynkowej i obliczenie składu blendy prążonej przed prażeniem na podstawie analizy blendy surowej 460 sl.
-
- [P] 1932 92(Inż. Mieczysław Niebieszczański)
[B] Techn. Nr. 11
[T] E. Z. S. p. inż. MIECZYŚLAW NIEBIESZCZAŃSKI 500 sl.
-
- [P] 1932 338.2:622(09)(438.23)
[B] Techn. Nr. 12 „1922-1932”
[T] MAJEWSKI STANISŁAW inż. górn. Katowice, Górnictwo. Dziesięć lat polskich władz górniczych na Górnym Śląsku. 960 sl.+1 rys.
-
- [P] 1932 351.712(438.23) „1922-1932”
[B] Techn. Nr. 12
[T] KAUFMAN STEFAN dr. inż. Katowice. Roboty publiczne w województwie śląskiem w ubiegłym dziesięcioleciu. 1480 sl.+14 rys.
-
- [P] 1932 [622.2+659.1]:338.2(438.23)
[B] Techn. Nr. 12 „1922-1933”
[T] KULCZYCKI JULJAN dr. Katowice. Rozwój przemysłu śląskiego w ostatnim dziesięcioleciu. 1620 sl.+3 rys.
-
- [P] 1932 [625.1+625.3] (4 8.23)
[B] Techn. Nr. 12 „1922-1932”
[T] KRZYŻA inż. Katowice. Budowa sieci państwowych kolei normalno-i wąskotorowych na Śląsku w ciągu dziesięciolecia. 640 sl.+1 mapa.
-
- [P] 1932 373:600.7(448.23) „1922-1932”
[B] Techn. Nr. 12
[T] KWIECINSKI inż. Katowice. Rozwój szkolnictwa zawodowego na obszarze woj śląskiego w latach 1922-1932. 1160 sl.+1 rys.
-
- [P] 1932 62.00.7(062) (438 23)
[B] Techn. Nr. 12
[T] W. S. Katowice. Polskie Towarzystwo Inżynierów i Techników Województwa Śląskiego. 480 sl.
-
- [P] 1932 [321.01+338]:600.7:62.00.7
[B] Techn. Nr. 12 i 13 (438.23)
[T] ŁAKOMY LUDWIK dr. Dąbrowa Górnicza. Prace polskich techników i ekonomistów nad zjednoczeniem Górn. Śląska z Rzeczpospolitą. 3920 sl.+3 rys.
-
- [P] 1932 016:679.11(09)
[B] Techn. Nr. 13
[T] S. M. inż. Katowice. Bursztyn. 2240 sl+8 rys +1 tabl.
-
- [P] 1932 622.812/817
[B] Techn. Nr. 14
[T] HERMAN STANISŁAW inż. Mikołów. Środki zapobiegające wybuchom pyłu węglowego. 2250 sl.+10 rys.
-
- [P] 1932 622.242.1.00.2
[B] Techn. Nr. 14
[T] BALCER ANTONI inż. górn. Olbrzymy wieże szybów nowego typu a wieże starsze w praktyce. 910 sl.+7 rys.
-
- [P] 1932 669.183.21:600.48.00.41
[B] Techn. Nr. 14
[T] WIELGUS JAN inż. met. Król. Huta. W sprawie prowadzenia pieca Martinowskiego. 2450 sl.

P 1932 622.81.00.1(438.23)
B Techn. Nr. 15
T HERMAN STAN. inż. gór. Mikotów. Kontrola zapylania pyłem kamiennym. 1800 sl. + 1 rys. + 1 tabl.

P 1932 621.187.12/121
B Techn. Nr. 15, 16 i 19
T WALTER KAZIMIERZ dr. Dąbrowa Gór. Woda w gospodarce kotłowej 800 sl. + 2 tabl.

P 1932 697.1/26
B Techn. Nr. 15
T du LAURANS Wł. inż. Katowice. O ogrzewaniu mieszkań i o piecach 1500 sl. + 6 rys.

P 1932 622.82/83/86
B Techn. Nr. 16
T MATUSCHNIK JÓZEF sztygar obj. Lipiny Śl. kier. st. rat. Ratownictwo przy zawałach wyrobisk 630 sl.

P 1932 538.53:531.8
B Techn. Nr. 16
T BRZONKALIK P. Orzegów. Neutralizacja samoindukcji czynnikiem otrzymania „perpetuum mobile“ 1390 sl.

P 1932 62(07)(09)(438 Śląsk Cieszyński):394.46
B Techn. Nr. 16
T SŁAWIŃSKI W. inż. Katowice. Polska szkoła górnicza w Dąbrowie. (Śląsk Cieszyński) 420 sl.

P 1932 658.311.56
B Techn. Nr. 16
T DROZDOWSKI W. inż. Katowice. Z zagadnień psychotechnicznych 1050 sl.

P 1932 533.1/2/7:661.9(09),
B Techn. Nr. 16
T WAWRZYCZEK WIKTOR inż. Cieszyn. Zarys dziejów skroplenia gazów trwałych 560 sl.

P 1932 536.582:654.946:622.33
B Techn. Nr. 16
T MIECZYŚLAWSCY A. i E. inż. Łagiewniki Śl. Zastosowanie termometrów alarmowych w górnictwie w walce z pożarami 350 sl.

P 1932 622.812/817.00.1(438.23)
B Techn. Nr. 17
T HERMAN ST. inż. gór. Mikotów. Prace nad nowymi metodami wyznaczania i kontrolowania dawek pyłu kamiennego dla tłumienia wybuchów pyłu węglowego 1650 sl. + 7 rys.

P 1932 [66.047+66.067]:662.769.1.00 3
B Techn. Nr. 17
T BINDER L. inż. Łódź. Gospodarcza sprawność obecnych urządzeń dla osuszania i oczyszczania gazów wielkopieczowych. 1400 sl. + 3 tabl.

1932 697.26 (Syst. Szrajbera; Techn. Nr. 17 i 18
 Du LAURANS WŁ. inż. Katowice. O piecach z kafli ceramicznych i stalowych. 1000 sl. + 8 rys.

P 1932 669.162.26:669.044(485).
B 355.241.2(438)
T Techn. Nr. 18
 BINDER L. inż. Łódź. Wytwarzanie surowki żelaznej w elektrycznym wielkim piecu. 1040 sl. + 6 tabl.

P 1932 622.81:613.62/63
B Techn. Nr. 18
T HERMAN ST. inż. Mikotów. Porównanie metod zraszania i zapylania kopalń zagrożonych wybuchem pyłu węglowego pod względem higienicznym. 2500 sl. + 6 rys.

P 1932 65.01(063)(∞), 1932“
B Techn. Nr. 19
T NAWROCKI BENEDYKT inż. Warszawa. Tryumf Nauki Polskiej na V Międzynarodowym Kongresie Naukowej Organizacji. 880 sl.

P 1932 725.74:797.2 (438 — Wista)
B Techn. Nr. 19
T ZACZYŃSKI EUGENJUSZ inż. Katowice. Kąpielisko w Wiśle. 560 sl. + 1 rys.

P 1932 538.53:531.8
B Techn. Nr. 19
T SOBOLEWSKI J. C. inż. Chorzów. Odpowiedź na artykuł p. Brzonkali-ka. 640 sl.

P 1932 662.6:662.992.84:[681.2.537,7
B (Siemens Halske)]
T Techn. Nr. 19
 BINDER L. inż. Łódź. Określenie strat ciepła w dymie zapomocą Elektrycznego CO-mierza firmy Siemens i Halske. 770 sl. + 3 rys. + 1 tabl.

P 1932 620.197:621.89:621.646.6
B Techn. Nr. 19
T SCHERER GEORGE. Chorzów. Zwalczenie problemu korozji zaworów przez zastosowanie smarowania kurków czopowych. 1030 sl.

- P** 1932 621.791.7:621.313
B Techn. Nr. 20 21—22
T NIEŚWIATOWSKI ST. inż. Zastosowanie elektrycznego spawania w budowie maszyn elektrycznych. 1400 sl. + 11 rys.
- P** 1932 621.791.5:621.7
B Techn. Nr. 20 21—22
T JAHNS A. inż. Zastosowanie autogenicznego spawania w budowie maszyn. 1200 sl. + 12 rys. + 4 tabl.
- P** 1932 661.51:661.961.00.3
B Techn. Nr. 20 21—22
T HAWLICZE J. dr. Wytwarzanie taniego wodoru dla celów technicznych z amoniaku. 840 sl. + 2 rys.
- P** 1932 622.8:622.67(438.23) „1932“
B Techn. Nr. 23—24
T OBRAPALSKI JAN inż. Wypadek przy maszynach wyciągowych. Komunikat Stow. Dozoru Kocioł Parowych w Katowicach. 830 sl.
- P** 1932 541.228.1/7
B Techn. Nr. 23—24
T HENNEL WITOLD inż. Kataliza 1760 sl.
- P** 1932 658.28:622.86:622.82
B Techn. Nr. 23—24
T URBAN JAN inż. Organizacja robót ogniowych. 960 sl. + 1 rys.
- P** 1932 621.791.5:622.646
B Techn. Nr. 23—24
T JAHNS ARTUR inż. Łączenie szyn kopalnianych pod ziemią zapomocą spawania autogenicznego. 600 sl. + rys. + tabl.
- P** 1932 620.197.1:620.193.1:621.18.
B Techn. Nr. 23—24
T ŻELENA STANISŁAW inż. O konserwacji nieczynnych kotłów parowych. 840 sl.
- P** 1933 622.44.00.42
B Techn. Nr. 1
T BUDRYK WITOLD prof. dr. inż. Zwiększenie ilości powietrza i depresji. 1840 sl. + 3 rys. + 1 tabl.
- P** 1933 662.939.2:621.182(494—B
B B. C. Baden)
T Techn. Nr. 1
FICKI Z. inż. Katowice. Paleniska pod ciśnieniem w budowie kotłów parowych. 2000 sl. + 3 rys.
- P** 1933 672.31:669.1
B Techn. Nr. 1
T MANDEL J. inż. Łaziska Górne. Spawany skrobacz rozgarniacza lino-
wego. 880 sl. + 4 rys. + 4 tabl.
- P** 1933 621—559:622.67:622.33
B Techn. Nr. 1 i z r. 1932 Nr: 20—
T 21, 22 i 23—24
RUSEK KLEMENS inż. Katowice. Regulatory bezpieczeństwa parowych maszyn wyciągowych. 7600 sl. + 25 rys.
- P** 1933 621.314+621.314.6
B Techn. Nr. 1 i z r. 1932 Nr. Nr.
T 23—24
SMOLAŃSKI A. inż. Katowice. Wentyle elektryczne i prostowniki. 6200 sl. + 25 rys.
- P** 1933 621.878.11:622.67
B Techn. Nr. 2
T POPOWICZ O. inż. Zgoda, Nowe urządzenie wydobywcze pracujące samoczynnie sposobem ciągłym. 2380 sl. + 7 rys.
- P** 1933 622.24:622.67
B Techn. Nr. 2
T GIMBUT BOHDAN. Przedłużanie kierowników systemu Briard'a przy pogłębianiu szybu. 290 sl. + 3 rys.
- P** 1933 621.791.7:621.181.381/383
B Techn. Nr. 2
T KOMUNIKAT „Polskich Zakładów Babcock — Zieleniewski Sp. Akc.“ O spawaniu elektrycznym grubych blach, zwłaszcza zaś ścian walczków kotłowych. 1680 sl. + 19 rys. + 3 tabl.
- P** 1933 388:622.333:[381+382].
B :338.97(438)„1932.12“
T Techn. Nr. 2
Sytuacja na rynku węglowym w grudniu 1932 r. 510 sl. + 2 tabl
- P** 1933 388:669.1:[381+382].
B 338.97(438)„1932.11“
T Techn. Nr. 2
Z hutnictwa żelaznego. 350 sl. + 1 tabl.
- P** 1933 388:662.741.3:[381+382].
B 338.97(438)„1932.12“
T Techn. Nr. 2
Produkcja koksu. 160 sl.
- P** 1933 [622.82+622.86]:622.333
B Techn. Nr. 3
T URBAN JAN inż. górni. Otwieranie zaognionych pól. 1400 sl. + 3 rys.
- P** 1933 661.532/534
B Techn. Nr. 3
T JUSTAT A. inż. O syntezie amoniaku. 2600 sl. + 5 tabl.

- P** 1933 625.711.3(43.42)
B Techn. Nr. 3
T ZACZYŃSKI EUGENJUSZ inż. Au-
 tostrada Kolonja — Bonn. 1120 sl +
 3 rys.
- P** 1933 338:622.333:[381+382]
B 338.97(438)„1933.1“
T Techn. Nr. 3
 Przemysł węglowy w styczniu 1933
 r. 450 sl. + 2 tabl.
- P** 1933 338:662.741.3[381+382].
B 338.97(438)„1933.1“
T Techn. Nr. 3
 Produkcja koksu w styczniu 1933
 r. 190 sl.
- P** 1933 31:338:669.1:[381+382].
B 338.97(438)„1932“
T Techn. Nr. 3
 Hutnictwo żelazne 590 sl. + tabl.
- P** 1933 621.336:621.314/316—78
B Techn. Nr. 4
T MAUBERG KONSTANTY. Czy na-
 leży uziemnić punkty zerowe trans-
 formatorów? 4200 sl. + 9 rys.
- P** 1933 536.7:541.117
B Techn. Nr. 4
T DOBORZYŃSKI DOBIEŚLAW inż.
 O najniższej temperaturze. 1540 sl.
- P** 1933 338:622.333:[381+382].
B 338.97(438)„1933.2“
T Techn. Nr. 4
 Przemysł węglowy w lutym 1933
 r. 630 sl. + 1 tabl.
- P** 1933 33.017:338.8(438.23+43.14)
B :662.333
T Techn. Nr. 4
 Syndykat Gliwicki wszczyna wal-
 kę konkurencyjną z węglem polsk. m.
 250 sl.
- P** 1933 338:662.741.3:[381+382].
B 338.97(438)„1932“
T Techn. Nr. 4
 Wytwórczość i zbyt koksu w roku
 1932. 360 sl.
- P** 1933 338:622.81:[381+382]:
B 338.97(438)„1933.2+1932“
T Techn. Nr. 4
 Produkcja brykietów w lutym 1933.
 oraz produkcja i zbyt brykietów w r.
 1932. (3100 sl.)
- P** 1933 338:668.73(438.23)„1933.2“
B Techn. Nr. 4
T Górnośląski przemysł produktów
 węglowych w lutym 1933 r.
 270 sl.
- P** 1933 31:338:669.1:[381+382]:
B (438)„1932.2“
T Techn. Nr. 4
 Hutnictwo żelazne. 700 sl. + 3 tabl.
 3 tabl.
- P** 1933 31:338:68(438.23)„1932“
B Techn. Nr. 4
T Stan rzemiosła w woj. Śląskiem
 100 sl.
- P** 1933 332.2(438):338(438)
B Techn. Nr. 4
T Znaczenie i warunki kapitaliza-
 cji w Polsce w dobie obecnej. 120
 sl. + 2 tabl.
- P** 1933 117:539.15/16:451.1/2
B Techn. Nr. 5
T TURSKA ELIGJA inż. Warszawa
 Kilka zagadnień z dziedziny budowy
 materji. 3520 sl. + 2 rys.
- P** 1933 622.82/84
B Techn. Nr. 5
T URBAN JAN inż. gór. Zalewanie
 ogni kopalnianych wodą i podsadzka
 płynna. 2160 sl. + 3 rys.
- P** 1933 622.27/29
B Techn. Nr. 5
T POL MIECZYŚLAW Knurów
 Przenośne tamy ramkowe dla po-
 sadzki płynnej. 800 sl. + 2 rys.
- P** 1933 621.183:621.181.5
B Techn. Nr. 5
T NOWY rodzaj zdmuchiwaczy sa-
 dzy dla silnie obciążonych kotłów
 wodnorurkowych (Dmuchawki „Bar-
 cock — Cyde“) Komunikat Polskich
 Zakładów Baccok — Zieleniowski).
 1040 sl. + 7 rys.
- P** 1933 531.7:[532+533]:681.12
B Techn. Nr. 2, 3, 4 i 5
T OLCZAKOWSKI Wł. inż. Mierze-
 nie ilości przepływu zapomocą dysz
 i kryz spiętrzających. 7280 sl. + 31
 rys. + 2 tabl.
- P** 1933 338:622.333:[381+382](438)
B „1933.3“
T Techn. Nr. 5
 Przemysł węglowy w marcu 1933
 770 sl. + 1 rys.
- P** 1933 656.23:662.66
B Techn. Nr. 5
T Projekt zmian w węglowej taryfie
 kolejowej 120 sl.

XII Konferencja Międzynarodowego Instytutu Bibliograficznego w Brukseli.

Od dn. 18-go do dn. 20-go lipca r. b. odbędzie się w Brukseli XII Konferencja Międzynarodowego Instytutu Bibliograficznego w skład którego wchodzi Sekcja Bibliograficzna Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie, jako Sekcja Polska.

Na Konferencji będą poruszane w jak najszerszym zakresie sprawy dotyczące jak najszerszego usprawnienia wymiany wszelkich wiadomości pomiędzy poszczególnymi narodami, organizacja centrów informacji bibliograficznych, zastosowanie fotografii dla przesyłania informacji, metody bibliografji, nauczanie bibliografji i t. d.

Jak najliczniejszy udział Polski w Konferencji jest bardzo pożądanym.

Informacyj o Konferencji, udziela Sekcja Bibliograficzna Stow. Techników Polskich w Warszawie, Czackiego 3/5, i do niej to należy skierowywać referaty na Zjazd Bibliograficzny.

Pożądanym jest nadsyłanie referatów w języku francuskim.

„Czasopismo Techniczne“ Organ Ministerstwa Robót Publicznych (w likwidacji) i Polskiego Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie, zaliczyć trzeba do najpoważniejszych periodycznych wydawnictw naukowych polskich. — Dwutygodnik ten wychodzi już 51 rok. W roku bieżącym ukazało się już szereg numerów, w których zamieszczone zostały prace na różne aktualne zagadnienia techniczne. Oprócz tego znajdujemy tam szereg notatek i sprawozdań z najnowszej literatury technicznej tak polskiej jak i zagranicznej. Nowością wprowadzoną w bieżącym roku jest kwartalny dodatek p. n. „Czasopismo lotnicze“ Organ Laboratorium Aerodynamicznego Politechniki Lwowskiej i Instytutu Techniki Szybownictwa. Jest to pierwsze na ziemiach polskich pismo z tej dziedziny nauk technicznych. Wysoki poziom naukowy tego wydawnictwa gwarantuje Komitet redakcyjny.

W programowej odezwie otwierającej to nowe Wydawnictwo, prosi Komitet Redakcyjny polskich zawodowców lotniczych aby na łamach „Czasopisma lotniczego“ ogłaszali swe prace przedewszystkiem z zakresu szybownictwa i lotnictwa słabosilnikowego.

Biuro informacji Bibliograficznych

Otwarte oficjalnie na posiedzeniu Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie w dniu 7 października 1932 r. jest czynne w poniedziałki, środy i piątki od godz. 19-ej do 20-ej w lokalu Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych (Czackiego 3-5). Biuro udziela pisemnych informacji bibliograficznych z dziedziny techniki za opłatą za każdą notkę bibliograficzną 10 gr. od członków Z. P. Z. T. i 20 gr. od osób postronnych.

Są do nabycia wydawnictwa Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych po znacznie niżonych cenach

Katalog książek, czasopism i oddzielnych broszur z dziedziny **Polskiej Techniki** wydanych od 1918 r. do 1928 r. wraz ze **skrótem Działowym i Alfabetycznym** Klasyfikacji Dziesiątej.
W cenie 12,50 zł.

Spis Członków Stowarzyszeń Technicznych należących do **Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych.**
W cenie 6,25 zł.

Referaty i Wnioski zgłoszone na Zjazd Polskich Techników Zrzeszonych w 1927 r. we Lwowie pod hasłem **Pracy Gospodarnej**
W cenie 12,50 zł.

Referaty i Wnioski zgłoszone na Zjazd Polskich Techników Zrzeszonych w 1929 r. w Poznaniu pod hasłem **Pracy Gospodarnej**
W cenie 6,25 zł.

Członkowie Towarzystw Zrzeszonych korzystają z 20% **zniżki** powyższych cen

Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych
Warszawa, ul. Czackiego 5